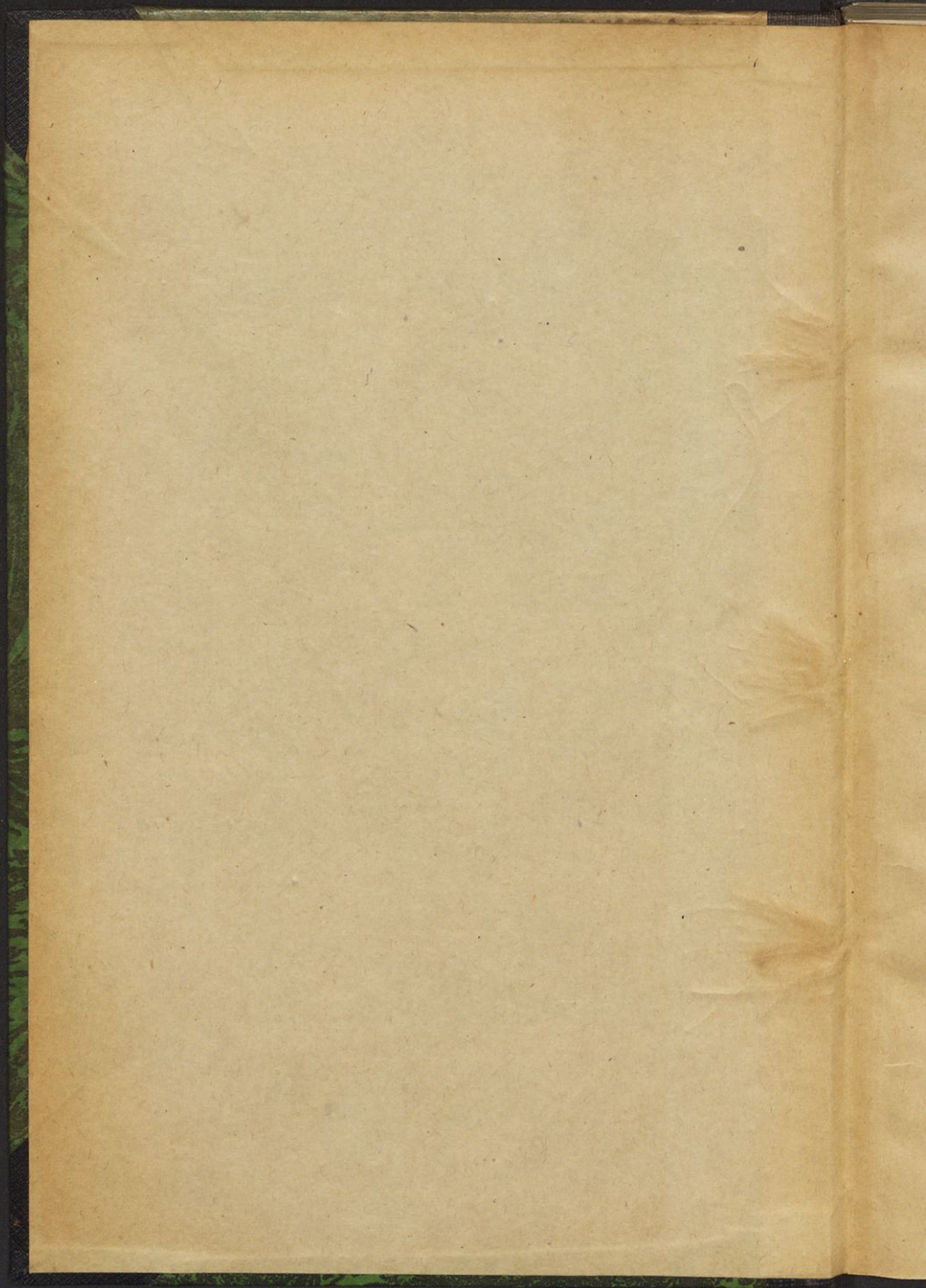
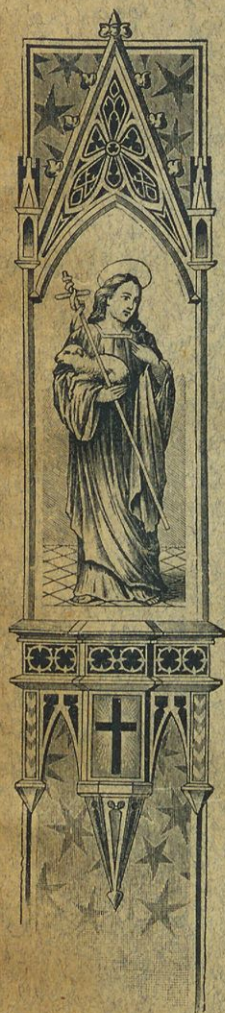

49268

Govori

o raznih cerkvenih
slovesnostih
v Čadramu.

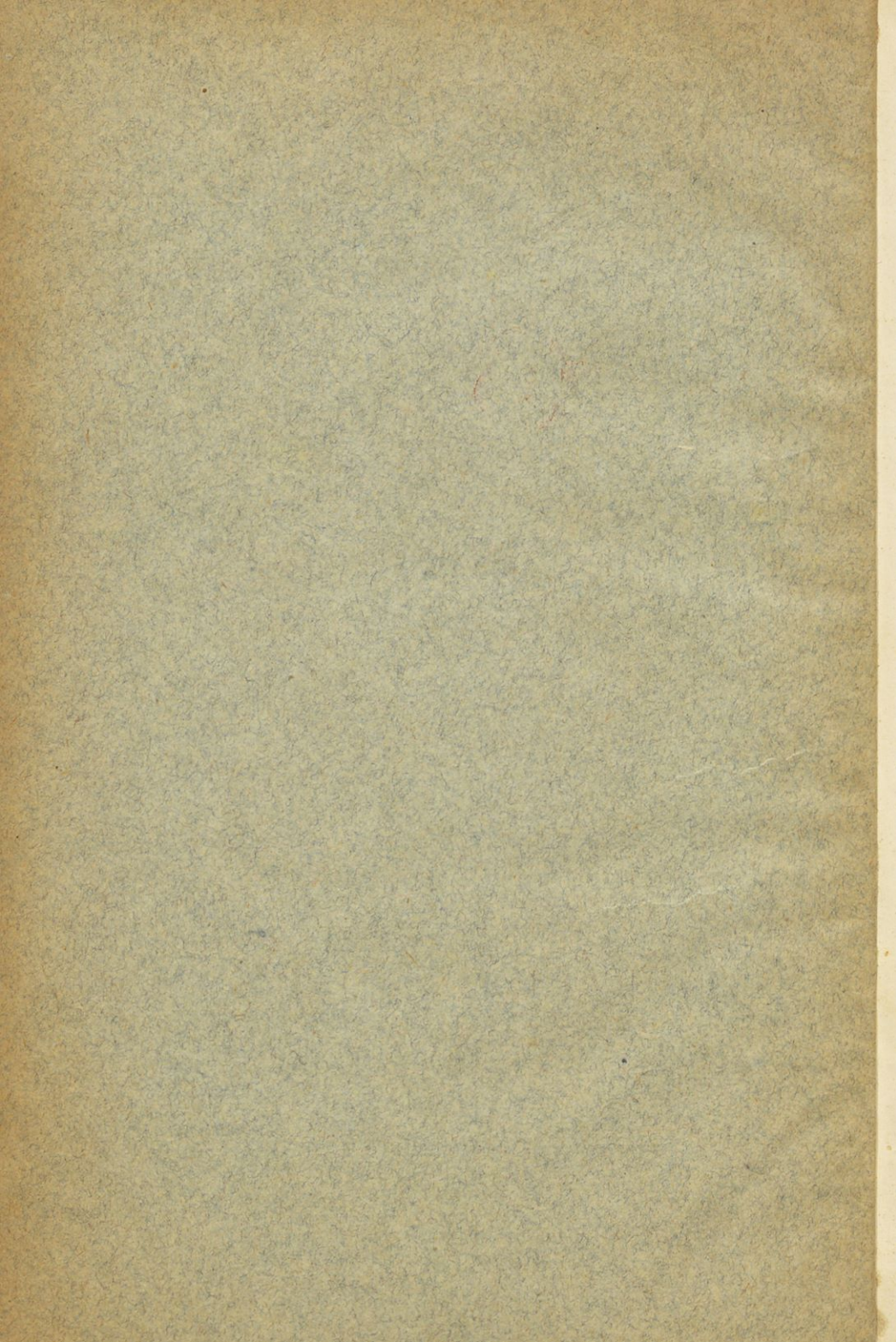
Izdal

Dr. Mihael Napotnik,
knez in škof Lavantinski.

V Mariboru, 1900.

Založil pisatelj. — Tiskala tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

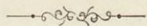

Nadfarna cerkev Konjiška.

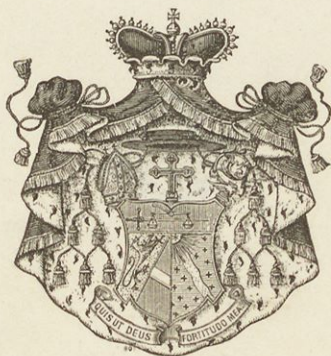
Govori

o raznih cerkvenih slovesnostih v Čadramu.

Izdal

Dr. Mihael Napotnik,
knez in škof Lavantinski.

V Mariboru, 1900.

Založil pisatelj. — Tiskala tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

49268

Veste, preljubi moji bratje! Vsak človek bodi hitrn k poslušanju, počasen pa k govorjenju . . . Zato ohranite v krotosti vsajeno besedo, ki more rešiti vaše duše. Bodite pa delavci besede in ne samo poslušalci, s čimer bi sami sebe varali. Ker če je kdo poslušalec besede, ne pa delavec, on je podoben človeku, ki ogleduje obraz svojega rojstva v ogledalu; ogleda se namreč, pa gre in brž pozabi, kakšen je bil. Kdor pa . . . ni pozabljen poslušalec, ampak delavec, on bo srečen v svojem dejanju. (Jak. 1, 19. 21—25).

030047135

Predgovor.

Kakor sem pri posvetitvi nove župnijske cerkve v Čadramu obljubil in kakor se je javno v 64. številki časopisa »Südsteirische Post« z dne 12. avgusta 1899 izrekla želja in ponovila prošnja, priobčujem pet pridig, ki sem jih govoril o raznih cerkvenih slovesnostih v Čadramu.

Rad bi s to knjižico po svojih močeh tudi ustregel želji dušnih pastirjev, ki so na pastoralnih zborih stavili predlog, naj bi duhovniki pogošče priobčevali svoje cerkvene govore, deloma v trajni spomin na posebne cerkvene slavnosti, deloma v poljubno porabo svojim sobratom.

Prvo pridigo sem govoril deveto nedeljo po binkoštih, dne 30. julija leta 1882., pri prvi da-

ritvi svete maše, ki jo je služil Čadramski rojak, novoposvečeni duhovnik, častiti gospod Jakob Hribernik, v farni cerkvi sv. Janeza krstnika.

Drugo pridigo sem imel dne 25. junija 1893 o priložnosti praznovanja godu ali patrocinija farne cerkve in ob enem prvega deljenja svete birme in prvega škofijskega obiskovanja v Čadramu.

Tretjokrat sem pridigoval o veseli priliki blagoslovitve temeljnega kamena za novo župnijsko cerkev Čadramsko, dne 20. oktobra 1895.

Četrty cerkveni govor sem imel pri blagoslovljenju novih zvonov za to lepo cerkev, dne 30. oktobra leta 1898.

Petokrat pa sem govoril po dovršenem posvečenju nove župnijske cerkve in pri drugi delitvi svete birme in drugem kanoničnem obiskovanju, deseto nedeljo po binkoštih dne 30. julija 1899.

Tem peterim pridigam še pridam kratki govor, ki sem ga imel pri agapah ali pri duhovni gostiji, ki jo je hišni gospodar v bratovski ljubezni priredil po dovršeni posvetitvi veličajne cerkve svojim mnogobrojnim gostom.

Knjigo sem olepšal s šesterimi slikami. Prva predstavlja nadfarno cerkev sv. Jurija v Konjicah iz 12. veka, ki je mati dekanijskih cerkev in v

kateri je bil krščen dne 25. februarija 1839 velečastiti gospod Juri Bezenšek, ustanovnik nove farne cerkve v Čadramu. Poleg tega je Konjiški nadžupnik, zdaj mnogočastiti gospod kn. šk. konzistorialni svetovalec in dekan Jernej Voh, patron Čadramske fare.

Druga podoba predočuje staro farno cerkev v Čadramu iz 14. veka; tretja krasno podružnico sv. Barbare, pozidano leta 1452; četrta novo farno cerkev Čadramsko; peta zgodovinski zanimivo podružnico sv. Miklavža iz 14. stoletja in šesta kaže imenitno podružnico sv. Mohorja in Fortunata, posvečeno med leti 1473 in 1513.

Zadnjih pet cerkev je fotografiral gospod Ferdinand Weitzinger v Mariboru, in klišeje je napravil gospod K. Angerer na Dunaju.

Knjigo posvečujem mnogočastitemu in zaslužnemu gospodu kn. šk. duhovskemu svetovalcu in župniku, Juriju Bezenšku, v pristojno priznanje in spodobno zahvalo za primerno popravo lepe podružnice sv. Barbare, pa za prenovljenje stare in za pozidanje nove farne cerkve v Čadramu, kakor jo tudi sporočam vsem blagim dobrotnikom, ki so pridno podpirali občudovanja vredno podjetje.

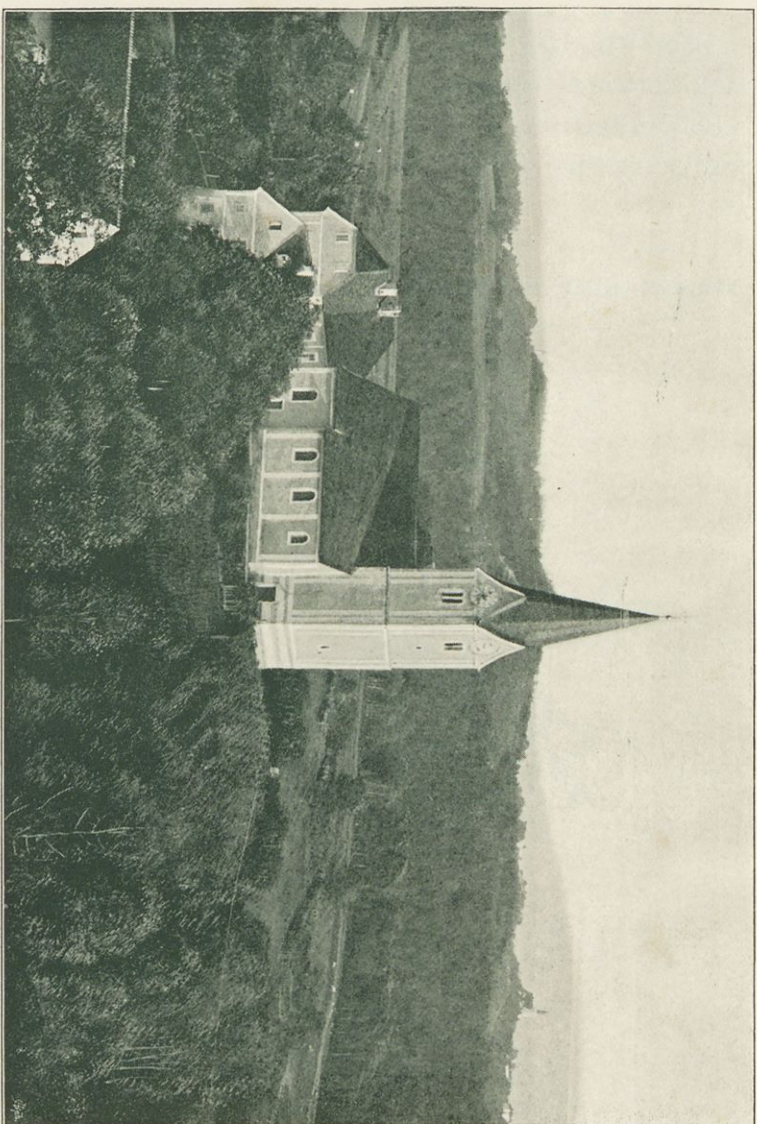
Želim pa, da se knjiga brezplačno podeli radodarnim župljanom, ki so posebno zvesto po-

magali staviti novo hišo božjo. Naj jim bodo ti govori v sladki spomin na sijajne cerkvene svečanosti, ki so se v kratkem času vršile v njihovi fari in h katerim so sami tako izdatno pripomogli.

V Mariboru, na praznik obglavljenja sv. Janeza krstnika,
dne 29. avgusta 1899.

† **Mihael,**
knez in škof.

Stara farna cerkev Čadramska.

Pridiga

pri primiciji častitega gospoda Jakoba Hribernika
v Čadramu,

deveto nedeljo po binkoštih, dne 30. julija 1882.

Spectaculum facti sumus mundo
et angelis et hominibus.

Na ogled smo postali svetu in
angelom in ljudem. (I. Kor. 4, 9).

Kristjani predragi!

Kdaj bi se natančneje izpolnile ravnokar na-
vedene besede sv. apostola Pavla, kakor
pri današnji tako redki in sijajni cerkveni
svečanosti? Angeli se nekako bližajo zemlji
v svojem veselju, da dobijo novega, srčnega pomoč-
nika, ki bo pridno pomagal neumrljivim, po Jezusovi
dragi krvi odkupljenim dušam v nebesa. Duše v
vicah se radujejo nad novim služabnikom božjim,
ki bo za njih rešitev iz groznih muk in tug opravljal
najsvetejšo daritev nove zaveze. Pobožno ljudstvo

hruje od vseh strani v hišo božjo, da je svedok in priča čudes, ki se godé danes na tem svetem kraju. Neznana radovednost se je polastila vseh tukaj pričujočih vernikov: vsi hočejo videti in gledati mladega ženina svete katoliške cerkve — onega presrečnega mladeniča, ki stopa danes prvokrat pred altar božji, pred Boga, ki razveseljuje njegovo mladost. (Ps. 42, 4).

Res da, čestitati je mlademu možu k temu veselumu, srečnemu, zlatemu dnevu. Danes se mu izpolnijo najslajše sanje otroških let; se mu uresničijo najljubše in najiskrenejše želje mladeniške dobe; danes se mu izpremeni neprijetni ker dvomljivi up v golo resnico: upal ni proti upanju; danes so mu uslišane goreče prošnje in pobožne molitve od Onega, ki je mogočen in katerega ime je sveto in njegovo usmiljenje traja od roda do roda tistim, ki se ga bojé. (Luk. 1, 49. 50).

Katero srce navdaja pač danes in sprehaja večje veselje, kakor prešinja vajino srce, dragi oče in predraga mati! Saj ni, in tako je prav, za krščanske starše srečnejšega trenutka v življenju od onega preveselega, v katerem vidijo svojega milega otroka, svojega ljubečega in ljubljenega sina stati pred altarem Gospodovim, ovenčanega z vencem zmage črez vse napote in zadržke, vse spotiklaje, ovire in trude preobile in dolgoletne. Stari rimljanski pisatelj Plinij pripoveduje o nekem žrjavu, ki je bil žejen, pa ni mogel doseči deževnice v jami, da je tako dolgo kamenčke spuščal v globino, dokler ni dosegel vode in se napil. Enako modro in varno sta ravnala tudi

vidva, ljubi oče in preljuba mati! Jama je bila revščina; a to jama sta zalagala s krvavimi žulji, s trudnim delom, z veliko skrbjo in ljubeznijo do svojega sina. Danes vama je odvzeto najtežje breme, in danes uživata pri študentu večnega življenja, pri Jezusu Kristusu radost, katero vama napravlja sin, služec kot Jezusov namestnik prvokrat daritev svete maše. Veseli se torej srečni oče, vse skrbi in težave, vse srage tvojega čela ti bodo danes zvrhoma povrnjene! Raduj se presrečna mati, otrok tvojih bolečin in tvoje žalosti opravlja danes za te, opravlja za vse žive in mrtve najsvetejšo daritev novega zakona!

Veselite se tudi vi, dragi bratje in ljube sestre in vsi sorodniki in blagi dobrotniki telesni in duhovni, ker danes vam bo poplačano vsako dobro delo, storjeno ženinu, katerega danes kot svatje spremljate k sveti gostiji pri mizi Gospodovi! Zakaj, če Jezus Kristus, večna resnica, sam zatrjuje: Kdorkoli najmanjšemu mojih da piti le kozarec mrzle vode v imenu učenca (zato, ker je moj učenec), ne bo izgubil svojega plačila (Mat. 10, 42), koliko večje zasluge imate pred Gospodom pač vi, ki ste mu izredili učenca, apostola in namestnika, bodi z dobrimi sveti in zgledi, bodi s podporo ali s kakimkoli trdom in darom. Založili ste si v nebesih zaklad, ki bo obresti prinašal za večnost. Veselite se tudi vi, bogoljubne in pobožne duše, ker dobite modrega učenika, gorečega izpovednika, umnega in zanesljivega voditelja po tesni stezi v sveti raj.

Raduj se posebno ti, čedna Čadramska fara, današnje redke slovesnosti, ko služi eden iz tvoje

srede, eden tvojih sinov v domači cerkvi prvo sveto mašo, česar se še doslej morebiti ni dogodilo nikoli. Castiti gospod novomašnik je bil tukaj rojen dne 12. julija 1857, je bil v domači cerkvi krščen ter sprejet med otroke božje in ude svete katoliške cerkve. V Čadramu je obiskoval početne šole, in pozneje je zahajal v Konjiško šolo. Latinske šole je dovršil z najboljšim uspehom v staroslavnem Celju. Po izvrstno prestalem zrelostnem izpitu je hotela sreča ali nesreča, ali pa obedve skupaj, da je moral abiturient dijaški stan zameniti z vojaškim stanom; morebiti le samo zato, da utrdi svoj značaj, da ga poskusi premodri Bog po mnogih in raznih težavah in nevarnostih, s katerimi je združen vojaški stan: hoče li mladenič zvest ostati svojemu vzvišenemu poklicu, ki si ga je bil izvolil že zdavnaj.

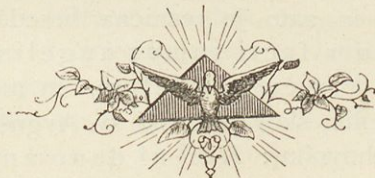
Res, mladenič bistre glave in blagega srca, kako lahko bi se bil odločil za drug, dandanes v očeh ničemurnega sveta častnejši stan, toda on se je posvetil sicer težavnemu, v naši dobi zaničevanemu, pa še vendar vedno najimenitnejšemu in najčastitljivšemu stanu duhovskemu; izvolil si je najboljši delež, ki mu ne bo odvzet na vse veke. Nepokvarjen stopi v Mariborsko duhovnico, in tu ga vsled zglednega obnašanja in vrlega napredka v bogoslovnih vedah doleti dne 16. julija tekočega leta izredna čast, da je bil od premilostljivega kneza in škofa Jakoba Maksimilijana posvečen za mašnika; in ravno v tem trenutku se pripravlja, da služi večnemu Bogu prvokrat sveto mašo v spodobno zahvalo za vse milosti in dobrote, katere mu je na pot dose-

danjega življenja tako bogato sipala usmiljena roka nebeškega Očeta.

Da pa, preljubi moji poslušalci, ne porečete, češ, jaz pojem danes le enemu izmed vas hvalno pesem, hočem v nadaljnjem svojem govoru nekatere splošne resnice premišljevati, in to vsem v poduk in duševno korist. Razložiti in pojasniti hočem prvič, kolika je čast in oblast duhovskega stanu; drugič, katere so njegove dolžnosti, in tretjič, katere dolžnosti imajo verni kristjani do dušnih pastirjev.

Ker pa prihaja vsaka dobra misel in želja, vsaka dobra beseda in vsa luč sem doli z nebes, obrnimo pred vsem tje gori svoja srca, svoje oči in roke ter prosimo presveto Trojico nebeškega blagoslova, da bi jaz prav govoril in bi me vi prav umeli, in bi tako moje besede pale na rodovitno zemljo in obrodile zaželjeni sad!

Veni, creator Spiritus!
Pridi, stvarnik sveti Duh!

Kristjani predragi!

išje časti in večje oblasti ni na zemlji, kakor je duhovniška; pa ne zaradi posvetnega bleska in sijaja, marveč zavoljo neizmerne oblasti, ki so jo apostoli in njih pravi nasledniki, katoliški škofje, in po teh vsi katoliški duhovniki prejeli od ustanovitelja svete cerkve, od Jezusa Kristusa. Ta izredna čast pa obseza pred vsem dve oblasti, iz katerih kakor iz dveh studencev izvirajo vse druge pravice in prednosti duhovnikove.

Prva oblast je čudovita pravica: opravljati najsvetejšo, nekrvavo daritev nove zaveze; tisto daritev, o kateri so preroki tako veličastno govorili in jo napovedovali, katero so očaki tako željno pričakovali; daritev, ki vse žrtve starega testamenta kljubu vsej njih bliščobi in pomenljivosti presega glede na svojo moč in pomembo toliko, kolikor presega dnevno solnce ponočne zvezdice; daritev, ki od solnčnega izhoda do zahoda oznanjuje in povečuje ime Gospodovo. To presveto daritev v imenu ljudstva prinašati in žrtvovati Bogu, je prva predpravica katoliškega duhovnika, je oblast, ki povzdiguje nje posestnike nad angele; in zato je resnična beseda sv. Pavla: *Spectaculum facti sumus angelis*. Postali smo pogled in čud angelom. In najduhovitejši cerkveni učenik, škof Hiponski sv. Avguštin, je pisal prijatelju-duhovniku: Kar ni dano angelom, je izročeno in dovoljeno tebi. Angeli ti bodo stregli, kadar boš opravljal najsvetejše skrivnosti.

Da boste pa mogli, krščanski poslušalci, o tej daritvi in oblasti onih, ki jo smejo opravljati, še dostojniše soditi, postavite se v duhu na predvečer trpljenja Kristusovega v presrečno, večnega spomina vredno uro, v kateri je posvetil božji Vzveličar apostole za mašnike, ustanovivši daritev nove zaveze, presveto mašo. Ko je razodel pri zadnji večerji svojim učencem, češ, da uživa ž njimi slednjokrat veliko-nočno jagnje, tedaj se je polotila apostolov globoka žalost. Jezus pa jih je ogovoril ljubeznivo, rekoč: Jaz moram sicer umreti, moj izdajalec sedi celó pri mizi, ali zbok tega vas jaz ne bom zapustil, vas, svoje izvoljence in prijatelje. In vzel je kruh, ga je blagoslovil in razlomil, rekoč: To je moje telo, vzemite in jejte. Ravno tako je vzel kelih z vinom, ga posvetil in rekel nad njim: To je moja kri nove zaveze. Dal je oboje zaužiti apostolom, in jim je naročil: To delajte v moj spomin. Hotel je Jezus nekako reči: Jaz, vaš Bog in Gospod, vas hočem odslej nasičevati s svojim telom in napajati s svojo krvjo; in kolikorkrat boste vi in vaši nasledniki izrekli te besede nad kruhom in vinom, hočem biti in bom jaz, vaš Gospod, vaš Stvarnik in Odrešenik, pričujoč s telesom in z dušo, z mesom in s krvjo, s svojo božjo in človeško naravo. In kakor solnce, enkrat ustvarjeno, neprestano greje in siplje svoje žarke na zemljo, enako izpreminjajo besede Kristusove: To je moje telo in to je moja kri, enkrat izgovorjene, izpreminjajo vedno, pravim, kruh v Jezusovo presveto telo in vino v njegovo presveto kri.

Človek torej, uboga, grešna stvar, ima moč do

mogočnega Stvarnika. Na njegove besede prihaja Bog Sin na altar in biva tukaj pod podobama kruha in vina. Mašnik moli in reče: To je moje telo, in v tem trenutku nosi Jezusa, in sicer prav tistega Jezusa, ki je ležal v jaslích in je visel in umrl na križu, v svojih maziljenih rokah. Mašnik moli in reče: To je moja kri nove zaveze, in v tem hipu drži v rokah kelih krvi, ki je tekla na križu in odrešila rod človeški. O sveta, o nedopovedna in neumljiva čast in oblast mašniška, je vzkliknil sv. Avguštin, ko je premišljeval to prečudno resnico, o sveta, o neizrekljiva čast katoliškega duhovnika, v čigar rokah, kakor nekdanj v brezmadežnem telesu preblazene Device Marije, postane Vzveličar sveta meso in kri ali človek, in sicer ne samo le enkrat samkrat, ampak vsak dan, če le hoče duhovnik! In blaženi Tomaž Kempčan piše v svoji zlati knjigi Hoja za Kristusom (knjig. IV., pogl. 11, odlom. 6) o vzvišenosti mašniške službe: O kako imenitna in častitljiva je služba mašnikov, ki jim je dana oblast: Gospoda veličastva s svojimi besedami posvečevati, z ustnicami hvaliti, ga v rokah držati, s svojimi ustmi uživati in ga drugim v zauživanje dajati!

To je torej prva najvišja čast in največja oblast posvečenega mašnika, da ima, kakor pripazuje pobožen mož, moč nad Bogom, nad Sinom božjim.

Druga njegova nič manj čudovita oblast se razteza pa na ljudi. Ljubi moji, vi dobro veste, da je bilo pred prihodom Mesijevega nebo zaprto človeškemu rodu; zaklenil ga je greh. Nebesa zopet odpreti, je mogel edino le večni Bog. Zato je vzdihoval nesrečni

rod človeški in jokaj, dokler ni poslal usmiljeni Oče nebeški svojega edinorojenega Sina na zemljo, da raztrga grehov vezi in znovič odklene vrata nebeška. Vsi, ki so se skesano bližali poslanemu Odrešeniku, so bili očiščeni grehov in madežev, so bili sprejeti med otroke božje in dediče nebeškega kraljevstva. Toda usmiljeni in dobrotljivi samarijan, ki je bil grešnikom podpora in zaslomba, ne živi več, mi pa še vedno grešimo ter si tako zapiramo vrata nebeška. V grehah ne moremo in ne smemo stopiti v nebeški raj. Ali sreča neizmerna, Jezus še živi in prebiva med nami v osebi katoliškega duhovnika. Temu je vdihnil svojega duha, tega je odločil grešnikom za sodnika, da jih po modrem in vestnem preiskovanju odveže ali ne odveže. Karkoli boste na zemlji odvezali, bo v nebesih odvezano; in kar boste zadržali, bo tudi v nebesih zadržano; te vesele in važne besede veljajo vsakemu katoliškemu mašniku danes in bodo veljale jutri in do vseh dni večera.

Duhovniki imajo torej oblast čez vse ljudi in čez vse grehe. Čez vse grehe: Karkoli boste na zemlji odvezali, bo tudi v nebesih odvezano — torej vsi grehi brez izimka in razločka, tudi največji, najtežji in najstrašnejši. In to ravno tako, kakor bi sam večni sodnik, Jezus Kristus, rekel grešniku: Jaz te odvežem od vseh tvojih grehov. Oblast ima izpovednik čez vse ljudi, ker smo vsi grešniki, in ni nihče izvzet: ne papež in ne škofje, ne mašniki in ne menihi, ne kralji in ne knezi, ne bogatini in ne siromaki, ne učeni in ne nevedni. Bodi katerekoli

časti ali veljave, vsakdo se mora ponižati pred mašnikom v izpovednici. »Ah čudež«, piše najglasovitejši cerkveni govornik sv. Janez Zlatoust, »ah, veliki čudež! Služabnik zasede na zemlji stol večne pravice, ter sodi. In njegovo sodbo podpiše in odobri Gospod nebes in zemlje. Izrek služabnikov je izrek Gospodov.« Oblasti te nima ne angel, ne svetnik v nebesih; nima ne cesar, ne kralj na zemlji!

Dve sta potemtakem največji oblasti katoliškega duhovnika, in sicer, da prihaja na njegovo besedo in voljo sam božji Sin na svet, in da na njegovo besedo in voljo vhajajo grešniki v nebesa.

Zdaj pa preskočimo vse druge prednosti in pravice duhovskega stanu pred ostalimi stanovi: saj skoro vse izvirajo iz zgoraj opisanih dveh oblasti, na primer oblast, deliti svete zakramente, ki so kakor žlebi, po katerih tekó božje milosti z nebes na zemljo; ali učiti vse ljudi večne resnice, ki so kažipot v nebeško domovino — preskočimo, pravim, vse to in preudarimo nadalje dolžnosti katoliškega duhovnika do sebe in do svojih, v dušno skrb in vodstvo mu izročenih ovčic.

Kristjani predragi!

Kakor opoldansko solnce je jasno to, da čim višja je čast in čim večja je oblast, tem večje so tudi dolžnosti, tem večja je pa tudi odgovornost. Od mogočnosti in veličastnosti kakega vladarja moramo sklepati tudi na mero, število in težkočo njegovih dolžnostij. Ni li to resnično? In enako moramo soditi o dolžnostih v duhovskem poklicu. O vseh ne morem govoriti, ker mi ne dopušča čas; vendar dve hočem pojasniti, in v teh dveh so vam razložene vse druge. Prva se glasi: Duhovnik posvečuj in vzveličaj samega sebe, in druga: posvečuj in vzveličuj v dušno skrb ti izročene vernike.

Duhovnik mora samega sebe vedno izpopolnjevati, neprenehoma posvečevati, mora neprestano delati za svojo lastno vzveličanje. Vsled svojega vzvišenega stanu naj bi bil popoln v vseh čednostih, ne kakor drugi ljudje, ampak po nauku sv. Krizostoma kakor angeli. Le senca malega madeža na njem, je že temán oblak velikega zla; majhna nepopolnost, ki jo svet rad izpregleda drugim, pri njem ali na njem je pohujšljiv spotikljaj. Svet v svojih svetih opravilih naj bi se duhovnik ne pečal s posvetnimi opravki. Svet v obnašanju naj bi ne govoril praznih, ničemurnih besed. Svet, trīkrat svet v notranjem naj bi bilo njegovo srce sedež in vrt vseh čednostij, božjih in dejanskih. Izveden naj bi bil v vseh obširnih in globokih vedah bogoslovnih, izkušen v spoznavanju človeškega srca, spreten v umetnosti vseh

umetnostij: v pastirovanju duhovne črede, podučen naj bi bil v posvetnih znanostih, kakor da segajo v njegov delokrog. Res, popoln in neomadežan in svet naj bi bil, to je prva njegova dolžnost, kakor naglaša pesnik in modrijan na kraljevem stolu, David, rekoč: *Sacerdotes tui induantur iustitiis!* (Ps. 131, 9). Tvoji duhovniki, o Gospod, morajo biti opasani s svetostjo in obdajati jih mora blesk pravice in resnice! In zgoraj navedeni Tomaž Kempčan poudarja na istem mestu svetost duhovskega stanu z vzklikom: O kako čiste morajo biti roke, kako čista usta, kako sveto telo in kako neomadežano srce mašnika, ki ga tolikokrat obišče začetnik vse čistosti!

Pa ko je že prva ta dolžnost tako težka in nevarna, saj morajo vendar vsi kristjani po opominu sv. apostola Pavla s strahom in trepetom delati za svoje vzveličanje, in kaj bi pomagalo dušnemu pastirju, ko bi vse duše izveličal, svojo bi pa pogubil — ima katoliški duhovnik še drugo težavnejšo in nevarnejšo dolžnost: on mora namreč neutrudno skrbeti za vzveličanje izročениh mu duš. Vedno večja svetost in popolnost ter slednjič večno vzveličanje drago odkupljenih neumrljivih duš, to je začetek in konec poslanstva katoliškega duhovnika; v to je maziljen, v to je posvečen mašnik nove zaveze. Razširjevati božje kraljevstvo na zemlji, sveto cerkev; nadaljevati Jezusovo delo odrešenja sveta, to je edini namen in pravi nalog katoliškega duhovnika. In sicer izpolnjevati to nalogo ne glede na zimo ali vročino, na visoke gore ali globoke doline; ne glede na slabost in nevednost, na hudobnost in nehvaležnost ljudi; ne glede na

bolezen ali na meč in smrt; truditi in mučiti se od trenutka mašniškega posvečenja pa do zadnjega izdihljaja po mestih in trgih, po vaseh, selih in gradih, povsod, kamorkoli ga pošljejo predstojniki, izvoljeni od Boga. Biti učitelj nevednim, tolažnik žalostnim, voditelj izgubljenim; biti oče ubogim, zdravnik bolnim, palica slabim, pomočnik umirajočim; vse to in še drugo je poklic in cilj katoliškega duhovnika.

In zdaj vas, preljubi moji, vprašam z razsvetljenim patriarhom Konstantinopolskim, s sv. Janezom Krizostomom, niso li te dolžnosti pretežke še celo za rame angelov in svetnikov? Kaj čuda, da so sveti možje zbežali in se skrili v samotne puščave, ker so se čutili preslabe, izpolnjevati tolike dolžnosti, si nalogati tolike odgovornosti. To je storil med drugimi sv. Bazilij Veliki iz Kapadocije, sv. Gregorij Naciančan, sv. Janez Zlatoust, ki je v zagovor in opravičenje svojega pobega napisal zlata vredno knjigo o časti, pa tudi o težavi mašniške službe, potem sv. Ambrozij, sv. Hieronim in sv. Avguštin, te svetle luči, ki so gorele v četrtem in petem stoletju v katoliški cerkvi ter jo jasno razsvetljevale — vsi ti duševni velikani so se močno branili, prevzeti tako težko butaro. Ko so naznanili papežu Piju V. (1556 do 1572), da so ga kardinali izvolili za vidnega poglavarja svete cerkve, je "prebledel in vzdihnil: Ko sem še bil preprost redovnik sv. Dominika, sem trdno upal, da se vzveličam. Ko sem bil za škofa izvoljen, me je nadlegovala že velika skrb; kot papež pa bi skoro obupal nad svojim vzveličanjem; kajti kako

bom Bogu dajal odgovor za toliko duš, ko še svojo dušo težko zveličati morem! In papež Leon XI. († 1605) je na smrtni postelji zaklical: O koliko bolje bi bilo za mene, da sem bil vratar v kakem samostanu, kakor da sem nosil ključe nebeškega kraljevstva!

Častiti gospod primicijant! Ako vas strašijo ogromne dolžnosti in plaši ostra odgovornost za nje, ne bojte se, ker niste sam in zapuščen. Jezus je z vami, da lahko porečete s svetim Pavlom, ki vam bodi zmerom v zgled in posnemo: Vse premorem v tem, ki mi daje moč. (Filiplj. 4, 13). Orožje imate varno in zanesljivo, ne sicer železne čelade in jeklenega meča, imate pa molitev pobožno in gorečo, ki je nepremagljiva moč. Bodite prijatelj in ljubitelj molitve; zakaj duhovnik brez molitve je oblak brez dežja in studenec brez vode, je vojščak brez orožja in kmetič brez orodja. Imate Marijo priprošnjico, imate veličajne vzore in zglede mašniškega življenja: svete očete izhodne in zahodne cerkve. Ravnilo in vodilo v duhovskem življenju bodi vam nauk serafskega cerkvenega učenika, sv. Bonaventura, ki ga je dal mlademu duhovniku: »Drži se zmerom srede, ki je Bogu ljuba in prijetna. Ne bodi ne prežalosten, ne prevesel; ne preoster, ne preprizanesljiv; ne premalosrčen, ne prezaupen; ne premolčeč, ne pregostobeseden; ne preresnoben, ne preprijazen; ne premehek, ne pretrd: v vsem pa bodi pobožen ter svet in svet.«

O predragi gospod novomašnik! Tako lepi in srečni in veseli ne bodo vsi dnevi, kakor je današnji zlati dan. Danes se radujete z Jezusom na gori Tabor

v veličastvu svojega novega stanu, ali dolgo ne bo morebiti, in stati hočete na Oljski gori žalosti in na Golgoti zaničevanja. Glej, govori vam najvišji Pastir, jaz te pošljem kakor jagnje med volkove; bodi moder kakor kača, in preprost kakor golob. (Luk. 10, 3). In sv. Pavel vas, kakor svojega mladega Timoteja, že naprej tolaži: Kdor želi bogoljubno živeti, mora s Kristusom preganjanje trpeti. (II. Tim. 3, 14). Pot v obljubljeni deželo pelje skozi puščavo. Venec, krasen in zaslužen, ki ga danes nosite na glavi, se bo izpremenil pogosto v vašem duhovnem pastirovanju v trnjevo krono in vas bo opozoril, da ste učenec Jezusov, ki mora voljno svoj križ nositi. Zali venec na vaši glavi, katerega so spletle človeške roke, bo kmalu izgubil svojo lepoto, bo uvel in se izpremenil v solnčni prah. Zato pa si izpletite venec neuvenljiv in nepokončljiv, venec, ki bo veljal še na sodnji dan pred Jezusom in vas bo izpričal kot njegovega svata. V njega vpletite vedno cvetoče cvetljice: duhtečo vijolo skromnosti, belo lilijo čistosti, rdečo vrtnico potrpežljivosti in zadovoljnosti ter zimzelen neumornega delovanja!

Kristjani predragi!

daj pa se obrnem k vam, da še vam pojasnim dolžnosti, ki vas vežejo do dušnih pastirjev. Govoril sem poprej o visoki časti in veliki oblasti duhovskega stanu, pa ne zato, da bi hvalil in poveličeval ta stan, ne, Bog mi je priča, lahko dem s sv. apostolom Pavlom. Ta preimennitni in vzvišeni stan ne potrebuje ne moje hvale, ne vašega priznanja, on ima kakor oblast tako čast svojo od Jezusa Kristusa. Toda, jaz sem vam v kratkih potezah to razložil zategadelj, da bi tem rajši tudi vi izpolnjevali svoje dolžnosti do vsega spoštovanja in vse časti vrednega stanu. In najpoglavitnejše te dolžnosti bi bile nastopne.

Poslušajte svoje dušne pastirje in bodite jim pokorni. Tu sem spadajo besede Kristusove: Kdor vas posluša, mene posluša; kdor pa mene posluša, posluša mojega Očeta, ki je v nebesih. Sv. Pavel je pisal za vse čase in vse ljudi, zatorej tudi za vas: Bodite pokorni svojim predstojnikom, kakor njim, ki bedijo nad vašimi dušami in bodo dajali odgovor, da bi mogli z veseljem in ne z vzdihljaji to storiti. (Hebr. 13, 17).

Častite, spoštujte in ljubite svoje duhovnike! Čast, komur čast; davek, komur davek, veli sv. Pavel. Čim večja je ljubezen in čim večje so žrtve, ki jih kdo prinaša za svojega bližnjega, tem večje časti, ljubezni in hvale je vreden. To pa je ravno katoliški duhovnik. Jelate, koliko žrtev mora vojščak, posebno

ob vojski, prinašati domovini! Trudapolni poti po dnevi in v noči, mraz in vročina, glad in žeja, in kadar nastane boj, tudi tveganje dragega življenja, res, to niso malenkosti. Pa enake in še večje so žrtve katoliškega duhovnika. On zapusti očeta in mater, rojstno hišo, ljubljeni domači kraj, pa dela vse svoje življenje za ljudi, katerih ni nikoli poprej poznal. Že samo ta žrtev, ni le prav težek dar? On, ki se je moral dolgo let truditi z resnobnim učenjem in se je tako rekoč ločil od nevednega sveta, mora se kot duhovnik zopet vrniti med preprosto ljudstvo ter mu posvetiti svoje duševne in telesne moči, svojo glavo in svoje srce: saj mora vsem vse postati, da bi vse pridobil za Kristusa. (I. Kor. 9, 22). Niso li to mnoge in velike žrtve?

In zdaj vas vprašam, krščanski poslušalci, kdor ljubi in osrečuje vas, ni li ta vreden vaše ljubezni in časti in vašega spoštovanja? Mašniki, piše sv. apostol Pavel, kateri izpolnjujejo svoje dolžnosti, so vredni dvojne časti. (I. Tim. 5, 17). Jaz bi rekel, da je vrl duhovnik vreden trojne časti, kot duhovnik, kot dober duhovnik in kot duhovnik v svoji gorečnosti za čast božjo in za vzveličanje duš. Prvi krščanski cesar, Konstantin Veliki, se iz spoštljivosti do katoliškega duhovništva ni vsedel in ne pokrtil vpričo duhovnika. In sv. Frančišek Asiški je klečel duhovniku, katerega so brezbožneži zasramovali, poljubil roko, rekoč: »Da me srečata na potu nebeški prebivalec in pa katoliški mašnik, bi poljubil najprej roko mašniku, ki mi podeli telo Jezusovo, in šele potem bi počastil nebeščana.«

Vendar kljubu vsej visokosti mašniškega stanu in množini njegovih dolžnostij se duhovniki, Bogu bodi potoženo, ne spoštujejo in ne čislajo povsod, kakor bi se spodobilo; pa kaj pravim, spoštujejo, še zaničujejo in zasramujejo se; ne ljubijo se, pa kaj govorim, ljubijo, še sovražijo in preganjajo se. Sicer pa vem in znam dobro, da o vas, dragi Čadramčani, ne velja to danes. Skrbite le, da tudi v prihodnje ne bo veljalo. Nikar ne sodite nespametno in nepremišljeno, sploh po nepotrebnem dušnih pastirjev, katere imenuje Gospod Bog punčice svojega očesa. Kdor se vas, mojih poslancev, dotakne, se dotakne punčice mojega očesa. (Cah. 2, 8). Ne tajim sicer in nihče ne taji z menoj tega, da se tu pa tam nahajajo nepopolni udje na telesu od Jezusa Kristusa ustanovljenega mašništva; pa kdo je pod milim solncem popoln? Še solnce ima svoje pege in lise, še majhni las ima svojo senco, in vsakdo izmed nas je ne bi imel? Če pa poznamo kako senčno stran dušnega pastirja, zakrijmo jo s plaščem krščanske ljubezni in odkrijmo njegovo solnčno stran ter ne sodimo. Sodbo prepuščajmo višjim, zlasti pa božjemu Sodniku, ki pozna srce in obisti. On bo sodil zanikrne duhovnike ostreje, kakor vas, in jim bo odločil hujše kazni, kakor vam. Najostreje bo pa sodil višje duhovnike, ki zanemarjajo svoje dolžnosti in ne skrbijo za zgledno, negrajivno življenje podložnih jim duhovnikov.

Kot tretjo dolžnost do dušnih pastirjev bi vam priporočil in na srce položil to-le: molite in molite brez nehanja za svoje duhovnike, da so pobožni,

delavni, vneti in goreči v ljubezni do Boga, do samih sebe in do vas, pa da so sveti in enkrat vzveličani z vami vred. Molite, ne da bi k vašim napakam, slabostim in grešnim razvadam molčali in vam resnice ne povedali, ne tako; temuč molite, da bodo imeli moč in pogum, vam brez strahu in naravnost oznanjevati tudi najbolj pereče in pekoče resnice, kakor je to storil vaš farni patron sv. Janez krstnik, ki je brez boječnosti stopil tje pred kralja Heroda, ter mu je v lice očital prešestnost, rekoč: Ni ti dovoljeno, za ženo imeti Herodiade, žene tvojega brata Filipa. Molite, pa ne da bi se vaši duhovniki vda-
jali posvetnemu slabemu duhu; ampak da se bodo stanovitno in uspešno ustavljali nevarnim, ker strupenim zmotam sedanjega časa. Naj velja o njih vprašanje, katero je stavil Jezus množicam o Janezu: Koga ste šli v puščavo gledat? Trsta od vetra mājaneža? Ali koga ste šli gledat? Človeka v mehko oblečenega? (Mat. 11, 7. 8). Molite, da bodo sol, ki varuje reči pogubne gnilobe; da bodo luč, ki preganja temo in zmoto, luč, pravim, ki ni skrita pod klopjo, temveč svetlo gori na visokem svečniku. Kakor se je sv. Pavel priporočal vernikom v molitev, enako se priporoča vsak duhovnik svojim ovčicam: Prosim vas, bratje, po Gospodu našem Jezusu Kristusu in po ljubezni svetega Duha, da mi pomagajte v svojih molitvah zame pri Bogu. (Rimlj. 15, 30).

Toda, molite in prosite pobožne duše še za nekaj! Ko bi Jezus danes nastopil pot po naši lepi domovini, kdo ve, ali bi se ne zjokal, kakor se je

po besedah današnjega svetega evangelija razjokal nad Izraelskim ljudstvom. Gotovo pa bi lahko vzdignil svoje oči ter vzdihnil: Žetev je sicer velika, ali delavcev je malo. Prositettorej Gospoda žetve, da naj pošlje delavcev v svojo žetev. (Mat. 9, 37. 38). Koliko župnij štejem že v naši škofiji, ki nimajo dovolj dušnih pastirjev in jih še ne bodo imele tako kmalu. In kaj čem reči o drugih vladikovinah in deželah? Koristne misijone v daljnih krajih morajo opuščati in ubogi divjaki ostajajo brez svetega krsta zavoljo pomanjkanja duhovnikov. In gorje krajem, kjer ni pravih katoliških mašnikov! Tamkaj se solzna dolina izpreminja v krvavo. Zatorej molite, ljubi moji, da pošlje Bog potrebnih delavcev v svoj vinograd.

Milost je sicer mašniški poklic, vendar pa tudi vi skrbite po svojih močeh, po svojih razmerah in okolnostih, zlasti vi, krščanski starši, da se pomnoži število delavcev na polju Gospodovem! Če vam je Bog podaril sinka, ki bi bil sposoben za ta stan, branite ga hudega in ohranite ga nedolžnega! Poleg mnogih drugih vzrokov, da pomanjkanje duhovnikov narašča od leta do leta, ni eden najmanjših, skoro bi rekel, da je eden največjih vzrokov ta, da izginja, če že ni izginil strah božji, v katerem so nekdanje slovenske očetje in matere izrejevali svoje otroke, oni strah božji, ki je začetek modrosti. Pač žal, da se odslovljajo že tudi od slovenskih hiš poštenost, pobožnost, skromnost, pokorščina; in se v goste vabijo in kličejo ošabnost in prevzetnost, razposajenost in uporljivost — slabosti in napake, ki nikdar ne odgojijo vrlih značajev.

Zatorej pa, ljubi starši, bodite pred vsem vi dobri in pošteni! Slabi starši, slabi otroci. Žlahtno grozdje ne raste na trnju; smokve se ne pobirajo z osata. Dobri starši, dobri sinovi, vrli duhovniki; slabi starši, slabi sinovi, slabi duhovniki, ali pa nič duhovnikov. Prosite in molite za obilo izvrstnih delavcev v vinogradu Gospodovem! Srečen narod, ki iz svoje srede poraja dovolj dobrih duhovnikov! Ni se mu treba bati za svojo srečo, bodi časno bodi večno.

Kristjani predragi!

Solnce se je na nebu že visoko pomaknilo, zato se tudi mi nagnimo h koncu. Pa saj tudi ni, da bi dalje mudili in zadrževali gospoda novomašnika, da stopi pred altar Gospodov ter opravi prvokrat daritev svete maše. Tako je torej došel, predragi gospod primicijant, srečni trenutek, ki ste ga tako dolgo in tako željno pričakovali. Stopite torej pred prestol božji in darujte sveto mašo za žive in mrtve in molite ne le za-se,

ampak tudi za ljubljene starše, za drage brate in mile sestre, za blage sorodnike in vse svate in goste!

Ker pa še imate drugo mater, drugega očeta in druge sorodnike: sveto katoliško cerkev, svetega očeta papeža Leona XIII., molite, da bi bili za našo skrbno mater sveto cerkev in za našega, nas toliko ljubečega očeta Leona XIII. okrajšani dnevi nadlog in žalosti! Molite za premilostljivega kneza in škofa v pristojno zahvalo za milost, ki ste jo prejeli po polaganju njih maziljenih rok! Molite za svoje duhovske brate, zlasti za tiste, ki so bili ali so še vedno vaši dobrotniki — hvaležnost je nova prošnja — in ki vam danes v vsej ponižnosti strežejo. Molite za svoje tovariše, častite gospode bogoslovce, tukaj pričujejoče, da bi tudi oni srečno ućakali najlepši dan svojega življenja!

Molite za svetlega cesarja, da mogoćno vladajo sebi in svojim podložnikom v stalno srećo! Molite za narod, katerega sin ste, da si obrani in ohrani dvojno vero, ki sta kakor dva moćna stebra njegovega obstanka: živo sveto vero v Boga in neomahljivo vero v samega sebe! Molite za svojo rojstno duhovnijo, da kakor ste iz njene srede prvi novomašnik, bi ne bili predolgo časa tudi zadnji! In zdaj, ko bi se upali, bi se jih oglasilo po cerkvi sto in sto zvestih poslušalcev, proseć: molite tudi za mene in še za mene! Namesto vseh teh vas prosim jaz: molite posebej za slehernega izmed njih. Kadar pa primolite v mašnem kánonu do besed: Nobis quoque peccatoribus, prosim vas, spomnite se še mene grešnika, da ne bom sam pogubljen, medtem ko drugim

dajem lepe nauke in koristne opomine. Saj se je tega bal celo sv. Pavel, ta velikan cerkveni, kdo bi pač potem mogel biti miren in sam s seboj zadovoljen?

Ob koncu pridige pa prosimo, ljubi moji, sveto mater Ano in njeno hčer, prečisto devico Marijo, mater duhovnikov, in sv. Jožefa, variha svete katoliške cerkve, sv. Janeza krstnika in sv. vojščaka in opata Janeza Kvalberskega, čigar praznik ravno danes slavimo, in jutrišnjega godovnjaka sv. Ignacija Lojolana, božjega poslanca s slavnoznanim geslom: Vse k večji časti božji — vse te izvoljence božje, pravim, prosimo, da gospodu primicijantu izprosijo potrebnih milostij za prevzvišeni in težavni stan, tako da bi bil živ v sveti veri kakor sv. Peter, goreč v oznanjevanju besede božje kakor sv. Pavel, trden v upanju kakor sv. apostol Jakob, in poln ljubezni do Jezusa in do bližnjega, zraven pa nedolžen in deviško čist kakor sv. Janez, ljubljene Jezusov. In kakor sme danes novomašnik zapeti Benedictus svojega hvaležnega veselja, daj ljubi Bog, da bi mogel ob večeru svojega življenja zapeti Nunc dimittis in pa Magnificat svoje vesele hvaležnosti in da bi zaslišal sladki glas najvišjega duhovnika in pastirjev pastirja: Pojdi moj dobri in zvesti hlapec v veselje svojega Gospoda, da boš tam, kjer sem jaz tvoj Gospod, tudi ti moj služabnik, in da tako postaneš na ogled vsem angelom in svetnikom! Amen.

Pridiga

o priložnosti prvega škofijskega obiskovanja in
deljenja svete birme v Čadramu,

dne 25. junija 1893.

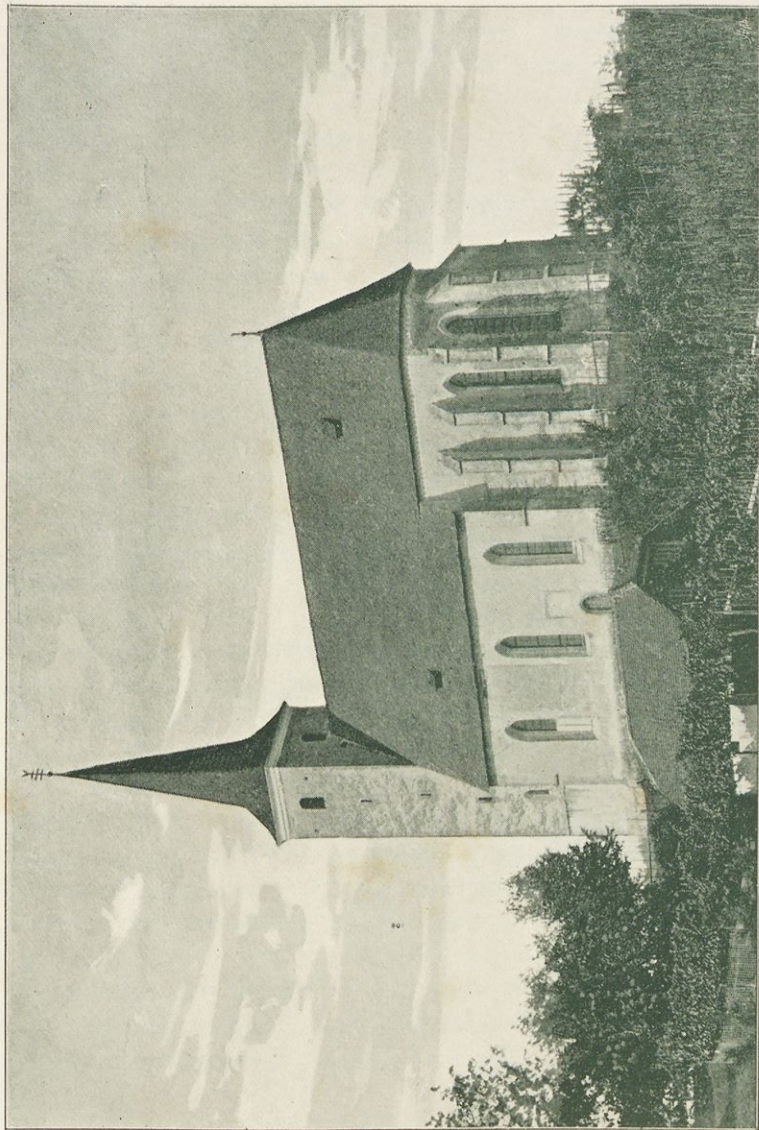
Kaj neki bo iz tega otroka? Zakaj
roka Gospodova je ž njim.

(Luk. 1, 16).

V srcu Jezusovem ljubi kristjani!

adar obiščejo nadpastir kako faro svoje škofije, tedaj se navadno zberejo verniki v obilnem številu, da spodobno pozdravijo svojega škofa in jih potem spremljajo v svojo cerkev, kjer pričakujejo od njih svetega blagoslova. Ta navada, prejemati od nadpastirja sveti blagoslov, je tako stara in častita, kakor je stara in častitljiva naša sveta cerkev. Zakaj, Jezus je apo-

Sv. Barbara, podružnica Čadramske fare.

stolom, ko jih je poslal med svet, zapovedal: Kadar pridete v hišo, jo pozdravite, rekoč: Mir bodi tej hiši! In ako bo tista hiša vredna, bo vaš mir nad njo prišel; ako pa ne bo vredna, se bo vaš mir k vam povrnil. (Mat. 10, 12. 13). Ali kakor stoji pisano pri sv. Lukežu: In ako je tam otrok miru, bo počival nad njim vaš mir, ako pa ne, se bo vrnil k vam. (Luk. 10, 6).

Tudi jaz sem od Jezusa Kristusa k vam poslan; zakaj jaz sem pri vsej svoji slabosti in nevrednosti vendar od Jezusa Kristusa poklicani in od njegove svete cerkve potrjeni naslednik svetih apostolov. Tudi jaz prihajam v vašo hišo; in pri tem prihodu se hočem ravnati po povelju božjega Učenika in po zgledu svetih apostolov. Toda, kaj pravim, da prihajam v vašo hišo? Ali obiščem morebiti vsakega izmed vas na domu? Tega sicer ne, dasiravno bi rad slehernega pozdravil v njegovi hiši, pa bi ga rad na domu prijateljski poprašal, kako se mu godi in kako skrbi za vzveličanje svoje neumrljive duše. Vendar pa trdim, da vas obiščem v vaši hiši; zakaj ta-le farna cerkev je vaša prava hiša, v kateri ste bili prerojeni v otroke božje in kjer spoznavate, da imate vsi enega Očeta v nebesih, enega brata Jezusa Kristusa, tistega posvečevalca sv. Duha, eno mogočno mater, prečisto devico Marijo; in kjer se zavedate, da ste bratje in sestre med seboj in da je vsem odločen taisti cilj in konec. Kaj čuda, da je tudi Sin človekov imenoval tempelj Jeruzalemski hišo svojega Očeta. (Jan. 2, 16).

Hvalevredno je, da ste to hišo božjo, svojo župnijsko cerkev, prenovili in popravili, kolikor je bilo moči. Kaj več storiti za povečanje cerkve, bi jej le škodovalo, ne pa koristilo. Kakor sami vidite, je sicer snažna in čedna cerkev prenizka, kakor tudi preozka in prekratka, je zatorej mnogo premajhna ali pretesna za ogromno število 2700 župljanov. Zato sem pa prav vesel in hvaležen, da so vaš velečastiti gospod župnik že leta 1885. osnovali društvo za zidanje nove farne cerkve, in da je za ta vzvišeni namen že nabranih 21.000 goldinarjev.

Jaz sem sicer že sto goldinarjev daroval za novo, vse podpore vredno stavbo, ali danes vnovič žrtvujem sto goldinarjev, ker sem trdno prepričan, da bodo mnogočastiti gospod kn. šk. duhovski svetovalec in župnik pri svoji modri previdnosti in redki izkušnji ter izredni pogumnosti, katero so pokazali že pri okusni, v letih 1878, 1880 in 1888 s potroški 5000 goldinarjev dovršeni prenovitvi podfarne cerkve sv. Barbare, ki jo zdaj prištevam najlepšim cerkvam svoje, na krasnih cerkvah ne ravno revne škofije, da bodo vaš gospod župnik, pravim, pri svoji jekleni marljivosti in pa vsled vaše velike radodarnosti v kratkih letih srečno dokončali veličastno delo. Recite torej vsi, kakor je vzkliknil hrabri Izraelec Nehemija, kateremu je Bog podelil močnega duha, blago srce in gorečo ljubezen do bratov, da je izpodbujal ljudstvo k popravljanju razdrtega mestnega zidovja in templja, rekoč: Sam Bog nebeški nas podpira, in mi smo njegovi služabniki. Surgamus et aedificemus! **Vzdignimo se in zidajmo!** (II. Ezdr. 2, 20).

Zdaj vas pa, predragi v Gospodu, v vašem svetišču pozdravim z apostolskim pozdravom: Mir bodi tej hiši! Oni sveti mir vam želim, ki ga je Jezus z nebes prinesel in o katerem pravi: Mir vam zapustim, svoj mir vam dam; ne kakor svet daje, vam jaz dam. (Jan. 14, 27). Oni sveti mir bi vam danes rad zapustil, katerega svet ne pozna, ga nima, vam ga torej tudi dati ne more; pa vam ga, hvala Bogu, tudi vzeti ne more, ako ga imate globoko vsajenega v svojem srcu. Upam, da bo ta zaželjeni moj mir pri vas ostal in se ne bo nazaj ná-me povrnil, ker v tej fari ni le najti enega samega otroka miru, ampak v tej duhovniji se nahaja mnogo pridnih in zvestih otrok svete matere katoliške cerkve. To smem sklepati iz slovesnega sprejema, ki ste mi ga pripravili pri mojem prvem prihodu v vašo sredo. Sprejeli ste me z vso spoštljivostjo, udanostjo in ljubeznijo, da smem s svetim Pavlom reči: Bratje, pri izkušnji, ki je za vas bila v mojem mesu (v moji slabosti in grešnosti), me niste zaničevali in ne zavrgli, temveč kakor angela ali poslanca božjega ste mesprejeli, kakor Kristusa Jezusa... Pričujem vam, da, ko bi se bilo moglo zgoditi, bi si bili oči izdrli in jih meni dali. (Gal. 4, 13—15).

Toda, ljubi moji, če me je razveselil sijajni sprejem, ne mislite, da me je razveselil, ker ste izkazali moji ubogi osebi čast, marveč ker vidim v njem znamenje vaše ljubezni do svete vere in do svete cerkve, katere nevreden služabnik sem jaz. Čast ne velja moji revni osebi, ampak cerkveni službi, ki jo

opravljam. Ko ste mene spodobno sprejeli, ste sprejeli enega izmed števila onih, katerim je Jezus rekel: Meni je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji. Kakor je mene Oče poslal, tako pošljem jaz vas. Pojdite torej in učite vse narode in krščajte jih v imenu Očeta in Sina in svetega Duha. Učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal. In glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta. (Mat. 28, 18—20). Ko ste mene vdano sprejeli, ste sprejeli enega izmed števila tistih, katerim je Kristus govoril: Kdor vas posluša, mene posluša; in kdor vas zaničuje, mene zaničuje. Kdor pa mene zaničuje, zaničuje njega, ki me je poslal. (Luk. 10, 16). In ko ste mene prijazno in ljubeznivo sprejeli, ste sprejeli enega izmed števila tistih, o katerih piše sv. apostol Pavel: Vas je sveti Duh postavil škofo, da vladate cerkev božjo, katero je pridobil s svojo krvjo. (Dej. apost. 20, 28).

S slovesnim sprejemom svojega škofa ste, dragi farani, javno pokazali, da ste zvesti sinovi in zveste hčerke matere svete cerkve. In ravno zato sem prišel k vam, da se prepričam o vašem verskem in nravnem življenju, o vaši udanosti, zvestobi in pokorščini do svete cerkve. Čast in hvala bodi Bogu, da smem mirno reči: pri vas krščansko življenje ne peša, ono ne hira in ne umira, pač pa lepo cveti, kar izpričuje tudi pogosto prejemanje svetih zakramentov, dokazuje mnogoštevilna udeležba pri raznih cerkvenih pobožnostih, ki jih najemajo in opravljajo udje svetih bra-

tovščin in odpustkov polnih družb. Tudi danes je pristopilo mnogo mož in žen, mladeničev in mladenk k svetemu obhajilu. V fari, kjer najdem pobožnost in bogoljubnost doma, tam se sam okrepčam v dobrem, tako da zamorem potlej z novimi močmi nadaljevati svoje težavno, apostolsko delo.

Pa ne le samo zato sem dospel v vašo sredo, da se prepričam o verskem in nravstvenem stanju fare in da podelim vašim ljubim otrokom zakrament svete birme, pripotoval sem semkaj tudi zato, da vam lomim kruh božje besede. Človek ne živi le od vsakdanjega kruha, ampak od vsake besede, ki pride iz ust božjih. Kruh za dušo in srce je oznanjevanje božje besede. In ta kruh je potrebnejši od vsakdanjega. Za premišljevanje v tem svetišču sem si izvolil pomenljivo vprašanje, katero beremo v evangeliju sv. Lukeža, zapisano o priložnosti rojstva sv. Janeza predhodnika Jezusovega, in se glasi: Kaj neki bo iz tega otroka? Zakaj roka Gospodova je ž njim.

Gospod, odpri moje ustnice!

In moja usta bodo oznanjevala tvojo hvalo!

V Gospodu dragi župljani!

Danes praznuje Čadramska fara veseli god svojega patrona, sv. Janeza krstnika, in sicer spomin njegovega blaženega rojstva, pri katerem so se godile tako čudovite reči, da so se sorođniki, prijatelji in sosedi njegovih staršev, sv. Caharija in sv. Elizabete, popraševali: Kaj neki bo iz tega otroka? Zakaj roka Gospodova je ž njim. Mi, predragi v Gospodu, že vemo zdaj, kaj bo iz tega otroka: namreč največji svetnik stare zaveze in največji oznanjevalec-pokore, kar je izpričal s svojim zgledom in svojo besedo. Sicer ni vsaka hvala enake veljave in enake vrednosti. Pri hvali je treba gledati na osebo, ki hvali in kako hvali in zakaj hvali. Tu in tam se poje hvala iz dobičkarije, iz prilizovanja, iz sebičnosti tako, da je sumljiva in več škoduje, nego koristi. Ali Janeza krstnika, vašega farnega zavetnika, je pa pohvalil sam Jezus Kristus, večna resnica. Resnično vam povem, ni vstal večji med rojenimi od žen, kakor Janez krstnik! (Mat. 11, 11). Ali kakor beremo v evangeliju sv. Lukeža: Povem vam, večjega preroka med rojenimi od žen nobenega ni, kakor je Janez krstnik. (Luk. 7, 28).

Res, Janez je sveto živel. Trideset let se je mudil v puščavi, kjer je molil, se postil, mrtvičil in zatajeval zunaj in znotraj. Obleka mu je bila borna, hrana in pijača pičila, postelja pa goli kamen, ki ni vabil spanja, pač pa je tisto odganjal. Da bi mogle skale in pečine govoriti, o kako bi glasno razodevale vzdihljaje, klice

in molitve vašega variha, ki je bil večji od izpoznovalcev, ker je Jezusa pred vsem svetom očitno spoznal za Jagnje božje, ki odjemlje grehe sveta. In on je bil večji od mučenikov, ker je za Jezusa poprej umrl, preden je umrl Jezus zanj; je bil večji od devic, ker je bil že v materinem telesu greha očiščen in tako posvečen; je bil večji od prerokov, ker ni napovedal Mesija, ampak je s prstom nanj pokazal; je bil večji od apostolov, ker je pot nadeloval Jezusu, apostoli pa so razširjali le njegove nauke. Janez je bil izreden svetnik; učimo se od njega svetosti!

Nadalje je bil sv. Janez, katero ime pomenja milost božjo, sloveč oznanjevalec spokornega življenja. Prišel je iz puščave in začel pridigovati, da je kraljevstvo božje blizu. In ko so prihrule k njemu množice od vseh stranij, je povedal vsakemu, kaj naj stori, da mu bo obilen sad pokore. Otroke je učil pokorščine, starše dobre izreje otrok, zakonske može in žene zvestobe, gospodarje pravičnosti, služabnike vestnosti, cestninarje, da ne smejo več terjati, kakor jim je dovoljeno, in vojščake, da naj nikogar ne tepejo, nikomur krivice ne delajo in da so zadovoljni s svojo plačo. Naposled so prišli k njemu tudi očitni grešniki, farizeji in saduceji, in tem je zagrozil, rekoč: Vi gadja zalega, kdo vam je pokazal, pobegniti pred prihodnjo jezo? Nikar ne govorite, Abrahama imamo očeta. Zakaj povem vam, Bog zamore iz tega-le kamenja obuditi Abrahamu otrok. Sekira je že drevesu na korenino nastavljena. Vsako drevo, ki ne rodi dobrega sadu, bo izsekano in v ogenj vrženo. Prišel je tudi pohotni Herod, in je bil

ostro posvarjen zavoljo Herodiade, žene svojega brata, in zavoljo vsega hudega, kar je bil storil. (Luk. 3, 19).

Predragi poslušalci! Preudarimo zlate nauke in resne opomine Janezove tudi mi in delajmo pokoro. Pa kaj se pravi, prinašati vreden sad pokore? Se li pravi pokoro delati: zapustiti svet in se podati v puščavo? Pomenja li, mrtviti in bičati se do krvi? Ne, pač pa pomenja to: poboljšati se, drugače živeti kakor doslej, goreč biti v izpolnjevanju dolžnostij do Boga, do sebe in do bližnjega. Pravi se, ne ljubiti sveta in njega ničemurnostij. Kaj pomaga človeku, ako ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi? In kaj mu škoduje, ako vse na svetu izgubi, da le svojo dušo pridobi? Poslušajmo torej in izpolnujmo glas vpijočega v puščavi: Pripravite pot Gospodu! Ravne storite njegove steze; vsaka dolina naj se napolni, in vsaka gora in vsak grič naj se poniža; in kar je krivega, bodi ravno, in kar je ostrega, gladke poti! In videli boste vzveličanje božje! (Luk. 3, 4—6). Sv. Janez je judom pokazal na Kristusa, rekoč: V sredi med vami stoji, pa vi ga ne poznate. (Jan. 1, 26). Res, hudo očitanje! Kaj? Morebiti velja kateremu izmed vas, ljubi moji: Pri tebi je, pa ti ne poznaš Jezusa. Skrbite vsi in prizadevajte si, da v prihodnje bolj in bolj spoznavate, ljubite in častite vsega češčenja in moljenja vrednega božjega Vzveličarja.

Kristjani predragi! Poleg praznovanja rojstnega dne vašega farnega patrona obhajamo še danes drugo slovesnost v tej cerkvi, in sicer, da tako govorim,

mi obhajamo binkoštni praznik ali prihod sv. Duha! Kakor sta sveta apostola Peter in Janez odpotovala v Samarijo, da tam krščencem, ki še niso bili birmani, podelita zakrament sv. Duha, ali jih birmata, enako sem tudi jaz prišel k vam, da pokladam roke vašim otrokom, jih mazilim s sveto krizmo in napolnim s svetim Duhom. Kar se je na prvo binkoštno nedeljo godilo v Jeruzalemu, se bo godilo danes v tej cerkvi. Čeprav sv. Duh ne prihaja z nebes več med šumom in v ognjenih jezikih, ker ni treba teh čudežev, saj stoji naša sveta cerkev že skoro dve tisoč let, vendar moč in učinek svete birme sta še vedno tista. To bodo otroci čutili v svojih dušah, ako so le njih srca voljna in pripravljena, kakor so bila srca svetih apostolov, ki so se v družbi preblažene device Marije s postom in z molitvijo pripravljali na prihod sv. Duha in so ga tudi v vsej obilnosti prejeli.

Ne dvomim, da so tudi vaši otroci prav dobro pripravljani za sveto birmo. Saj so v stanu posvečujoče milosti božje, so zadosti podučeni v krščanskem nauku, zlasti o sveti birmi, kakor sem se sinoči pri izkušnji iz krščanskega nauka sam prepričal, ter so se z gorečimi molitvami in drugimi dobrimi deli pripravljali za vredni prejem zakramenta, ki jim bo pomnožil posvečujočo milost, pa jim bo dal posebno milost, da bodo mogli vero stanovitno pričati in po njej živeti ter jim bo vtisnil neizbrisno znamenje vojščakov Kristusovih. Ko gledam nedolžne birmance in birmanke, to izvoljeno čredo Kristusovo, sprehaja me veliko veselje, kakor navdaje gotovo tudi vas, ljubi starši in dragi botri, duhovna radost, ker bodo otroci

vaših bolečin in skrbij danes napolnjeni s svetim Duhom, in vam bodo na dom prinesli mir božji in blagoslov nebeški.

Toda, popolno moje veselje ni. Greni mi ga pogled v negotovo prihodnost teh otročičev, ki bodo postali danes moji duhovni otroci in jaz njih duhovni oče. Kaj bo neki iz teh otrok? To je tisto resno in važno vprašanje, ki se mi danes vsiljuje in mi kali moje veselje. Zakaj izkušnja me uči, da jih je mnogo že tukaj pobožno klečalo in prejelo milosti svete birme, ki pa so v kratkem izgnali sv. Duha iz svojih duš. Le vprašajte se vi, odraščeni, kaj je postalo iz vas v desetih, dvajsetih, tridesetih, štiridesetih in več letih, odkar ste bili birmani? Ste li še tako nedolžni, pobožni, pokorni, sploh vneti za vse resnično in dobro, za vse lepo in plemenito, za vse čisto in sveto, kakor ste bili na dan svete birme, na ta dan rajske radosti in blaženosti? Ali niste s smrtnimi grehi že do cela ugasnili luči sv. Duha v svojih dušah in ste zapravili vse milosti in darove njegove? In se li ne bo tudi to zgodilo s temi le malimi? Tega jaz ne vem in še mnogo manj se nadejam. Kaj bo neki iz teh otrok, zakaj roka Gospodova je ž njimi? Tako smem danes z vso pravico vprašati. Roka Gospodova je resnično danes z birmanci; ker so v stanu posvečujoče milosti božje in se bo ta milost danes še pomnožila, tako da bodo še večji prijatelji in ljubši otroci božji. Kaj bo torej iz teh otrok? Važno, pa težko vprašanje? Jaz ga bom rešil s trojnim odgovorom. Iz teh otrok bo to, kar napravi Bog iz njih; kar storé ljudje iz njih, in kar

naredé otroci sami iz sebe. To še hočemo zdaj s pomočjo božjega prijatelja otrok globeje premisliti. Slavna Estera je goreče prosila Boga, naj ji položi pravo besedo na jezik, ko je stopila pred perzijskega kralja Asuerja, da ga prosi za časno srečo svojega ljudstva (Ester. 14, 13); koliko več moram prositi jaz Boga, da mi podari pravo besedo, ko hočem vpričo njega samega govoriti o večni sreči nedolžnih otrok!

Predragi v Gospodu! Če jaz danes vprašam: kaj bo neki iz teh otrok, ne želim izvedeti njihovega poklica, ki si ga bodo izvolili, niti ne odličnosti, ki si jo bodo pridobili v človeški družbi. Mnogokrat slišimo vzdihljaje starišev, ki iz globočine srca govorijo: Oh, kaj bo iz naših otrok? Ali, žal, večinoma pomenijo te besede skrb za pozemeljsko prihodnost otrok. To je dobro, ali ta skrb ne zadostuje. Zato tudi jaz ne vprašam, kako se bo godilo tem otrokom gledé na časno srečo ali nesrečo, temveč jaz vprašam le za to, kako bodo skrbeli za svoje večno vzveličanje, kadar odrastejo in postanejo samostojni. Kaj bo iz teh otrok z ozirom na njih večni cilj in konec? In na to odgovarjam: Iz teh otrok bode to, kar napravi Bog iz njih. Kaj pa hoče Bog iz njih napraviti, me boste zdaj radovedno vprašali? Ali to vprašanje lahko sami rešite. Saj veste, kaj hoče Bog iz vseh ljudi napraviti. Ko je ustvaril prvega človeka, je jasno razodel svojo namero, rekoč: Naredimo človeka po svoji podobi in podobnosti. In Bog je ustvaril človeka po svoji podobi; po podobi božji ga je ustvaril. (Gen. 1, 26. 27). Bog torej hoče, da je človek podoba božja, in to,

kar želi nebeški Oče napraviti iz teh-le otrok, ni druga, kakor da so in ostanejo vsi otroci božji in dediči nebeškega kraljevstva.

To pa seveda ni za človeka nič naravnega, temveč presega vse njegove naravne moči. Cilj, ki ga je odločil človeku Bog, večno vzveličanje namreč, gledanje božjega obličja, je nadnaraven, in se ne more doseči z naravnimi močmi; k temu treba večjih in višjih nadnaravnih močij. To pa je posvečujoča milost božja, ki jo prejme otrok pri svetem krstu, in ako jo kesneje izgubi, jo znovič zadobi pri zakramentu svete pokore. To je nadalje delavna ali dejanska milost božja, ki je tako potrebna, da človek brez nje ne more nič zaslužnega za večno življenje storiti. Bog pa podeli vsakemu človeku potrebnih milostij, da se vzveliča; ker je njegova sveta volja, da se vsi ljudje vzveličajo. Iz teh birmancev bo torej to, kar bode Bog iz njih napravil; in on hoče iz njih napraviti prebivalce in posestnike nebeškega kraljevstva. In v ta namen jim bo ponujal in delil vedno svojo milost, ki mora v njih dobro začeti, nadaljevati in končati, da je zaslužno za večno življenje.

Toda, ljubi moji, ni le samo Bog, ampak tudi človek je, ki odločuje večno srečo otrok. Tudi ljudje morajo skrbeti za vzveličanje otrok, in med temi zavzemajo prvo mesto starši. To ni samo slučajno, da so mnogi otroci podobni staršem kakor po telesu tako po duši; to je naravni posledek odgoje in izreje. Starši so namestniki božji; kar je stvarnik položil v srce nedolžnega otroka, to bi naj starši razvili z modro

in skrbno vzgojo. Res, ni lahko, dobro odgojiti otroka. To je vedela in ve tudi skrbna mati, sveta cerkev; zato pa je otroka izročila šesterim osebam v skrb: očetu in materi, krstnemu in birmskemu botru, duhovniku in učitelju. Če bi vsi ti varihi natanko izpolnjevali svoje dolžnosti, pač ni dvoma, da bi otroci-varovanci dosegli svoj večni cilj in konec.

Otroci so vam, ljubi starši, dani od Boga in tudi za Boga; vi jih morate k Bogu voditi po krščanski vzgoji. K Bogu pa pelje pot čednosti. Zato morate pred vsem svoje otroke varovati greha, jih odvracati od hudega in napeljevati k dobremu. Čednosti jih morate učiti z besedo, zlasti pa s svojim življenjem, s svojim dobrim zgledom. Najmočnejši poduk je poduk z živim zgledom. Besede mičejo, zgledi pa vlečejo, pravi star pregovor. Če vidi sin svojega očeta pobožno moliti, svete zakramente prejemati, se izpodbudno obnašati doma in v cerkvi, če ga vidi pravično in ljubeznivo ravnati z bližnjim, če ga sliši vedno lepo govoriti in nikoli preklinjati, ni drugače, kakor da se sin sam poda po čednostnem očetu. Bilo je v neki fari o priliki mojega obiskovanja, da sem v nedeljo zjutraj gledal skozi okno svojega stanovanja farane, ki so iz cerkve šli od rane službe božje. Možje so skoro vsi brez izimka shranili svoj molek šele zunaj pri misijonskem križu, kateremu so se ponižno priklonili. In to, kar so storili očetje, so storili za njihovimi hrbti tudi otroci brez vsakega opomina in svarila. Lepo so glave pripogibali in pozdravljali sveto razpelo. Ta prizor mi je srce ganil in ranil ter mi ostane nepozaben.

Zdaj vam hočem pokazati plemenitega moža, vzornega očeta. Ta moj slavljeneč je blaženi Tomaž Mor, v katerem se prečudno strinja skoro vse, kar se more hvalnega povedati o izvrstnem, popolnem, krščanskem možu. Imel je vrle naravne darove, ki jih je pridno in spretno rabil; dosegel je najvišjo čast državljansko, in vendar je ostal vedno ponižen in skromen; bil je tako globoko učen in izveden, da je njegovo ime slulo med učenjaki tedanje Evrope, ali ob enem tako veren in bogoljuben, da so se duhovniki in redovniki zgledovali nad njim; imel je mnogo skrbij in dela, mnogo nadlog in težav, pa vendar je bil zmerom vesel in jasnega, prijaznega lica.

Rojen je bil glasoviti mož v Londonu, glavnem mestu Angleške, leta 1480. Njegov oče je bil vitez Janez Mor, značajan in pošten mož, zato povsod spoštovan in čislán. Matí mu je zgodaj umrla; zato pa je blagi oče tem bolj skrbel za dobro vzgojo nadepolnega sina. Trudil se je, da razvije sinu telesne in duševne moči, da ga izobrazí vsestranski, zlasti pa, da ga navadí z lepimi nauki in s svojim dobrim zgledom verskega pobožnega življenja. Izreja se je tako posrečila, da je Tomaž Mor po vsem Angleškem kmalu zasluž, ko je stopil v javno življenje in se lotil pravdníštva. Kralj Henrik VIII. ga je na vsak način hotel imeti na svojem dvoru in mu je izročal najvažnejše posle. Blagosrčni mož se je vsemu dvoru kmalu tako prikupil, da ga je kralj od stopinje do stopinje, od časti do časti poviševal. Naposled ga je odlikoval z najvišjo službo: izvolivši si ga za kraljevega pečatnika ali za državnega kancelarja.

Tomaž Mor je vestno izpolnjeval dolžnosti v javnem življenju, a pri tem ni zanemarjal dolžnosti v zasebnem, domačem življenju. Njegova hiša je bila hiša reda, molitve in krščanske usmiljenosti. V domači kapeli je služil duhovnik vsak dan daritev svete maše, pri kateri je Mor večkrat sam stregel. Ko mu je nekoč vojvoda Norfolški zbadljivo očital: Je li kraljevi kancelar cerkovnik? To se pač pravi nečast delati kralju in njegovi službi, tedaj je zbadljivcu Tomaž resno odgovoril: Motiš se, kralju tvojemu in svojemu gospodu ne more biti neljubo, kar delam iz pokorščine do Boga, Kralja kraljev in Gospoda gospodujočih, in s tem se moja služba nikakor ne onečeščuje. Noben dan ni opustil svete maše, pri kateri je navadno prejemal sveto obhajilo in sicer poprej vsako nedeljo in vsak praznik, pozneje pa vsak dan.

Večerne molitve je skupaj opravljal s svojo družino. Kakor je sam vodil vzgojo svojih otrok, katere je posebno navajal k pobožnosti, tako je pred vsem sam natančno izpolnjeval četrto božjo zapoved. Svojega starega očeta je spoštoval in ljubil, da so se mu vsi čudili. Kakor v mladeniških letih, tako je kesneje v najvišji službi vsak dan pokleknil pred drazega očeta in ga je prosil ponižno, naj ga blagoslovi. Ta zgled je najboljše vplival na Tomaževe otroke, ki so postali vsi izredno bogaboječi, poslušni in ponižni. Posebno je bila hčerka Marjetica pravi angel nedolžnosti. Na vso moč je posnemala ljubljenega očeta v čednostnem življenju. Ona kakor njene sestrice niso imele veselja do ničemurnega lišpa, pa do posvetnega hrupa

in trušča. Ko je neki dostojanstvenik očital očetu, da svoje otroke preslabo vzgojuje za svet, ga je modri oče primerno zavrnil, rekoč: Jaz moram svoje otroke pred vsem izrediti za Boga in šele potem za svet.

Pa prihrula je strašna burja nad izbornega moža. Kralj Henrik VIII. je zapustil svojo prvo ženo in se je z drugo zaročil. Zahteval je od papeža, naj mu dovoli v to. Ker pa papež ni mogel, ker ni smel, po božjih in cerkvenih zapovedih tega dovoliti, se je kralj raztogotil in je odpovedal rimskemu papežu pokorščino, češ, da je on na Angleškem vrhovni poglavar tudi v cerkvenih rečeh. Ukazal je, da morajo podložniki to potrditi s posebno prisego, ki jo zgodovinarji zovejo prvaško ali suprematsko prisego. Kdor se je kraljevi terjatvi protivil, je bil preganjan in kaznovan. Med prvimi, ki so se kralju odločno ustavili, je bil preblagi in pogumni Tomaž Mor. Kakor pred vsakim važnim opravilom je bil krepostni mož tudi tisto jutro, ko so ga klicali k prisegi, še pri sveti izpovedi, pri svetem obhajilu in pri sveti maši, ter se je genljivo poslovil od svojih ljubih domačih, vedoč, da se ne vrne več med nje. Ker ni hotel priseči in zatajiti resnice, da je rimski papež vidni poglavar svete cerkve, razširjene po vsem svetu, so ga takoj vrgli v ječo, čeprav je nekdanj kralj sam o njem izrekel sodbo, da se noben vladar ne more ponašati s takim podložnikom. V zaporu je pridno molil in prosil Boga za milost stanovitnosti v dobrem. Mnogi so si prizadevali, da bi ga pregovorili na kraljevo stran. Prišla je tudi njegova žena z otroki in ga je

nujno prosila, da naj odjenja, da bota še potem dolgo vkupe živela. Ljuba žena, vpraša jetnik, koliko časa meniš, da bom še živel, če se oprostim? Vsaj še kakih dvajset let, odgovori ona. On pa odvrne: Zares, ko bi bila rekla, da še kakih tisoč let, bi bilo vsaj nekaj; vendar bi tudi ta kupčija bila nesrečna: prodati za kratkih tisoč let srečno večnost. Bolje je torej, da se časno ločiva, pa večno združiva!

Končna obravnava se je vršila dne 1. julija leta 1535. Zatoženec se je izvrstno zagovarjal in je krivično obtožbo ovrigel od kraja do konca; ali nič ni pomagalo. Obsodili so ga na grozovito smrt. Najprej bi ga naj kruto trpinčili in potlej vsega razmesarjenega še na štiri kose raztrgali. Kralj je izpremenil grozno kazen toliko, da ga naj samo obglavijo. Vse dni, ki so mu bili še odločeni do silovite smrti, je uporabil v to, da se vredno pripravi za smrt in za življenje po smrti. Ker so mu odvzeli vse knjige in pisalno pripravo, je z ogljem pisal zadnje pisemce svojim ljubim otrokom, posebno pa Marjetici in dragi ženi. V listu je zahvalil svoje ljubljence za vse spoštovanje in vso udanost, za iskreno ljubezen in srčno sočutje, ter jim je sporočil zadnja naročila, pred vsem svoj očetovski blagoslov in pa prošnjo, da naj molijo zanj, kakor tudi on moli zanje, da se veseli zopet vidijo v nebesih. Ko so mu šesti dan po obsodbi naznanili, da bo še ta dan uñmorjen, se je močno razveselil došle mu novice. Kmalu se je pripravil za poslednjo pot ter jo je, vdan v božjo voljo, mirno nastopil. Medtem ko so peljali ljubljenega očeta na morišče, se je Marjetica iztrgala iz rok svojim pri-

jateljicam in je zdirjala po Londonskih ulicah na morišče, kamor je dospela v trenutku, ko so prignali ljubega očeta. Ljubezen in žalost sta nedolžnemu dekletu tako pomnožili telesne moči, da je na desno in levo vrglo ob tla stražnike in se pririlo do milega očeta, katerega je objelo okoli vratu, vzdiknivši: Ljubi oče, zahvalim se ti za zgled, ki si nam ga zapustil. Obljubim ti v materinem, v svojem in svojih sestic imenu, da se hočemo vedno ravnati po njem. To izgovorivši je pala v omedlevico, da so jo brez-zavestno iz naročja očetovega iztrgali in odnesli na stran.

Tomaž Mor si je na to sam zavezal oči, je zmolil še psalm Miserere ter je potem mirno naslonil glavo na klado, da mu jo s sekuro odsekajo. Odsekano so na mostu javno izpostavili. Preblaga hči Marjeta pa ni mirovala, dokler je ni dobila v svojo posest in last. Vse svoje življenje jo je hranila kot drago svetinjo in še po smrti si jo je ukazala v naročju v grob položiti. Tako torej je blagi Tomaž Mor nehal živeti na svetu, kateremu je zapustil zgled junaške čednosti, mučeniške stanovitnosti ter dokaz, kako sveta vera ne lajša in ne slajša le življenja, marveč olajšuje in oslajšuje tudi smrt; pa je začel v nebesih večno živeti. Naš blagoslovljeno vladajoči papež Leon XIII. so slavnega mučenca dne 29. decembra leta 1886. prišteli blaženim. In že se vršijo v Rimu obravnave, da ga morda v kratkem še prištejejo svetnikom.

Glejte krščanski možje, hišni očetje in gospodarji, to vam je vzornik, da ga posnemate in se zgledujete nad njim! Tudi Morova žena in njegovi otroci

so sveto živeli in sveto umrli. Ta družina je družina svetnikov. Oče, prvak družine, je bil tudi prvi v izpolnjevanju krščanskih dolžnostij. Hiša, ki ima takšnega poglavarja, je srečna in stoji dolgo in krepko.

Pa povem vam še drug zgled vrlega hišnega očeta. Morebiti vam je znano življenje slovite device Ane Katherine Emmerich, rojene dne 8. septembra leta 1774. v Koesfeldu in umrle leta 1824., kateri je Bog izredne milosti podelil, tako da je sila pobožno živela in na glasu svetosti mirno v Gospodu zaspala. Ko sem prebiral njeno bogoljubno življenje, sem se večkrat vprašal, odkod se je vendar navzel otrok tolike pobožnosti? In našel sem, da je pobožni oče navadil svojo ljubo hčerkico nenavadne bogoljubnosti. Jemal jo je rad s seboj na delo. Na vse zgodaj jo je zbudil, da sta šla na polje delat. Kadar sta prišla na cvetoč travnik, ko je ravno solnce vzhajalo in zlatilo rosnate cvetice, je snel oče klobuk z glave in je dejal nedolžni deklici: Glej, kako sva srečna, da vidiva to lepoto, da sva na tem kraju, ko še tu ni hodila noga človeška in se še ni delal greh. Poklekniva in zahvaliva vsedobrega Očeta nebeškega! In pokleknila sta ter opravila zahvalno molitev; včasi sta vmes še genljivo zapela, zlasti tedaj, če sta slišala ptice gostoleti. Kadar sta pri oranju dospela na zaro in sta slišala, da v bližnji cerkvi pozvanja med sveto mašo, tedaj sta prenehala delo, in oče je rekel dekletcu: Glej, kako sva srečna, da se moreva vsaj v duhu udeležiti svete daritve. Zdaj je evangelij, zahvaliva Boga za evangelijske nauke; zdaj je darovanje, darujva mu vse, kar imava; zdaj je povzdigovanje,

moliva Jezusa v svetem rešnjem Telesu; in zdaj je obhajilo, obhajajva se duhovno, želiva Jezusa vsaj duhovno prejeti, dokler ga v nedeljo resnično ne prejmeva. Ko sta opravila kratko pobožnost, sta veselo nadaljevala težko delo, med katerim sta pogostoma tudi svete pesmi prepevala. In tako je oče Bernard Emmerich odgojil pobožno devico Ano Katarino, ki je postala vzorna redovnica in tolika izvoljenka nebeškega ženina Jezusa, da jo je s posebnimi milostmi in dobrotami odlikoval, zlasti z obilnimi prikaznimi in pa z znamenji svojega bridkega trpljenja.

Glejte, ljubi moji, kako resničen je star pregovor: Beseda gine, zgled pa rine. Znana basen pripoveduje, da so sklicali stari raki zbor, na katerem so sklenili, da morajo mladi raki odslej ravno hoditi in ne ritensko. Vrnivši se domov, naznanijo mladičem sklep, da ga naj natanko izpolnjujejo. Mladi raki se vadijo in vadijo, da bi hodili ravno, kakor velevala zapoved. Ali trud je ostal brezuspešen. Zato se pritožijo očetom rekoč: Pokažite nam, kako se hodi naravnost; saj ste nas tudi učili, kako se hodi ritensko. Nauk iz te basni posnemite sami, dragi mi starši, botri, učitelji in odgojitelji!

Toda človek ne more tudi pri najboljšem poduku in najizvrstnejši odgoji čednostno živeti brez božje pomoči. Zato treba, da učite svoje otroke, posluževati se nadnaravnih pripomočkov in sredstev h krščanskemu, Bogu prijetnemu življenju. In najizdatnejši pomoček je molitev in pa prejemanje svetih zakramentov pokore in altarja. O

krščanski starši, privadite zgodaj svoje otroke molitve, bodi v jutro ali opoldne ali na večer, bodi pred jedjo ali po jedi, ali kadarkoli k molitvi zvoni! Molite s svojimi otroki in molite za svoje otroke, in sicer molite vsak dan za nje! Očetova in materina molitev za otroka ima pred Bogom veliko vrednost. In prav zgodaj jih navadite nabožnega mišljenja in verskega življenja! Preljube matere, ki imate na prsih otročiče, učite jih ljubiti Jezusa, kolikorkrat jih dojte, in skrbno jim pravite, kakor hitro se zavejo, kako je tudi Jezus bil majhen otrok in je trpel in umrl iz ljubezni do nas. Vi očetje, kadar režete kruh svojemu otroku, k nebesom mu pokažite, kjer prebiva dobrotljivi Oče in otroku kruhka daje. In tako se bo srce otrok, mehko in dovzetno ko vosek, vnelo ljubezni božje, ki jim ne bo ugasnila vse žive dni. Kadar pa pridejo otroci k pameti, jemljite jih pridno s seboj v cerkev, pa jih učite, ljubega Jezusa moliti in častiti v tabernaklju, in kakor hitro le mogoče, ga tudi prejemati v svetem obhajilu. Če bi pa sami ne imeli, česar vas naj ljubi Bog varuje, veselja do molitve, do prejemanja svetih zakramentov in do obiskovanja službe božje, prosim in rotim vas pri živem Bogu, ne branite vsaj svojim otrokom, obiskovati tistega, ki jih k sebi tako milo vabi in kliče: Pustite otrokom k meni priti in nikar jim ne branite; zakaj takih je božje kraljevstvō. (Luk. 18, 16).

Sicer so pa res mnogoteri starši prav skrbni pri vzgoji svojih otrok, dokler so še ti v deški dobi; ko pa dosežejo mladeniško ali dekliško dobo, tedaj pa mislijo, da so rešeni vseh dolžnostij in skrbij. Moj

sin ali moja hči, pravijo, sta že dovolj v letih, da sama vesta, kaj delata. Pa to je čisto napačno mnenje. Mali otroci, male skrbi; veliki otroci, velike skrbi, veli že star pregovor. Z leti raste tudi nevarnost za vzveličanje otrok; znotraj in zunaj jih napada in moti izkušnja. Gorje staršem, ki ne podvojijo svojih skrbij za otroke v starejši dobi! Uničen bo kmalu sad prve vzgoje, otrok pa pogubljen. Gospod bo njegovo dušo zahteval od očeta in matere, in kaj neki hočeta dati v zameno za otrokovo dušo? Dolžnost, skrbeti za pravo srečo otrok, imajo starši, dokler živijo; in imajo jo, bodi da so otroci še doma ali pa so že zapustili rojstno hišo. Če se nahaja otrok pri tujih ljudeh, mora oče ali mati tembolj skrbeti zanj, da ga ne zapelje in ne pohujša hudobni svet. In če je, denimo, sin tudi samostojen in star že trideset, štirideset, petdeset ali še več let, in oče njegov zapazi, da ne hodi po potu čednosti in vzveličanja, mora ga posvariti, ako noče zakriviti svoje in njegove pogube. Sv. Duh govori splošno v knjigi Pregovorov: Strahuj svojega sina in ne obupaj (nad njegovim poplavljanjem). (Preg. 19, 18). In zopet: Uči svojega sina, in te bo hladil ter veselje delal tvoji duši. (Preg. 29, 17). V Sirahovih bukvah pa beremo: Kdor ljubi svojega sina, ga vedno ima pod šibo, da se ga veseli ob koncu... Uči svojega sina in trudi se ž njim, da ti ne bo v nečast njegova nesramnost. (Ekli. 30, 1. 13).

Ako pa vaša lepa beseda in vaše dobrohotno opominjanje in vaš dobri zgled, ljubi starši, nič ne

pomaga, naj pomaga šiba. Vsaka krščanska hiša, kjer so otroci, naj ima dvojno orodje: križ na steni, šibo v kotu. Seveda je samo ob sebi umevno, da morate šibo modro rabiti. Ne kaznujte otroka v hudi jezi; kaznujte ga v ljubezni ter pravično in primerno. Srečni otroci, ki jih starši tepejo; ne bo jim tuja palica pela. Rabite šibo, ako ne, bodo otroci vaša šiba. Bolje je, da se otroci jočejo, kakor pozneje in prepozno starši. Začetek modrosti je strah Gospodov. (Sirah. 1, 16). Sveto Pismo daje staršem zelo lepe nauke, kako naj strahujejo otroke: Ne odteguj otroku krotitve; zakaj, če ga šibo udariš, ne bo umrl. Ti ga boš s šibo udaril, njegovo dušo pa boš pekla rešil. (Preg. 23, 13. 14). Le božaj sina in on te bo imel v strahu; le igraj se z njim, in žalil te bo. Nikar se z njim ne smeja, da ne boš žaloval, in da na zadnje tvoji zobje ne dobé skomine. Ne puščaj mu v mladosti njegove volje in pazi na njegovo mišljenje. Pripogiblji njegov vrat v mladosti in kroti njegove strani, dokler je še otrok, da ne bo trdovraten in bi te ne ubogal, kar bi te bolelo v duši. (Sirah. 30, 9—12).

Ravnajte se po teh svetopisemskih rekih in navodilih, storite svojo dolžnost vi starši in dobri bodo tudi vaši otroci! Če izrēdite v strahu božjem svoje otroke, kakor sta mati Ana in oče Tobija odgojila mladega Tobija, bodo le-ti podobni Tobiju in vi boste mogli govoriti o njih, kakor sta govorila Ana in Tobija o svojem sinu: »Ko se je pa Tobija

vsled ženitovanja zamudil, je bil njegov oče Tobija v skrbeh in je rekel ženi: Kaj meniš, zakaj se moj sin tako dolgo mudi ali kaj ga tam zadržuje? In začel je silno žalovati, in Ana njegova žena ž njim; in jela sta oba jokati zato, ker se nju sin ni vrnil o pravem času k njima. Njegova mati je tedaj jokala, da se ni dala utolažiti ter je rekla: Oh, oh, moj sin! Zakaj sva te poslala na tuje, tebe svetlobo najinih oči, palico najine starosti, tolažbo najinega življenja, upanje najinega zaroda! Saj sva v tebi samemu vse imela, zato bi te ne bila smela od sebe pustiti. Tedaj ji reče Tobija: Mirna bodi in nikar ne žaluj, najin sin je zdrav... Ona pa se ni dala nikakor potolažiti, temveč je vsak dan iz hiše hitela ter je po okolici gledala in vsa pota obhodila, kjer je bilo upati, da bi utegnil nazaj priti, da bi ga, ako bi mogoče bilo, od daleč videla priti.« (Tob. 10, 1—7).

Kaj bo torej iz vaših otrok? Kar boste sami iz njih napravili. Bodo dobri kmetje, zvesti delavci, vestni rokodelci, pošteni trgovci, pogumni vojaki, vrli uradniki, zgledni učitelji, vzorni duhovniki! Prav, ali pred vsem morajo biti dobri katoličani. Ako ni te močne podlage, ne bo iz vsega nič. Ako dosežete, dragi starši, pravo krščansko življenje svojih otrok, ste dosegli vrhunec svoje in njihove sreče: izpolnili ste svojo najtežjo dolžnost in bogato plačilo vam ne bo pridržano; otroci pa postanejo posestniki v nebesih, če bi tudi na zemlji bili brez posesti in lastnine. Pač srečni vi, očetje in matere, ako boste mogli na sodnji dan reči božjemu sodniku: Glej, kar si nam izročil, to ti vrnemo. Zdaj vam pa jaz

izročim birmance, da pazite na nje, kakor na punčico svojih očíj. Kadar vam bo pa skrb za njih dobro vzgojo težka prihajala, tedaj se spomnite plačila, ki vam je obljubljeno: Zakaj tisti, ki mnoge podučujejo v pravičnosti, se bodo svetili kakor zvezde zmerom in večno. (Dan. 12, 3). Spomnite se pa tudi strašnega prokletstva, katero preti vsem, ki pogubljajo nedolžne otroke: Kdor pohujša katerega teh malih, ki v mene verujejo, bi mu bilo bolje, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat in bi se potopil v globočino morja. Gorjé svetu za voljo pohujšanja. Pohujšanje sicer mora priti, ali vendar gorjé človeku, po katerem pohujšanje pride. (Mat. 18, 6. 7). To Gospodovo gorjé, pa ta mlinski kamen in ta globočina morja: to troje naj vas vedno s svetim strahom napolnjuje, da ne pripravljate nedolžnim otrokom spotike, padeža, pogubljenja!

In zdaj, moji ljubi otroci, se obrnem k vam ter vas vprašam: Kaj neki bode iz vas? In odgovorim: To, kar boste sami iz sebe naredili. Da vam bode milost božja koristila, da bo seme, katero so starši, dušni pastirji, učitelji in vzgojitelji zasejali v vaša srca, poganjalo in stoteri sad obrodilo, morate sami marljivo sodelovati. Tudi o vas mora veljati, kar piše sv. Lukež o Janezu krstniku: In dete je rastlo in se krepčalo v duhu. (Luk. 1, 80). Vem, da ste danes vneti za vse resnično in dobro, za vse čisto in plemenito in sveto. O, da bi le ostali stano- vitni v dobrem! Ali prišle bodo izkušnje nad vas;

katere, tega ne vem; a to vem, da pridejo. Zato vas pa danes oborožim z duhovnim orožjem, da se boste mogli srečno vojskovati zoper vidne in nevidne sovražnike, ki vas bodo zalezovali in napadali. Doba boja nastopi gotovo tudi za vas; zakaj izkušnjavec hodi okoli kakor rjoveč lev in išče, kogar bi požrl; njemu se ustavljajte, močni v veri. (I. Petr. 5, 8). In ravno v sveti veri boste danes od svetega Duha potrjeni, da jo boste mogli neustrašno pričati, po njej živeti, v njej umreti in se tako v njej večno vzveličati. Čujte in molite, da ne zajdete v izkušnjo (Mark. 14, 38), opominjam vas z vašim božjim prijateljem, Jezusom Kristusom. Pazite na vaše srce, da se va-nj ne prikrade hudo; pazite na svet, da vas ne premoti; stojte na straži, da vas nevarnost ne prehiti in pogubi. Ne poslušajte izkušnjavca, poslušajte pa Boga, ki vam govori po notranjem glasu vaše vesti, po opominih vašega angela variha, po opominih vaših dobrih staršev in predstojnikov.

Da pa ne boste zastonj bedeli in čuli, molite radi in prejemajte svete zakramente. Ne zapustite zjutraj nikoli spalnice, da bi se Gospodu ne zahvalili za pomoč in varstvo. Ne vležite se nikoli na večer v posteljo, dokler se niste zahvalili nebeškemu Očetu za prejete dobrote, niste svoje vesti izprašali in svojih grehov obžalovali. Ubogajte radi svojega božjega prijatelja in učenika, ki vas ljubeznivo k sebi vabi, rekoč: Pridite vsi k meni, ki se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil. Vzemite moj jarem nase,

in učite se od mene, ker jaz sem krotek in iz srca ponižen, in boste pokoj našli svojim dušam. Moj jarem namreč je sladek, in moje breme je lahko. (Mat. 11, 28—30). Obiskujte pridno svojega ljubega Vzveličarja, ki noč in dan prebiva v tabernaklju in je zmerom pripravljen, vas vsak trenutek sprejeti in vaše prošnje poslušati in uslišati. Zauživajte radi kruh izvoljenih in vino, ki poraja device, po vrednem sprejemu svetega obhajila. Ta angelska hrana vas bo krepila, da ostanete na potu, ki vas pelje naravnost k ljubemu Jezusu, k blaženi devici in materi Mariji, k angelu varihu in k ljubim svetnikom in svetnicam. Dokler ostanete otroci molitve in gostje mize Gospodove, ostanete tudi otroci božji in dediči nebeškega kraljevstva, torej to, kar hoče Bog in želijo vaši starši in morate vi sami želeli in hoteti.

V Gospodu pobožno zbrani kristjani!

Mnogo bi vam še imel danes povedati in na srce položiti, pa čas mi tega ne dopušča, zato pa končam svoj govor, v katerem sem se vnemal in potegoval za vaše in vaših dragih otrok vzveličanje.

In zdaj bo kmalu udarila ura, katere so se ljubi otroci že tako dolgo veselili. Saj je dan svete birme dan velikega veselja za nepokvarjeno otroško srce. Kmalu bo nastopil trenutek, ko bodo napolnjeni s svetim Duhom. Spremljajte jih tedaj vi, botri in botre, pa tudi vsi odraščeni z molitvami, da bodo vredno prejeli zakrament svete birme in si ohranili podeljene jim milosti in darove. Kdo pa ve, morda boš ravno ti, moj ljubi kristjan, ki boš v kakem kotu danes pobožno molil za tega ali onega birmanca, temu izprosil stanovitnost v dobrem. Amen ti rečem, za to svojo molitev ne boš izgubil primerne plačila. Morebiti bo čez tvoj grob že davno rasla trava in bo hlidel večerni veter, a tvoj varovanec bo vedno še dobra dela opravljal, tedaj bo to tudi tebi v prid in korist, ti bo v večno veselje.

Kadar pa pridejo danes birmanci in birmanke domov, pomislite ljubi starši, da so polni svetega Duha, da so njegovo svetišče. Zato jih pa sprejmite z vso spoštljivostjo in z vsem svetim strahom, ter skrbite na vso moč, da ostanejo neoskrunjeni in neomadežani templji sv. Duha, da vam jih nihče ne zapelje in pohujša! Kdor sprejme katerega takega otroka v mojem imenu, mene sprejme. (Mat. 18, 5).

K sklepu pa prosim troedinega Boga, kakor sem ga že pri sveti maši prosil, da naj vse skupaj in vsakega posebej blagoslovi. Pred vsem naj blagoslovi vaše dušne pastirje, da bodo odslej kakor so doslej z modro gorečnostjo skrbeli za vašo pravo srečo. Naj blagoslovi vas ovčice, da boste zvesto

hodile za svojimi dobrimi pastirji. Naj blagoslovi vse hiše, da bo druga drugi v izpodbudo in vzveličavni zgled. Naj blagoslovi starše, da bodo svoje otroke odgojevali za Boga in ne za svet; pa naj blagoslovi otroke, da bodo vestno izpolnjevali četrto zapoved, ki je edina odlikovana z obljubo posebnega plačila.

Nadalje naj ljubi Bog blagoslovi premožne v premoženju, uboge v uboštvu, zdrave v zdravju, bolne v bolezni, pravične, da še pravičnejši postanejo, in grešnike, da pridejo do pravega spoznanja, od spoznanja do pokore, od pokore do čednosti, od čednosti do vzveličanja!

In tako bodi ter ostani z menoj in z vami ljubezen nebeškega Očeta, milost božjega Sina in deležnost svetega Duha! Amen.

Pridiga

o priložnosti blagoslovitve temeljnega kamena
za novo farno cerkev v Čadramu,

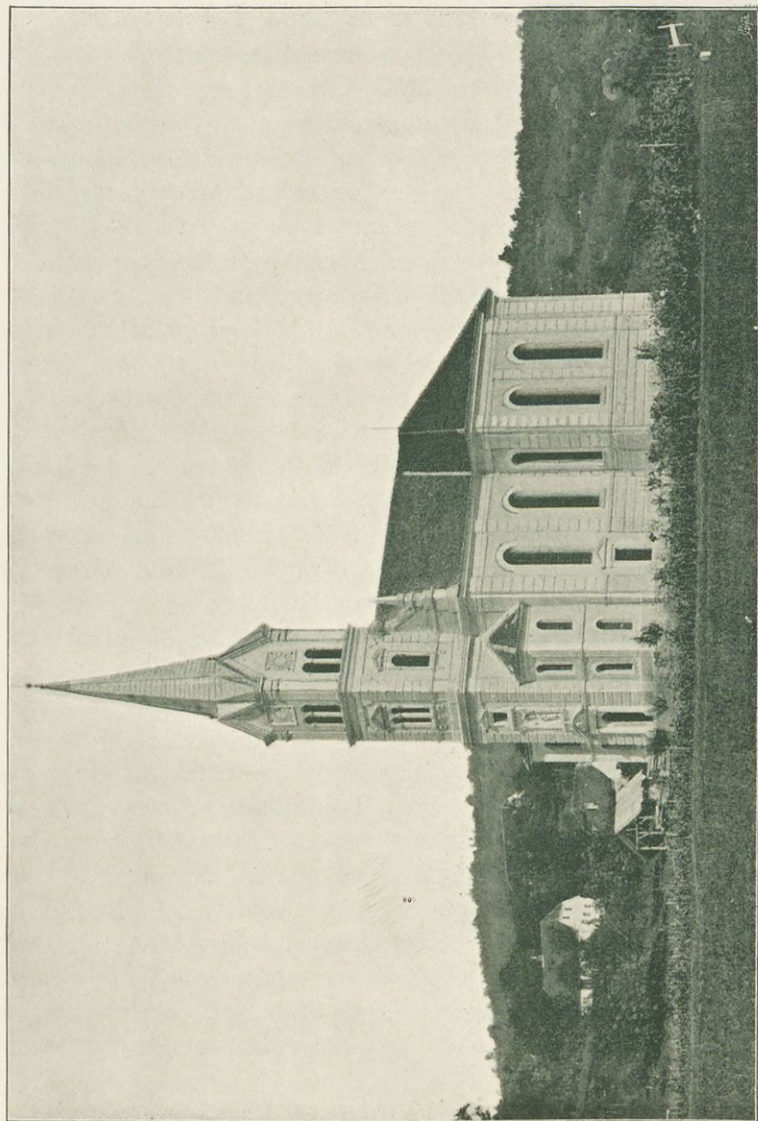
na praznik obletnice cerkvenega posvečenja, dne 20. oktobra
1895.¹

Bratje, ali ne veste, da ste
tempelj božji, in da Duh božji v
vas prebiva? Če pa kdo oskrni
tempelj božji, ukončal ga bode
Bog. Zakaj tempelj božji, ki ste
vi, je svet. (I. Kor. 3, 16. 17).

Preljubi v Gospodu!

Prav vesel in pomenljiv praznik slavimo danes; praznujemo namreč obletnico posvečitve stolne cerkve in vseh drugih cerkvá po naši lepi Lavantinski škofiji. Kaj krasen in prazniku primeren evangelj beremo danes, evan-

¹ Le-ta cerkveni govor je bil leta 1896. posebič tiskan in v več sto izvodih razdeljen med ljudstvo.

Nova farna cerkev Čadramska.

gelj, v katerem nam pripoveduje sv. evangelist Lukež, kako živo je želel nadcestninar Cahej, videti ljubega Jezusa, pa ga gledati od obličja do obličja. Edina ta misel je navdajala in napolnjevala blagega moža. Le enkrat videti milega Jezusa, le enkrat pogledati v njegov sveti obraz, ta srčna želja mu je nasvetovala, da je storil nekaj za moža nenavadnega. Ker vsled svoje majhne postave med obilo množico ni mogel Jezusa videti, popustil je ljudstvo, zapustil je hrušč in trušč, pa je hitel naprej ter je splezal na drevo, mimo katerega je hotel Jezus potovati. Z drevesa je Cahej skrbno opazoval, kdaj dospeje Jezus. Ni se ganil ne na levo in ne na desno, marveč nepremično je imel svoje oči uprte na stran, od katere bo prišel božji Vzveličar. Če ga zdaj spregleda, kdaj ga hoče zopet videti? Pač nikoli več, saj morebiti ne potuje nikdar več po tej poti. O prevažni, sveti trenutek!

Jezus je prišel do drevesa in ni hitel mimo, kakor je pričakoval Cahej. Ne, Jezus ni šel urno mimo, še postal je pri drevesu, in o sreča neizmerna, ozrl se je celo na drevo, pa je ljubeznivo pogledal s svojim božjim okom Caheja in ga je ogovoril. O veselje, o rajska radost, od Jezusa biti pogledan in tudi ogovorjen. Pač mnogokdo izmed množice si je želel to srečo, pa zastonj. Le Cahej, ki je ves koprnel in hrepenel po Jezusu, le on jě vkusil to blaženost. Ko ga je Jezus zagledal, mu je rekel: Cahej, nagloma stopi doli! Zakaj danes moram Jaz v tvoji hiši ostati. In nemudno je stopil doli, pa je vesel sprejel Gospoda. In ves zavzet ter poln najslajše radosti je pristopil

h Gospodu, rekoč: Glej, polovico svojega premoženja dam ubogim in ako sem koga prevaril, mu povrnem četverno. Jezus pa mu odvrne: Danes je prišlo zveličanje tej hiši, ker je tudi ta sin Abrahamov. Zakaj sin človekov je prišel iskat in vzveličat, kar se je izgubilo. (Luk. 19, 1—10).

Kako je vse to danes globokega pomena za to duhovnijo. Vesel je sploh današnji praznik, ki se tudi Cahejeva nedelja imenuje, pa čisto posebej radosten in pomemben je za vašo faro, predragi mi Čadramčani! Zbrali smo se namreč v Gospodu k izredni in redki slovesnosti. Vaš velečastiti in zaslužni gospod župnik si že več let prizadevajo, da bi vam postavili prostornejšo in lepšo cerkev od sedanje tesne in nizke farne cerkve. Kakor Caheja navdaje tudi vašega izvedenega in gorečega dušnega pastirja ena edina želja, priskrbeti božjemu Vzveličarju dostojno prebivališče v vaši sredi. Vsemogočni in vsedobri Bog ie doslej vidno podpiral in blagoslovil to hvalevredno podvzetje. Zakaj na prav primernem in ugodnem stavišču je fundament ali temelj za novo farno cerkev že izkopan in danes smo med svetimi obredi blagoslovili vogeljnik in smo ga vložili v zidje nove hiše božje, ki bode poleg krasne cerkve sv. Barbare drugo svetišče v tej župniji, vredno vsega pozora, ogleda in priznanja.

Prav, da smo danes blagoslovili ves prostor, na katerem se bode zidal novi hram božji. In dobro ste storili tudi vi, da ste šli na častitljivi praznik Marijinega rojstva v procesiji na isti kraj, na katerem so brž potem začeli kopati temelj. Da, blagoslova

božjega je treba h takemu važnemu, težavnemu in dragocenemu delu. Saj je delo le prazno brez blagoslova z nebes. In danes poje sv. cerkev in tudi mi duhovniki smo popevali pri blagoslovljenju vogelj-nega kamena prelepi psalm 126: »Ako Gospod ne zida hiše, zastonj se trudijo, ki jo zidajo. Ako Gospod ne varuje mesta, zastonj čuva, ki je straži.« (Ps. 126, 1. 2). Da bo torej pričeto delo uspeh imelo, da bo Gospod hišo zidal, da bo On mesto varoval pred vsako neizgodo in nesrečo, zato smo se danes zbrali v procesiji, pa smo opravi-li molitve, smo poškopili z blagoslovljeno vodo ves prostor, o katerem bodo veljale za vso prihod-nost svetopisemske besede: »O kako strašen je ta kraj. Tukaj ni družega, kakor hiša božja in vrata nebeška.« (Gen. 28, 17). In tudi temeljni kamen smo blagoslovili v namen, da bi bilo vse zidanje blagoslovljeno, da bi bilo Bogu ljubo in pri-jetno.

Globokega pomena je pred vsem molitev, katero sem molil, ko sem vlagal temeljni kamen. Govoril sem namreč besede: »V veri v Jezusa Kristusa polagamo ta vogeljni kamen v temelj v imenu Očeta in Sina in svetega Duha, da cvete tukaj prava vera in strah božji in bratovska ljubezen; in da je ta kraj od-ločen molitvi in klicanju in hvaljenju imena istega Gospoda našega Jezusa Kristusa, ki z Očetom in sv. Duhom živi in kraljuje Bog na vekomaj vse veke.« Pomen te svete molitve, zlasti pa vsebino pristavka, da naj tukaj

cvete prava vera, strah božji in pa bratovska ljubezen, to boste šele tekom mojega govora natanje spoznali in umeli.

Predragi farani! Vi nameravate zidati novo, prav lepo cerkev. Ta namera zasluži vso hvalo in pohvalo. »To delo je veliko; zakaj ne pripravljaja se prebivališče človeku, temveč Bogu.« (I. Paral. 29, 1). Pa tudi vi sami ste cerkev, ste tempelj, ne sicer od kamnja in lesa, marveč duhovni, božji tempelj ste. Zatorej gledite, da prenovite tudi to svetišče. Če je kdo svetišče, v katerem prebiva sv. Duh, je bolje za-nj, kakor ko bi bil sezidal zalo podružnico sv. Barbare, ali ko bi bil celo postavil cerkev vseh cerkva, dom sv. Petra v Rimu. »Ali ne veste, da ste tempelj božji, in da Duh božji v vas prebiva? Če pa kdo oskruni tempelj božji, ukončal ga bode Bog. Zakaj tempelj, ki ste vi, je svet.« (I. Kor. 3, 16. 17). Ravno o tem, kako je vidni, telesni tempelj podoben nevidnemu, duhovnemu svetišču, naj izpregovorim kratko besedo Bogu v čast, Vam pa v pouk in v stalni spomin na današnjo slovesno blagoslovitev vogeljnika in njegovo vložitev v cerkveno podzidje.

Začnem pa v imenu tistega, v čegar imenu moramo začeti vse, kar hočemo dobro začeti, uspešno nadaljevati in srečno končati, to je v imenu Jezusa Kristusa, ki je »poglavitni vogeljnik kamen, v katerem vsa stavba zgrajena raste v svet tempelj v Gospodu, v katerega ste tudi vi vzdani v prebivališče božje v Duhu.« (Efež. 2, 20—22). In kakor je Jezus Kristus

obiskal hišo Cahejevo in jo je napolnil z božjim blagoslovom, tako naj obišče tudi kraj, ki smo ga danes posvetili, pa naj blagoslovi zidanje ter mu naj podeli On, ki je začetek in konec, dober začetek in srečen zvršetek.

»Kdor ima ušesa za poslušanje, naj posluša!« (Mat. 13, 9).

V Gospodu pobožno zbrani kristjani!

Kadar moli sv. cerkev, kakor smo molili mi duhovniki danes pri blagoslovitvi podzidja in vogelnika za novo farno cerkev: *Veni creator Spiritus — Pridi stvarnik sveti Duh*, tedaj nas hoče ona spominjati sv. Duha ne le kot stvarnika vesoljnega sveta, kot delavca v vidnih stvareh, temveč kot posvečevalca naših duš. Zato ga prosi nadalje: »Pridi sv. Duh stvarnik, pa obišči duše svojih, in napolni svojo milostjo srca, katera si ustvaril.« Zares, sv. Duh je stavitelj duhovnega templja, je

zidavec naše duše. On jo posveti pri svetem krstu, pa jo potrdi pri sveti birmi in jo povzdigne pri vseh drugih sv. zakramentih. Zato piše sv. apostol Pavel: »Ali ne veste, da so vaši udje tempelj svetega Duha, kateri je v vas, katerega imate od Boga, in da niste svoji? Zakaj kupljeni ste za drago ceno. Častite in nosite Boga v svojem telesu.« (I. Kor. 6, 19. 20).

Sv. Bernard klaravalski je enkrat na god cerkvenega posvečenja svojo pridigo začel tako le: »Kristjani, današnji god je tudi naš god, ker zadeva tudi nas; zakaj tudi mi smo duhovni templji božji«. Pač prav primerno je govoril medeni učitelj cerkveni. Zakaj po svetem krstu smo bili posvečeni v žive templje božje, v katerih prebiva Bog sv. Duh. In to posvečenje pri svetem krstu se vrši skoro tako slovesno, kakor se opravlja posvetitev hiše božje ali cerkve iz kamnja, opeke in lesa. Kar se na cerkvenem zidovju godi vidno, kakor se boste prepričali, če ućakate posvetitev nove cerkve, kar vam vsem prav iskreno želim, to se godi v duši duhovno ali nevidno. Cerkvno posvećenje se vrši s škropljenjem z blagoslovljeno vodo, z zaznamovanjem s sv. križem, z maziljenjem in razsvetljenjem. In vse to se ponavlja duhovno v naših dušah pri svetem krstu. Zato je povsem opravićeno Pavlovo vprašanje do Korinćanov: »Ali ne veste, da ste tempelj božji, in da sv. Duh v vas prebiva? In tempelj, ki ste vi, je svet.« (I. Kor. 3, 16. 17). Zdaj umejemo tudi besede Kristusove:

»Ako me kdo ljubi, bo moje besede izpolnjeval. In moj Oče ga bo ljubil, in bova k njemu prišla, in pri njem prebivala.« (Jan. 14, 23). Ker smo tempelj božji, zato govori božji Vzveličar: »Glej, Jaz stojim pri vratih in trkam. Ako kdo moj glas posluša in mi odpre vrata, bom stopil k njemu in bom z njim večerjal in on z menoj.« (Apok. 3, 20). Ker je krščeni človek tempelj sv. Duha, kaj čuda potem, da je sv. mučenec Leonida svojega sinka, poznejšega učenega Origena, ko so ga prinesli od krsta, poljubil na prsih, rekoč: »Zakaj ne bi čislal te palače sv. Duha!« In ko so sv. devico Lucijo ujeli in hoteli odpeljati na nesramen kraj, da bi ji oskrunili deviško telo, je klicala glasno: »Jaz sem tempelj sv. Duha, ne oskrunajte tega svetišča!«

1. Zdaj pa prispodobimo, kristjani predragi, vidni tempelj nevidnemu, prispodobimo duhovni tempelj telesnemu templju. Vi boste zdaj zidali novo cerkev. Začeli boste s fundamentom ali temeljem, in boste postavili prav močen in trden zid, ki bo obkroževal ves notranji prostor in bo nosil vse poslopje. Moč in krepkost cerkve bo odvisna od moči in krepkosti podzidja. Čim močnejši bo temeljni zid, tem močnejše bo stala cerkev stoletja in stoletja. Moder mož, pravi sv. Pismo, zida svojo hišo na skalo. In če se ulije ploha, in pridejo vode, in pihajo vetrovi in se uprejo v hišo, ne pade ta, ker je postavljena na skalo. (Mat. 7, 24. 25). Zares, temelj za vašo novo

hišo božjo je, kolikor smo danes sami videli, prav močen in držen.

Toda, kaj je pri duhovnem templju temelj in zid, ki nosi in vzdržuje vso duhovno stavbo? To je živa sveta vera. Vera v troedinega Boga in v nauke sv. katoliške cerkve je podlaga krščanskemu življenju. »Brez vere je nemogoče Bogu dopadati. Zakaj kdor hoče k Bogu pristopiti, mora verovati, da je, in da je tistim, ki gaiščejo, plačnik.« (Hebr. 11, 6). Kolikega pomena je sveta vera za kristjana, opisuje sv. apostol Pavel v znamenitem enajstem in deloma tudi v dvanajstem poglavju svojega duhovitega lista do Hebrejcev. Tu hvali in slavi živo vero svetih očakov, kakor Abela, Henoha, Noeta, Abrahama, Izaka, Jakoba, Jožefa, potem Mozesa, Gedeona, Baraka, Davida, Samuela in drugih pravičnikov, »ki so v veri premagovali kraljevstva, delali pravico, dobivali obljube, levom mašili žrela, ki so moč ognja topili, osti meča vhajali, v boleznih ozdravljali, junaki v boju postajali. Drugi pa so bili mučeni, so izkušali zasramovanje in bičanje, vezi in ječe. Bili so kamenjani, žagani, z mečem morjeni, hodili so v ovčjih in v kozjih kožah, v potrebi, v stiskah in težavah, svet jih ni bil vreden; taval so po puščavah in gorah in brlogih in podzemeljskih jamah. (Hebr. 11, 33—38). Vrzimo torej tudi mi raz sebe vsako breme in vsak greh in bijmo stanovitno naloženo nam borbo.« (Hebr. 12, 1). Pravični živi iz vere. (Hebr. 10, 38). Stojmo torej trdno in črstvo v veri! (I. Kor. 16, 13). Tako sv. Pavel. Zdaj menda umete globoki pomen sv. vere. Zdaj

menda izprevidite, zakaj sem pri blagoslovitvi in vložitvi vogeljnega kamena molil in prosil Boga, naj bi na tem svetem mestu cvetla prava vera.

Pa preljubi moji poslušalci, vera ne sme biti mrtva, ona mora biti živa, ona se mora kazati v dobrih delih. Živa mora biti, to pomenja, mi moramo živeti tako, kakor ona zapoveduje. »Kaj pomaga, če kdo pravi, da ima vero, del pa nima. Vera ga vendar rešiti ne more... Kakor je namreč telo brez duše mrtvo, tako je tudi vera brez del mrtva.« (Jak. 2, 14. 26). O, kaj premore vse sveta vera, kadar nas prešine in napolni! Božji Vzveličar Jezus Kristus, ki je temelj, da drugega nihče ne more položiti (I. Kor. 3, 11), je navadno rekel bolniku, katerega je ozdravil: »Tvoja vera ti je pomagala.« (Mat. 9, 22). In prvak evangelistov sv. Janez je opisal mogočnost sv. vere, ko je dejal: »Zmaga pa, ki premaga svet, to je naša vera.« (I. Jan. 5, 4). In preizvrstni tolmač božjih skrivnostij sv. apostol Pavel je označil posvečevalno moč svete vere, ko je pisal Kološanom, češ, da nas dela Kristus svete, neomadežane in negrajivne pred seboj, če le ostanemo v veri utemeljeni. (Kol. 1, 22. 23). Zdaj boste imeli lepo priložnost, kazati svojo vero v dejanjih, ko boste pomagali zidati hram božji. Eden tako, drugi drugače. To zidanje bo nedvomno pripomoglo veliko, da se v fari vzbudi, da se pomnoži in okrepi versko življenje. Saj se dogaja to povsodi, kjer zidajo cerkve. Zatorej pa se z veseljem in z družinimi močmi lotite vzvišenega dela. Če

boste skrbno pomagali staviti vidni tempelj, boste tudi svoje nevidne templje, svoje duše, bogatili z dobrimi deli in jih boste okrasili v vredna prebivališča Boga sv. Duha.

2. Pa hitimo dalje v premišljevanju svojega predmeta. Poleg obzidja je zunaj cerkve najbolj znamenit zvonik, ki se kviško proti oblakom vzdiga in spenja, kakor bi se hotel neba dotakniti in skozi obnebjne prodreti v sama nebesa. Podoben stolp se mora zgraditi tudi v duhovnem templju. In kaj je to? To je krščansko upanje. Ta božja čednost povzdigne človeka nad zemljo in ga zanese v višine, da govori s svetim Pavlom: Naše življenje je v nebesih. (Filiplj. 3, 20). Upanje tolaži kristjana v vseh nadlogah in težavah, ker mu kaže plačilo v raj. Upanje tolaži tudi pri grobu in še daleč tje čez grob, ker nam kaže zoro, oznanjujočo večno veseli dan.

Čim višji in vzornejši ko je zvonik, tem lepša je cerkev. Čim večje je upanje, tem svetejše in popolnejše je tudi naše življenje. Zakaj čimbolj mislimo na nebesa, tembolj hrepenimo po njih, tem zvesteje služimo Bogu, tem mirneje prenašamo stiske in težkoče, vedoč, da posvetne težave niso v nobeni primeri s sladkostmi, ki nas čakajo v nebesih. Bodite torej, predragi v Gospodu, stanovitni v upanju, bodite neomahljivi in nepremični v tej božji čednosti. Neomejene zaupnosti bo treba pri stavljenju nove cerkve. Vaš preblagi dušni pastir so doslej že pokazali, da imajo toli krepko zaupanje v Boga in v njegovo pomoč, da jih prav nič ne straši pri vele-

važnem delu, katero so v svojem duhu že zdavnaj izvršili. Doslej jim to trdno upanje ni bilo v nečast, pač pa v čast, ker pravo upanje nikoli ne osramoti (Rimlj. 5, 5), in ko bi bilo tudi proti upanju. (Rimlj. 4, 18). Gospod župnik se niso ustrašili nobenih ugovorov, nobenih nasprotovanj, nobenih sitnob in ovir pri nabiranju denarnih pripomočkov za novo cerkev. In nabrali so jih nepričakovano mnogo. Gotovo so se večkrat spominjali evangeljskih besed: »Kdo, ki hoče zidati stolp, ne sede poprej in ne preračuni stroškov, ali ima dosti, da ga dovrši? To pa zato, da bi se mu, kader postavi dno in ne more dokončati, ne jeli vsi, kateri vidijo, posmehovati, govoreč: Ta človek je začel zidati, pa ni mogel dozidati.« (Luk. 14, 28—30). Pač ne dvomim, da bodo čez leta dni tisti, ki bodo zagledali novo stavbo, se jeli čuditi in hvaliti stavitelja, rekoč: Ta mož je začel zidati in je mogel dozidati. Da, kdor zaupa in zida na Boga, zida na skalo. Bodi zatorej tudi vaše upanje neomajano, in Bog sam bode zidal cerkev.

O, koliko premore stanovitno zanašanje na pomoč božjo! Morebiti vam, preljubi, ni neznano, da zidamo v Mariboru veličastno cerkev na čast Mariji, materi milosti. Pravzaprav je že dozidana. Toda odkod se je jemal potrební denár? Mislite, da je bil v kaki zakladnici nakopičen. Ne. Zakladnica, iz katere so zajemali župnik in župljani, je bilo trdno upanje v božjo pomoč, v Marijino podporo, v darežljivost milosrčnih kristjanov, je bilo skrbno zajemanje

iz bogatega vira božje previdnosti z molitvami, z daritvami svetih maš in z raznimi pobožnostmi, kakor je bila zakladnica tudi blažena edinost in složnost ter marljivost in trud pobožnih vernikov. Glejte, to je bil ves bogati zaklad. In kaj se je doseglo v kratkem času? Danes teden sem blagoslovil za oba krasna zvonika pet zvonov, kateri veljajo nad osemnajst tisoč goldinarjev, ki so povečem že plačani. Bog je obudil dobrotnike in jim je ganil srca, da so darovali obilo. Neka blaga vdova je podarila šest tisoč goldinarjev za veliki zvon, ki pa stane devet tisočakov. Ostalo so vložili drugi blagodušni dobrotniki. Tretji zvon so kupile device, pa je še preostalo tisoč goldinarjev. Peti zvon je pripravila neka pobožna devica, katere darežljivost za cerkvene potrebe je nepotekljiva. — Blaženega dela se je vse udeleževalo: gospôda in negospôda. Pomagali so možje in žene, dekleta in mladeniči, mladi in stari, bogati in revni. Podpirali so podjetje meščani in okoličani, duhovniki in neduhovniki, redovniki in redovnice. Semtertje so nosili gospodje in so nosile gospe in gospodične kamenje, opeko, vodo in druge za stavbo potrebne reči. Kdo pač dopove, kaj premore dobra volja, kaj doseže navdušenost za sveto stvar.

Prebivalci Videmske fare pri Brežicah so imeli prav ozko in nizko cerkev, da še skoro polovica vernikov ni našla ob nedeljah in praznikih prostora v njej. Bila je tudi vlažna in mokrotna, da je cerkvena oprava kmalu izplesnela. Ko sem prilično obiskal staroslavno duhovnijo, sem nagovarjal dobre farane, naj poderejo cerkvico in novo postavijo, Bog

jim bo gotovo pomagal pri neizogibno potrebnem delu. Pa reklo se mi je in sicer po vsej pravici, da so duhovljani prerevni, ker jim ne rodijo vinske gorice, in tudi živina nima cene, poljski pridelki so pa tako pičli. Toda Bog je še vedno vsemogočen in vsedober, in lahko pomaga na raznotere načine. Vrli gospod župnik Janez Novak so se neki dan pri meni v Mariboru močno solzili, videč ogromne težave, katere bi si naložili na rame z zidanjem nove farne cerkve. Jaz sem jih tolažil in izpodbujal, naj le zaupno in pogumno začnejo toli potrebno stavitev, ki pač ne bo pogrešala božje pomoči in božjega blagoslova, česar nobeno dobro podvzetje ne pogreša. Blagi mož so se vdali, pa so jeli zidati, in božja pomoč je bila ž njimi. Plemenita in blagodušna gospa Jozefina Hočevnar iz krškega mesta je vložila prvi zidni kamen, ko je darovala deset tisoč goldinarjev za novo hišo božjo.

Danes je že dovršena prekrasna farna cerkev, kateri ni primere ne blizu in ne daleč. Vse se je izredno dobro obneslo; in nesreča se ni pripetila nobena, ker je Bog svojo roko držal nad stavbo, ker je njegovo oko bedelo nad mestom tako, da niso zastonj stražili, ki so stražili. Pač, ena nesreča se je prigodila in žal nepopravljiva, ker so namreč sedemdesetletni gospod župnik umrli, ko so ravno kar dozidali cerkev, ki ostane zdaj njihov najlepši spomenik. Ko sem jih v bolezn obiskal in vprašal, kako so zadovoljni z napredkom, odgovorili so mi med glasnim jokom, da ne smejo med delavce iti, ker bi se sicer morali vedno solziti, ko vidijo, kako radi po-

magajo župljani pri delu. Saj so celo najpriletnejše ženice nosile kamenje na stavišče. Da, kdor v Boga stavlja upanje svoje, zida na skalo in ne na pesek.

Poznate, ljubi moji farani, prijazne Griže pri Žalcu? Tam so v malo letih postavili farno cerkev, ki je stala nad sedemnajst tisoč goldinarjev. To pa še podvzetnemu gospodu župniku in blagosrčnim farnikom ni zadoščevalo. Na prijetnem in prijaznem hribcu so postavili še drugo prelepo svetišče, prvo večjo cerkev v naši škofiji, posvečeno lurški Materi božji. Dne 3. julija 1894 sem slovesno blagoslovil in posvetil to hišo božjo na čast in v slavo Oni, ki se imenuje hiša zlata in vrata nebeška. Vem, da prebivalci griške fare ne tožujejo o kaki izgubi ali škodi pri teh podjetjih, pač pa smejo govoriti o dobičku in blagoslovu, ki so si ga pridobili za se in za svoje potomce. Ni svetejše in dražje reči za katoliškega kristjana na svetu, kakor je čedna in lična cerkev, v kateri prebiva ljubljeni Vzveličar in kjer deli nebeške milosti in dobrote svojim častilcem. Neizmerno več je v novi zavezi cerkev za kristjane, kakor je bil v starem zakonu sveti šator ali tempelj Jeruzalemski za Izraelce. Farna cerkev je očetovska hiša vseh faranov. V njej se rodijo v otroke božje. V njej spoznavajo, da imajo vsi enega Očeta nebeškega, enega brata in odrešenika Jezusa Kristusa, enega posvečevalca sv. Duha, eno duhovno mater Marijo prečisto devico. V njej se kot udje sprejmejo v veliko družino sveto Cerkev, v občestvo svetnikov. V njej postanejo brati in sestre med seboj. V njej dobivajo nauke in milosti za bogo-

ljubno življenje, in s tem si pridobé pravico do dediščine v nebeškem kraljevstvu. Da, nobena hiša na svetu ni tolike vrednosti, ni tolike važnosti za kristjana, kakor je hiša božja, sveta cerkev.

Pa bodi dovolj zgledov za tolažilno resnico, da pravo zaupanje in zanašanje na božjo pomoč nikoli ne osramoti človeka, ki deluje po svojih močeh z božjo milostjo. Seveda, brez križev ne bo vaše nameravano delo. Pa kje jih ni? Kakor ste zapazili, stoji danes velik križ na sredi stavišča, katero smo blagoslovili. Ta križ pomenja križe, ki jih bo prizadevala zidava nove cerkve mnogoterim ljudem. Toda ta križ bo kmalu povišan na vrh zvonika, in tam, kjer on danes stoji, bo v kratkem stal veliki altar, in takrat bodo tudi zidavcem vzeti z ram težki križi. Udeležujte se torej težav, da boste svojedobno deležni tudi blagoslova in plačila. »Ljubi moji bratje, bodite stanovitni, neomahljivi, obilni vselej **v delu Gospodovem**, vedoč, da vaš trud ni prazen v Gospodu.« (I. Kor. 15, 58).

3. Preljubi moji poslušalci! Doslej smo najimenitnejše dele zunaj cerkve ogledovali in smo jih prispodobili z duhovnim templjom. Sedaj pa stopimo v cerkev in vprašajmo, kaj pa je tu v notranjščini poglobitna reč? Najpotrebnejša priprava v notranji cerkvi je altar. Brez altarja bi ne bila cerkev katoliška, bi ne bila hiša božja. Altar je bistveni notranji del. Vse drugo je le bolj oprava in olepšava, še celó pridržnica in krstni kamen in svete podobe niso neobhodno potrebne, medtem ko altar moraš imeti. Kaj pa je v duhovnem templju altar? To je ljubezen

do Boga in do bližnjega. Glejte, iz ljubezni do svojega nebeškega Očeta in do nas ubogih grešnikov je učlovečeni Sin božji, Jezus Kristus, trpel in umrl, je na gori Kalvariji opravil krvavo daritev presvete maše. Ta najsvetejša daritev se zdaj nekrvavo ponavlja na altarih katoliških cerkvá. Iz gole ljubezni do nas prebiva Jezus neprestano na altarju v tabernaklju, in se nam daje v dušno hrano pri svetem obhajilu.

Da, Bog je ljubezen. (I. Jan. 4, 16). In kjer je ljubezen doma, tam prebiva tudi On. Zatorej pa, ako hočeš predragi kristjan biti tempelj božji, moraš ljubiti Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca in iz vse svoje duše in iz vse svoje misli; svojega bližnjega pa, kakor samega sebe. Krščanska ljubezen mora biti močna podstava tvojemu življenju, kakor opominja sv. apostol Pavel Efežane, naj se utemeljijo in ukoreninijo v ljubezni, in charitate fundati et radicati. (Efež. 3, 17). Katero ljubezen je mislil s tem slavni apostol, to je povedal v svojem prvem listu do Korinčanov, ko je zapel v trinajstem poglavju prelepo hvalnico o sveti ljubezni, rekoč: »Ko bi človeške jezike govoril in angelske, a ljubezni bi ne imel, bi bil brneč bron in zvenčec škrobotec. In ko bi imel preroštvo in bi vedel vse skrivnosti in vsako znanje; in ko bi imel vso vero, da bi gore predstavljaj, a ljubezni bi ne imel, nič nisem. In ko bi na kosce razdaljal v živež ubogim vse, kar imam, in ko bi dal svoje telo, da se sežgem, a ljubezni bi ne imel, nič mi ne koristi. Ljubezen je potrpežljiva, dobrotljiva, ljubezen ni zavistna, ljubezen se ne hvali

in ne napihuje. Ona se ne vede nespodobno, ne išče svojega, ne jezi se, ne misli hudega. Ne raduje se krivici, pa raduje se resnici. Ona vse potrpi, vse veruje, vse prenese. Ljubezen nikoli ne preneha; bodi si preroštva, nehala bodo, bodi si jeziki, umolk-nili bodo, bodi si znanje, nehalo bo ... Ostaje pa vera, upanje, ljubezen, to troje, največja od njih pa je ljubezen.« (I. Kor. 13, 1—13).

Iz teh apostolskih besedi posnamemo prav lahko, da mora biti naša ljubezen požrtvovalna, da se mora kazati v dobrih delih in v zaslužnih dejanjih. »Otro-čiči moji, opominja apostol ljubezni sv. Janez, ne ljubite z besedo, ne z jezikom, temveč v dejanju in v resnici.« (I. Jan. 3, 18). Delavna bodi tudi vaša ljubezen, predragi Čadramčani! Zdaj boste imeli ugodno priložnost, kazati to vzveličavno čednost. Vsakdo izmed vas zamore pomagati pri zidanju nove župnijske cerkve. Pomore lahko ali z ročnim delom ali z milošnjo ali vsaj z molitvijo, katera ni najzadnja pripomoč pri takem delu. Charitas aedificat. (I. Kor. 8, 1). Ljubezen zidaj! V cerkvi pred tabernakljom gori večna luč v znamenje, da je Jezus luč sveta in da neprenehoma čuje nad vami. Bodite tudi vi žarna luč. Delajte dobro, da bo videl svet vaša dobra dela in da bo slavil in hvalil Boga, ki je v nebesih. Naj cvete tukaj, kakor sem molil pri posvetitvi vogeljnika, bračovska ljubezen, katera je potrpljiva in dobrotljiva, katera vse veruje, vse prenese in vse premore.

4. Končno je potreba, da krije cerkveno po-slopje močna, zanesljiva streha. Streha brani in

varuje cerkev deža, snega, hude burje, sploh vremenske škode. Streha skrbi, da je v cerkvi vse mirno in tiho, kakor se spodobi za sveti kraj. Tudi čež našo dušo mora biti streha razpeta, in to je strah božji, kakor smo molili pri posvetitvi vogeljnika, ut vigeat in hoc loco timor Dei, naj se nahaja na tem mestu strah božji. Ako je strah božji duši streha, ako on dušo krije, tedaj se ona obvaruje greha, strastij, izkušnjav, pa zauživa mir, veselje in zadovoljnost. Strah božji je začetek modrosti in pobožno spoznanje. (Sir. 1, 16. 17). Zato naj kraljuje v vaših srcih, pa naj vlada v vaših hišah, ki bodo potem dolgo stale in krepko. O vsakem izmed vas, o vsaki družini in o vsaki hiši, da, o celi fari naj velja božji glas, ki ga je slišal sv. apostol Janez, ko je v zamaknjenosti videl sveto mesto, novi Jeruzalem, priti z neba od Boga, pripravljeno kakor nevesta, ki je ozaljšana za svojega ženina: »Glej, šator božji med ljudmi; in prebival bode Bog ž njimi. In oni bodo njegovo ljudstvo, in On sam, njih Bog, bode ž njimi.« (Apok. 21, 2—4). Kakor bode kraj, ki smo ga danes blagoslovili, strašen za vso prihodnost, ker bo na njem stala hiša božja, hiša molitve, enako bodite tudi vi božjega srachu polno svetišče, ki je, kakor smo molili pri posvetitvi vogeljnika, odločeno molitvi in klicanju in hvaljenju našega Gospoda Jezusa Kristusa!

5. V Gospodu ljubljeni kristjani! Vam pač gotovo dopada lepa cerkev. Vsi radi zahajate v čisto, snažno, vkusno postavljeno hišo božjo. Ali morda

ni vsakdo izmed vas vesel mične in vabljlive cerkve sv. Barbare, v katero sem tudi jaz kot deček rad zahajal in v kateri sem nekako opravil prvo cerkveno službo, ko sem držal škropilnik, iz katerega so duhovnik škropili procesijo, došlo v križevem tednu v prijazno cerkev. O vsaki krasni cerkvi bi človek pel s kraljem Davidom: »Kako ljubo mi je svetišče tvoje, Gospod vojnih čet! Moja duša hrepeni in koprni po vežah Gospodovih. Moje srce in moje meso se veseli v živem Bogu. Blagor njim, kateri prebivajo v tvoji hiši, o Gospod, vekomaj in vekomaj te bodo hvalili. Boljši je en dan v tvojih preddvorih, kakor tisoč drugde. Izvolil sem, zaničevan biti v hiši svojega Gospoda, kakor bi stanoval v šatorih grešnikov. Ker usmiljenje in resnico ljubi Bog, milost in slavo daje Gospod. Dobrot ne bo kratil tistim, ki živé nedolžno. Gospod vojnih čet, blagor mu, kdo zaupa v tebe.« (Ps. 83, 2 nsl.). Pa kakor ugaja lep zunanji tempelj, slično ugaja čista, brezmadežna duša Bogu in ljudem. Zato varujte te temple božje in branite je pred oskrumbo, da jih ne zapusti sv. Duh in je zasede hudobni duh. Bodite sv. tempelj, v katerem molite Očeta nebeškega v duhu in resnici (Jan. 4, 24), v katerem mu služite v svetosti in pravičnosti vse svoje žive dni. (Luk. 1, 75).

Ker poznam vašo globoko vernost in pobožnost, kristjani predragi, zato vem, da vas hudo v srcu zaboli, kadar slišite, da so hudobne roke kje kako

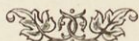
hišo božjo oskrunile, da so jo dragocenosti oplenile, morebiti celo podrle, kakor so v šestnajstem stoletju krivoverci podirali katoliške cerkve in altarje, pa so lomili svete podobe, odpirali tabernaklje in svete hostije onečaščevali. Denimo, da greste na praznik sv. Barbare na divni griček, kjer stoji vkusno prenovljena cerkev, posvečena tej mogočni devici in mučenici. Pa glej, ko pridete do cerkve, zapazite, da so vhodna vrata vlomljena, in ko vstopite, zagledate, da so altarji podrti, svete podobe zlomljene, stene razkopane, sploh da je vsa cerkev poškodovana. Ali bi vas pri tem pogledu ne izpreletela groza in ne zgrabila žalost in sveta jeza, tako da bi klicali maščevanje z nebes nad oskrunjevalca posvečene cerkve. In kdo bi vam zameril to!

Toda, ljubi moji kristjani, kaj je mrtev tempelj od kamenja in lesa nasproti živemu templju, neumrljivi duši? Ta tempelj je svet, pravi sv. apostol, in to ste vi. Kako grozna hudobija mora pač biti, ako se oskruni tempelj sv. Duha, ako se duša omadežuje, ako se ona oropa svatovskega oblačila milosti, pa se v last da napuhu, lakomnosti, nečistosti, zavisti, požrešnosti, jezi. Podrt je zdaj zid žive svete vere, porušen je stolp krščanskega upanja, uničen je altar krščanske ljubezni in sesuta je streha strahú božjega. Bog je zapustil svoje bivališče. Zakaj »kakšno družbo ima Kristus z belijalom? Kakšno zvezo ima tempelj božji z maliki? Vi ste namreč tempelj živega Boga, kakor govori Gospod: Pri njih bom prebival in med njimi bom hodil in bom njihov Bog,

in oni bodo moje ljudstvo.« (II. Kor. 6, 15. 16). Če Bog dušo zapusti s svojimi milostmi, postane prazna, pa oslabi in omaga, ker nima zaslonbe v živi veri, katero zanemarja; nima podpore v svetem upanju, ker gleda le na minljive reči; nima moči v božji ljubezni, ker je vdana ničemurnostim tega sveta. Čuječnosti in sramožljivosti ni več; odkrita je streha strahu božjega, in v dušo imajo prost pristop hudo-bije in izkušnjave. Tu se uresniči svetopisemski pregovor: *Domus impiorum delebitur, tabernacula vero iustorum germinabunt*. Hiša brezbožnih bo razrušena, prebivališča pravičnih pa bodo zelenela. (Pregov. 14, 11).

Gorjé človeku, kateri oskruni tempelj božji; ukončal in pogubil ga bode Bog, piše sv. apostol Pavel. Skrbite preljubi moji, da vas ne zadene to strašno gorjé. Saj veste, kako je sicer mili in ljubeznivi Jezus kaznoval tiste, ki so oskrunjevali tempelj Jeruzalemski. Naredil je kakor bič iz vrvic (Jan. 2, 15), pa je šel v tempelj in je začel izganjati tiste, ki so v njem prodajali in kupovali. In jim je rekel: Pisano je: Moja hiša je hiša molitve, vi pa ste jo storili jamo razbojnikov. (Luk. 19, 45. 46). Če je božji Vzveličar našibal jude, ki so telesni tempelj skrunili, kako bode šele kaznoval kristjane, ki oskrunjajo in kvarijo duhovne templje. Zato pa živite, ljubi kristjani, verno in pobožno. Opravljajte v svoji duhovni hiši, v duši, darove pokore, zatajevanja, molitve in drugih čednostij. Darujte na altarju svojega srca Bogu čisto vest, neomejeno pokorščino in gorečo ljubezen. Ne dajajte slabih zgledov bliž-

njemu, da ga ne pohujšate, da mu ne oskrunite duše, katero je rešil in odkupil Jezus Kristus s svojo predrago krvjo. »Popustite, kakor opominja sv. Peter, vso hudobijo in vso zvijačo, pa hinavščine in zavisti in vsa obrekovanja... Ko ste pristopili k njemu, živemu kamenu, od ljudi sicer zavrženemu, od Boga pa izvoljenemu in češčenemu, ste tudi vi kakor živi kameni na-nj zidani, ste duhovna hiša, sveto duhovništvo, da darujete duhovne daritve, prijetne Bogu po Jezusu Kristusu. Zatorej pravi Pismo: Glej na Sionu postavim največji vogeljni kamen, izvoljen in drag, in kdor veruje v njega, ne bo osramočen. Vam torej, verujočim, je k časti, njim pa, kateri ne verujejo, je kamen, ki so ga zavrgli zidavci, in je postal poglavitni vogeljnik in kamen spotike in skala pohujšanja tem, kateri se spotikajo nad besedo in ne verujejo, v kar so vendar poklicani. Vi pa ste izvoljen rod, kraljevo duhovništvo, svet narod, pridobljeno ljudstvo, da oznanjuate kreposti tistega, ki vas je iz teme poklical k svoji prečudni svetlobi; kateri nekdanj niste bili njegovo ljudstvo, zdaj pa ste ljudstvo božje; kateri niste usmiljenja dosegli, zdaj pa ste usmiljenje dosegli... Bili ste kakor izgubljene ovce, zdaj pa ste se obrnili k pastirju in škofu svojih duš.« (I. Petr. 2, 1. 4—10. 25).

Preljubi v Gospodu !

Nb koncu svojega govora vas naj opomnim še na to, kar mi vелеvajo sveti obredi. Po dovršeni blagoslovitvi vogelnega kamena pravi namreč obrednik, naj škof povabijo vernike, da po svojih močeh pripomorejo k zidanju cerkve. Exhortatur populum ad contribuendum pro structura ecclesiae. Mnogoteri izmed vas so udje društva za zidanje nove farne cerkve v Čadramu, ki je bilo od mojega preblagega prednika rajnega kneza in škofa Jakoba Maksimilijana dne 7. januarija 1885 potrjeno in po visoki c. kr. namestniji v Gradcu dne 5. februarija tistega leta dovoljeno, in so kot društveniki v sveti namen že mnogo darovali, za kar jim danes izrekam svojo višepastirsko zahvalo in pohvalo. Drugi pa še bodo žrtvovali. In tako boste vsi koristili sebi. Zakaj kdor daruje cerkvi, posojuje Bogu, ki je najvestnejši povračnik. Kdor pomaga postaviti Jezuzu dostojno prebivališče na zemlji, on si kupi pravico do sedeža v nebesih.

Vselej sem globoko ginjen, kadar berem v 35. in 36. poglavju druge knjige Mozesove zanimivo poročilo o izdelavi svetega šatora. Srečno so bili Izraelci iz Egipta, iz dežele hlapčevanja, prispeli do vznožja gore Sinajske, kjer jim je Gospod dal deset božjih zapovedi. Ob enem je veleval svojemu zvestemu služabniku Mozesu, naj napravi škrinjo zaveze in naj postavi krasen šator za bogoslužje. Brž ko je Mozes prejel povelje, je zbral ves narod in ga je povabil, naj prostovoljno daruje za napravo svetega

šatora. In kakšen je bil uspeh tega povabila? Genljivo poroča o tem sv. pisatelj, rekoč: »Tedaj je šla vsa množica Izraelovih otrok izpred Mozes, in je prinašala s prav voljnim in pobožnim srcem prvine Gospodu v dar, da bi se napravil šator zaveze. Karkoli se je potrebovalo za službo božjo in za sveta oblačila, so podelili možje in žene: ročnih pripetnic in uhanov, prstanov in zapestnic; pa tudi razna zlata posoda je bila odločena Gospodu v dar. In ako je kdo imel višnjeve in temnordeče volne, dvakrat barvanega škrlata, tančice iz kozjih dlak, iz rdečkastih ovnovih kož in modrih kož, zlata, srebra in brona, akacijinega lesa, to so darovali Gospodu v poljubno porabo. Pa tudi žene, ki so znale šivati, so dale, kar so naredile iz višnjeve in temnordeče volne in dvakrat barvanega škrlata ter iz tančice in kozje dlake. Vse to so prostovoljno dale. In knezi so prinesli onihovih kamenov in drugih dragih kamenov za naramnik in za naprsnik, in dišav in olja za pravo svetilnic in za naredbo mazila in prijetno dišečih kadil. Vsi, možje in žene, so s pobožnim srcem nosili darove, da bi izvršili delo, katero je zapovedal Gospod po Mozesu. Vsi otroci Izraelovi so žrtvovali prostovoljnih darov Gospodu.« (Eks. 35, 20 — 29).

Mozes je poklical može, katerim je dal Gospod modrost in znanost, da so umeli delati, česar je bilo treba za svetišče in kar je bil naročil Gospod. Tem izvedenim možem je izročil vsa darila Izraelovih otrok. »Ko so pa bili le-ti pri delu, piše nadalje sveti poročevalec, je ljudstvo vsak dan zjutraj donašalo

prostovoljnih darov. Zatorej so bili umetniki primorani iti in reči Mozesu: Ljudstvo več prinaša, kakor je potreba. Tedaj je Mozes ukazal, oklicati po oznanjevalcu: Ne možki ne ženska naj nič več ne nosi k izdelavi svetišča. In tako so nehali darovati, ker je bilo darov dovolj in še preobilo.« (Eks. 36, 3—7). V kratkem so dovršili imenitno delo. In ko je bilo vse dokončano, je oblak pokrtil šator zaveze, in veličastvo Gospodovo ga je napolnilo. (Eks. 40, 31. 32).

Ljubi moji kristjani! Izraelci so radi več, kakor je trebalo, darovali za napravo šatora, ki je bil le slaba predpoda, je bil samo le senca naših cerkvâ, v katerih prebiva sam božji postavodajalec, in je v njih Sin božji Jezus Kristus resnično, gotovo in bistveno pričujoč. Koliko več mora torej vredno in bolje biti, če darujemo za napravo ali za popravo katoliških cerkvâ, teh pravih hiš božjih. Če je Bog radovoljne darove za šator stare zaveze bogato plačal Izraelcem, kako bo šele povrnil prineske za svetišča nove zaveze! Preroške besede, katere je pobožni Tobija govoril o tistih, ki so po vrnitvi iz babilonske sužnosti pomagali vnovič zidati mesto Jeruzalem, te besede se bodo izpolnjevale tudi nad tistimi, ki bodo pomogli, zidati to cerkev. »Blagoslovljeni bodo, ki bodo pozidali tebe.« (Tob. 13, 18). Saj sem molil pri blagoslovitvi vogelnika, proseč: »Blagoslovi Gospod ta kamen, in dodeli na klic tvojega presvetega imena, da bodo vsi, ki k zidanju te cerkve pri-

pomorejo z dobrim namenom, dosegli zdravje na duši in na telesu.«

Z nepopisnim veseljem so zidali za kralja Salomona čudoviti tempelj v Jeruzalemu. (III. Kralj. 5., 6. in 7. pogl.). In Bog je slovesno obljubil, da bo njegovo ime, njegovo srce in njegovo oko vse dni v tem templju, to se pravi, da bo Gospod imel tamkaj odprto srce in čuječe oko za vsakega, ki bo molil tam. (III. Kralj. 9, 3). Pa kaj je Jeruzalemski tempelj v primeri s katoliško cerkvijo? Je le kakor podoba v zrcalu. Pozneje je bil tempelj poškodovan od sovražnikov, ki so Izraelce odgnali v sužnost. Po srečni vrnitvi so jeli judje zopet zidati in popravljati svetišče. Toda kmalu so popustili delo, češ, da si poprej hiše postavijo in druga opravila izvršijo. Zavoljo te malomarnosti jih je Gospod posvaril po preroku Hageju, rekoč: »Vzemite si k srcu svoja pota. Mnogo ste sejali, pa malo ste želi; jedli ste, pa se niste nasitili; pili ste, pa se niste napili; oblačili ste se, pa se niste zagreli. In kdor je dobil prisluzek, vrgel ga je v razstrgano vrečo ... Pričakovali ste obilo, in glej, bilo je malo; v hišo ste nosili, in jaz sem tisto odpihal. Zakaj? Zato, ker je moja hiša zapuščena, in ste vi hiteli sleherni k svoji hiši. Zategavoljo je nad vami zadržano nebo, da ne daje rose; in zadržana je zemlja, da ne daje sadu. In poklical sem sušo v deželo, na gore, na žito in vino, na olje in na vse, kar rodi zemlja, na ljudi in na živino in na vsako delo vaših rok.« (Hag. 1, 5—11).

Izraelci so ta resnobni opomin poslušali in so pričeli z vso vnemo zidati tempelj. In ko so do-

končali sveto delo, govoril jim je Gospod zopet po preroku Hageju, rekoč: »Pomislite, kako je bilo, poprej ko se je kamen na kamen polagal v templju Gospodovem. Kako ste pristopili h kopi žita za dvajset meric, pa jih je bilo le deset; in ste prišli k tlačivnici, da bi oželi iz grozdja petdeset vrčev, pa jih je bilo le dvajset. Udaril sem s smodom, z rjo in s točo vsa dela vaših rok ... Vzemite si k srcu od tega dneva in v prihodnje ... od dneva ko je bil vložen temelj za tempelj Gospodov. Mar li seme že klije? Tudi trta in smokev in granata in oljka še ne cvetó. Pa od tega dneva bom blagoslovil to.« (Hag. 2, 16 — 20). Žito še tedaj ni zelenelo, trta in drevje še ni poganjalo brsti, in vendar je Bog že naprej obljubil, češ, da bode vse bogato blagoslovil, ker so spodobno popravili tempelj.

Preljubi kristjani! Vsemogočnost božja ni oslabela in ni onemagala od dnevov Hagejevih. Roka božje dobrotljivosti in pravičnosti ni prikrajšana od tedaj, da bi ne poplačala verno darov, katere ste že ali še boste podarili v čast božjo za zidanje nove cerkve. Daruj veselih očíj po svojem premoženju, veli sv. Duh, zakaj Gospod je vračnik; On ti bo sedmerno povrnil. (Ekli. 35, 12. 13). Moje je srebro, moje je zlato. (Hag. 2, 9). Daj milošnjo po svojem premoženju. Kakor moreš, tako bodi usmiljen. Imaš mnogo, daj bogato, imaš malo, daj malo, pa tudi to z dobrega namena. Zakaj dobro plačilo si nabiraš na pot sile; ker milošnja daje veliko zaupanje pred najvišjim Bogom njemu, ki jo deli.

(Tob. 4, 7—11). S pogledom na te svetopisemske besede in na opomin našega ljubega Vzveličarja: Dajte, in dalo se vam bo. Mero dobro, natlačeno in potreseno in zvrhano vam bodo dali v naročje vaše. S kakršno mero namreč merite, s takšno se vam bo merilo (Luk. 6, 38), z ozirom na ta pomenljivi izrek Jezusov, pravim, sem oznanil darovanje, ki se bo po slovesni sv. maši vršilo okoli altarja. Tudi jaz in vsi pričujoči častiti gospodje duhovniki se hočemo udeležiti darovanja. Saj vsi potrebujemo zvrhane mere božjih darov.

Z združenimi močmi boste srečno dovršili stavbo, ki bo koristila rodom in rodom, ki vam bo še na čast in hvalo, ko bo že zdavnaj večerni veter hliedel preko vaših grobov, ko bode že trava rastla tam. Ravnajte se po mojih višepastirskih opominih in nasvetih, in kmalu boste smeli veselo klicati: Dopolnjeno je!

Sklepna moja beseda pa bodi prelepa molitev, katero je sv. Avguštin rad in pogosto molil: O Bog, ki si me ne po mojem zasluženju temveč po svojem usmiljenju pri svetem krstu posvetil v svoj tempelj, dodeli mi, prosim te, da bi vedno bil čist in svet tempelj. Očisti ta tempelj vseh madežev, okras ga s čednostmi, prijetnimi tebi, in ne dopusti, da bi v tem tvojem prebivališču kaj bilo, kar bi žalilo oči tvojega veličastva. Dodeli slednjič, da bom kakor živi kamen, katerega so težave in

nadlogetega sveta zadostno sklesale in
ugladile, enkrat vzidan v zidovje nebeš-
kega Jeruzalema! Amen.

Pridiga

o priložnosti blagoslovitve novih zvonov za novo
župnijsko cerkev sv. Janeza krstnika v Čadramu,

dne 30. oktobra 1898.

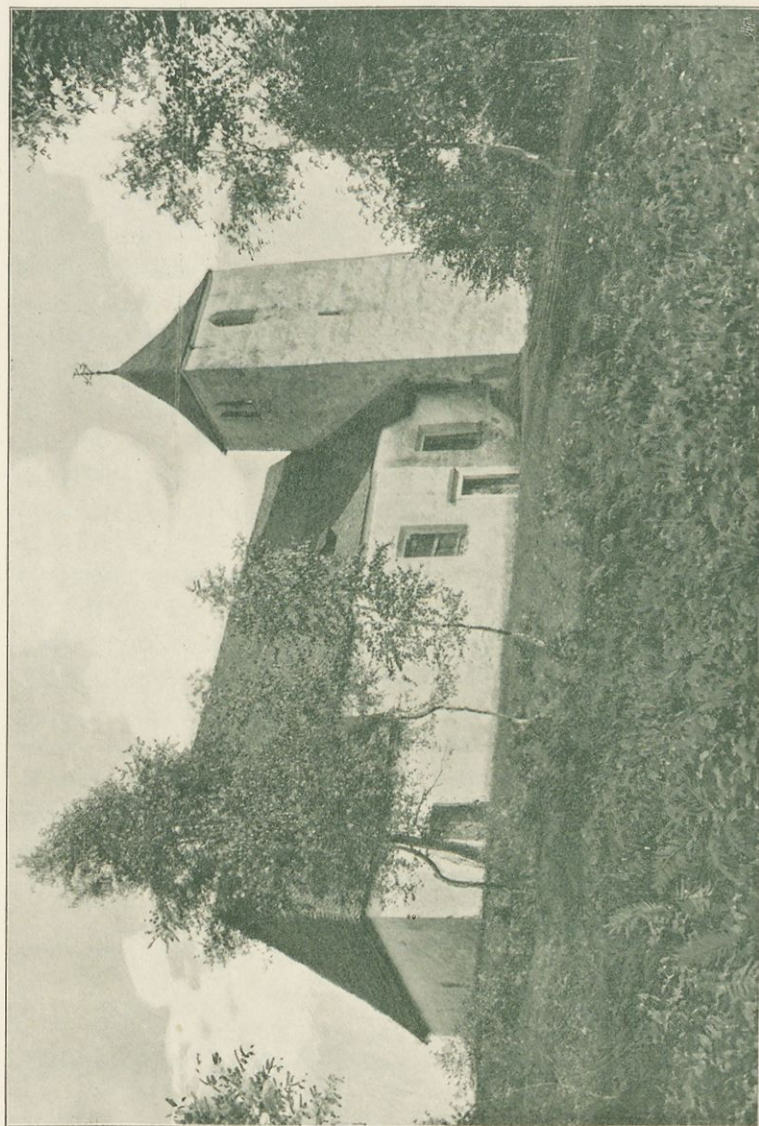
Servi Dei excelsi sunt, qui
annuntiant vobis viam salutis.

Služabniki Boga najvišjega
so, ki vam oznanjujejo pot vzve-
ličanja. (Dej. ap. 16, 17).

V Gospodu ljubljani župljani!

Pred tremi leti na obletnico cerkvenega po-
svečenja, dne 20. oktobra leta 1895., smo
praznovali pomembno slavnost.

Blagoslovili in vložili smo namreč temeljni
kamen za novo farno cerkev v vaši duhovniji. To je
bil praznik ne kakor navaden svetek v teku cerkve-
nega leta ali praznik slave, kakor je dan primicije,

Sv. Miklavž, podružnica Čadramske fare.

to je bil spominski dan, kakršen se obhaja le v stoletjih in stoletjih. Danes pa bi skoro že blagoslovili in vzdali sklepni kamen novemu veličastnemu svetišču božjemu.

Toda drugačno slovesnost obhajamo, ki ni manj redka, ker se tudi le težko dočaka, to je blagoslovitev šestero novih zvonov za novo hišo božjo, ki jo je Bogu na čast, angelom in svetnikom v počeščenje in vernikom v vzveličanje postavilo neomajljivo zaupanje v pomoč božjo, jo je zgradila neomejena požrtvovalnost in pristna cerkvena umetnost v nepričakovano kratkem času. Vpričo te monumentalne stavbe praznujemo na današnji Gospodov dan, ki je ob enem obletnica spomina svetih ostankov, shranjenih po cerkvah naše Lavantinske škofije, praznujemo, pravim, slovesnost, ki bo vsem udeležencem ostala ves čas življenja v najslajšem spominu.

Vsi, duhovniki in verniki, smo se veselega srca danes zbrali pri tej prelepi cerkvi, ki je zato potrebovala in še bo potrebovala tudi lepih žrtev v denarju in delu, ter smo posvetili med častitljivimi in genljivimi obredi, kakršne ima le sveta katoliška cerkev, šestero novih zvonov, ki bodo v novem zalem zvoniku stoletja in stoletja oznanjevali slovo večnemu Bogu, bodo peli čast sv. Janezu krstniku in pa hvalo in zahvalo vsem svojim dobrotnikom plačnikom.¹

¹ To, da sem po zapovedanih obredih blagoslovil zvonove, izpričuje listina, ki se v izvorniku glasi tako-le:

Michael,

Dei miseratione Princeps-Episcopus Lavantinus etc.

Universis Christifidelibus hisce notum facimus, quod Divina Nobis favente gratia anno reparatae salutis MDCCCXCVIII

Zvonov je šest. Ulil jih je mojstrski slavnoznani zvonar Jožef Grassmayer v Wiltenu pri Inomostu na Tirolskem tekoče leto in vi ste jih na praznik sv. Terezije, dne 15. tega meseca, med gromenjem topičev in med zvonjenjem pri vseh domačih in bližnjih cerkvah pripeljali iz Poličan na odločeno mesto. Vkupe tehtajo okoli šestdeset metrov stotov. Vglašeni so harmoniško-melodiški. Melodija se imenuje zaporedna vrsta glasov, ki sledijo drug za drugim kakor številke ena do osem. Pri melodiškem zvonjenju so glasovi zvonov blizu vkup; razvrščeni so po naravni stopinji ali skali. Zveza med posameznimi glasovi je mnogo-vrstna, in uho si ustvarja različne glasbene oblike. Pri harmoniji ne gredo glasovi zaporedoma drug za drugim, temveč so bolj oddaljeni kakor številke ena, tri, pet, osem. Harmoniško ubrani zvonovi so torej sestavljeni iz glasov, iz katerih je sestavljen trizvok, bodisi v duru ali molu. Danes blagoslovljeni zvonovi pa srečno združujejo obe vglasbi tako, da bo njih zvonjenje v prijetnem soglasju in bo gotovo vsakemu

die 30. mensis Octobris campanas: Boni Pastoris, B. V. Mariae, s. Joseph, s. Michaelis, s. Joannis Baptistae et s. Georgii a campanarum fusore Josepho Grassmayer in Wilten penes Oenipontem pro Ecclesia parochiali s. Joannis Baptistae in Čadram pondere 2290, 1300, 960, 670, 400 et 221 kg. fusas iuxta ordinem in Pontificali romano praescriptum consecravimus.

In quorum fidem instrumentum hoc Manu Nostra propria subscriptum et sigillo Princ. Episcopali munitum extradi iussimus.

Ex Officio Nostro Princ. Episcopali Marburgi,

die 30. mensis Octobris 1898.

L. S.

† Michael,
Princeps-Episcopus.

zelo dopadlo. Peli bodo glasove: H, D, E, Fis, G in A. Stroški za nje znašajo okoli 7500 goldinarjev, katerih je plačana vsota 1140 goldinarjev; ostala je še na dolgu. Ime pa je prvemu zvonu: Dobri pastir Jezus Kristus, drugemu: Sveta Marija, tretjemu: Sveti Jožef, četrtemu: Sveti Mihael, petemu: Sveti Janez krstnik, šestemu in najmanjšemu: Sveti Juri mučenec.

Kakor kaže zunanja podoba novih zvonov, njih teža, oprava, ubranost, dobrota zvonovine, oblika kemblov in zvonišča, smemo sklepati in se nadejati, da bo zvonilo prijetno in močno, da bo vplivalo prav ugodno in blažilno na ušesa in srca poslušalcev.

Predragi v Gospodu! K današnji nenavadni svečanosti, to je k slovesni posvetitvi zvonov, katero smejo po cerkvenih določbah le škof opraviti, ali pa s privoljenjem svetega očeta papeža drugega duhovnika dostojanstvenika zato pooblastiti, kakor bi pravzaprav moral le ostiarij ali nižjerednik - vratar, oblečen v koretelj, zvoniti zvonove, kakor so v stari zavezi samo leviti ob času daritve svirali na srebrene piščalke, katerih čisti glasovi so opominjali ljudstvo k molitvi — k današnji izredni slavnosti, pravim, sem na prijazno povabilo vašega gospoda župnika in svojega knezoškofijskega duhovskega svetovalca prav rad prišel kljubu vsem oviram in zaprekam, da s tem razodenem svojo radost nad veseljem, ki napolnjuje srce blagega dušnega pastirja, srca vseh prebivalcev Čadramske fare, srca vseh ljubih sosedov, srca vseh dobrodošliih gostov duhovskega in posvetnega stanu.

Da, danes mora veselje na dan, ono ne more ostati zaprto v prsih. Zatorej pa se veselimo in radujemo in pojmo glorio in alelujo. Hvalite Gospoda s trobentnim glasom; hvalite ga s harpami in citrami! Hvalite ga z bobni in plesi; hvalite ga s strunami in piščalmi! Hvalite ga z dobroglasnimi cimbali; hvalite ga z veselodonečim zvonilom! Vse, kar sope, hvali Gospoda! Aleluja! (Ps. 150, 3—6).

Predragi farani! Vse hvale vredno in prav zaslužno, sveto delo ste storili, ko ste pripomogli k pozidanju nove župnijske cerkve in ko ste, kakorkoli že, pripomogli ali še boste pripomogli k pripravi krasnega zvonila, ki bo dolgotrajno znamenje vaše krščanske darežljivosti in požrtvovalnosti. Da, ko bomo že vsi, danes tukaj zbrani, počivali v hladnih grobeh, bodo še ti ravnokar blagoslovljeni zvonovi peli čast in hvalo svojim dobrotnikom, kakor jim bodo potomci peli zahvalnice, in kakor jim jaz danes očitno izrekam svojo višepastirsko pohvalo in zahvalo za vso občudovanja vredno radodarnost, ki so jo pokazali v goreči vnemi za lepoto in krasoto hiše božje. S kraljem Davidom smem vzklikniti: Vi ste ljubili ter ljubite lepoto hiše božje in kraj prebivanja veličastva božjega. (Ps. 25, 8).

Za primerno povračilo tolikih žrtev vam želim iz globočine svojega, za vašo časno in zlasti večno srečo plamenečega srca obilnost božjega blagoslova. In tega blagoslova ne boste pogrešali, temveč ga boste bogato deležni, ako boste vedno voljno in zvesto

poslušali podučljivi in opominjevalni glas danes slovesno posvečenih zvonov.

In ravno o naukih in opominih, ki vam jih bodo dajali novi zvonovi, bi rad zdaj spregovoril primerno besedo. In ko me danes poslušate, ne otrpnite v svojih srcih, kakor ne otrpnite, ko boste slišali klice ubrano donečih zvonov! Poslušajte vselej sprijemljivo resnomili glas zvonov, ki so sicer mutasti in mrtvi, pa vendar govorijo prav lahko umljiv jezik!

Kaj so torej, vprašam, zvonovi vernikom? To so, kar piše sv. evangelist Lukež v Dejanju apostolov, rekoč: *Servi Dei excelsi sunt, qui annuntiant vobis viam salutis.* Služabniki Boga najvišjega so, ki vam oznanjujejo pot vzveličanja. (Dej. ap. 16, 17).

Premišlujmo to resnico, ki je vodilna in glavna misel mojega današnjega govora! Svojo nalogo pa začnem v imenu tistega, v čigar imenu moramo vse začeti, nadaljevati in končati, v imenu dobrega pastirja, ljubeznivega Jezusa, opirajoč se na mogočno priprošnjo preblazene device Marije in njeniga ženina svetega očaka Jožefa, pa na pripomoč sv. nadangela Mihaela, sv. Janeza krstnika in sv. mučenca Jurija.

Vsak, ki je iz resnice, posluša moj glas. (Jan. 18, 37).

Kristjani predragi!

vonovi so služabniki in poslanci božji, ki vam prinašajo vzveličavni pozdrav sem doli s nebeških višav. Z lin visokega zvonika, ki kaže kakor prst v nebo, vam pošiljajo pozdrave iz drugega sveta, da se ne navežete na zemljo in ne zabite nebes. Sursum corda, kvišku srca, vam kličejo neprestano!

Vi veste, da rije keber, ki se navadno spomladi v mescu maju prikaže, v zemljo, dokler se v njej ne skrije in ne izgine. Da se ne boste še vi preveč zariili v zemljo, na to vas bodo opominjali skladno pojoči zvonovi. Pri vseh svojih delih in opravkih ne zabite tega, kar je edino potrebno, kar je najpotrebnejše, da namreč rešite in vzveličate svoje preimennitne in predragocene, ker neumrljive duše. Na koncu častitljivega posvečenja zvonov poje dijakon globoko pomenljivi evangelij o svetih sesticah Marti in Mariji, ki sta obedve služili Jezusu, prva telesno, druga duhovno. In evangelij konča z vzklikom Jezusovim: Porro unum est necessarium. Le eno je potrebno, Marija si je najboljši del izvolila, ki ji ne bo odvzet. (Luk. 10, 42).

Pa da hitimo dalje. Kakor je zvonov glas pozdrav božji, enako smemo reči, da je pozdrav tistega angela ali svetnika, čigar ime in podobo nosi in kateremu na čast je posvečen. Tako vas bo, ljubi moji, klical in pozdravljal dobri pastir, Jezus ljubeznivi, kateremu je prvi in največji zvon posvečen z napisom: Kliči, vodi in vladaj ovce svoje!

Klicala in pozdravljala vas bo sv. Marija, kateri je drugi zvon namenjen z naslovom: Izprosi tukajšnji verno zvesti čredi pri Bogu srečno, večno življenje! Klical in budil vas bo sv. Jožef, kateremu je tretji zvon v varstvo izročen z besedilom: Ti prečastitljivi očak, izročuj prošnje vernih Mariji, naj jih prednaša Jezusu!

S četrtem zvonom vas bo klical in dramil vzveličanja zastavonosec Mihael, Kdokakor bog, ki bodi povsod branitelj božjega ljudstva. S petim zvonom vas bo bodril in opominjal sv. Janez krstnik, Čadramske župnije zavetnik, ki naj izprosi vsem faranom uživanje večnega življenja. Poslednjič vas bo klical in izpodbujal sv. Juri mučenec, kateremu je šesti in najmanjši zvon posvečen s prošnjo: Stori vse, goreče proseče, vredne obljub Kristusovih!

To bodo pač krepki klici in pretresljivi opomini! Kaj, ko bi vas, ljubi moji, Jezus sam zaklical z neba, ko bi vas ogovorila Marija, božja in vaša mati, ko bi vas pozdravil sv. Jožef, ko bi se vam prikazal sv. nadangel Mihael, ko bi prišel iz puščave sv. Janez, predhodnik Mesijev, in bi vam začel pridigovati, da je kraljevstvo božje blizu, in bi vam s prstom pokazal Kristusa, ki je v vaši sredi in ki ga morebiti nekateri ne poznajo ali ga vsaj nočejo poznati; kaj, ko bi stopil med vas sv. Juri mučenik, in bi vas opomnil, da živite sveto, ali bi vas to ne ganilo, ne presunilo, vzdramilo in k dobremu ne nagnilo? Čisto gotovo! Pa ker se ne bo pripetilo z živo besedo, zgodilo se bo z bronastim jezikom zvonov, ki so služab-

niki božji, pa so odposlanci angelov, svetnikov in svetnic do vas, v Gospodu dragi kristjani! Zatorej pa poslušajte njihov glas in ne otrpnite v svojih srcih!

Toda še več! Zvonovi vas vabijo k molitvi. Kakor je pel kralj David: Na večer in v jutro in opoldne hočem oznanjevati in pripovedovati tvojo slavo (Ps. 54, 18), slično vas bodo klicali novi zvonovi trikrat na dan k molitvi. Razloge za to nam pove sv. Avguštín, ko pripazuje, pišoč: »Na večer nahajamo Jezusa na križu, v jutro se nam prikaže ustal iz groba in opoldne ga gledamo iti v nebesa. Premišljujmo na večer vdanost in pokornost trpečega Odrešenika, v jutro njegovo vstajenje od mrtvih, in opoldne prosimo, da usliši, sedeč na desnici Boga Očeta, naše prošnje.« Zvonovi nam torej oznanjujejo Jezusovo učlovečenje, trpljenje, vstajenje in vnebohod ter nas vabijo, Jezusa moliti in hvaliti za odrešenje sveta. Vrhu tega nas glasno opozarjajo, da častimo Mater božjo, slavimo angele in svetnike, vse izvoljene v nebesih, in da posnemamo njih čednosti in vrline.

Nadalje vas seznanjajo zvonovi s službo božjo, kadar nimate priložnosti iti v cerkev in morate doma delati bodi v hiši ali na polju, bodi v logu ali na travniku, na njivi ali v vinogradu. Opominjajo vas, da premišlujete svete reči, ki se godijo in vršijo v božjem hramu. Zvon razširja službo božjo; izpremenja, da tako rečem, celo faro v cerkev, ker napoveduje dele svete maše kristjanu, bivajočemu v hiši, delavcu na polju, popotniku na stezi, jetniku v ječi, bolniku na postelji, pastirju na paši, vojaku

na straži. Zatorej pa rad ubogaj in slušaj zvonov glas, kjerkoli se nahajaš, in povzdigaj svoje misli in želje, svoje srce in svojo dušo k Bogu! Kadar je pobožni oče bogoljubne Ane Katarine Emmerich prioral do zare in je zagledal cerkev in zaslišal zvoniti k svetemu opraviilu, je vselej snel z glave klobuk, pa je pomolil in še tudi svojo hčerkico pozval k molitvi. Tako sta se pridna delavca duhovno udeležila božje službe, in po tej gotovo tudi božjega blagoslova.

Toda zvon ne poroča le v daljavo o bogoslužju in slavlju, vršečem se v cerkvi, on kliče naravnost v cerkev k službi božji: k sveti maši, k pridigi, h krščanskemu nauku, k litanijam, h križevemu potu in k drugim cerkvenim pobožnostim. Zvon se oglasi prvokrat, vabeč: Kristjani, pripravite se za cerkev, ki je hiša božja; oblecite se praznično in vzemite s seboj molitveno knjigo ali pa molek! On se oglasi drugokrat, močnejše kliče: Zdaj prihajajte in ne mudite se! Naposled se oglasijo vsi klicarji z nujnim vabilom: Hitite, hitite, ne zakesnite se! O da bi le vsi verniki vselej zvesto poslušali te vabljive glasove, in da bi se pridno odzivali resnobnemu povabilu po zgledu kralja Davida, ki je pel: Jaz se veselim, ko mi pravijo: Pojdimo v hišo Gospodovo! Naše noge stoje v tvojih preddvorih, o Jeruzalem! (Ps. 121, 1. 2). Kako ljuba so mi tvoja prebivališča, Gospod vojnih čet! Moja duša hrepeni in koprne po preddvorih Gospodovih. Moje srce in moje meso se veseli v živem Bogu.

Blagor njim, ki prebivajo v tvoji hiši, o Gospod! Vekomaj in vekomaj te bodo hvalili. Boljši je en dan v tvojih lopah, kakor tisoč drugde. Rajši sem najmanjši v hiši svojega Boga, kakor da bi stanoval v šatorih grešnikov. Ker usmiljenje in resnico ljubi Bog; Gospod daje milost in slavo. (Ps. 83, 2. 3. 5. 11. 12).

Tako vam, ljubi moji, oznanjujejo zvonovi ob nedeljah — Gospodovih dneh in ob praznikih preblazene device Marije, angelov in svetnikov vzveličanje ter vam kažejo pot resnice, pot čednosti. O kako neizmerno povišujejo zvonovi svete nedelje in praznike! Kako veselo in slovesno, kako navduševalno in mikavno pojó o tacih priložnostih! Poslušajte kristjani njih pomembni glas, ter posvečujte nedelje in praznike, kakor vas uči sveta vera!

Zvonovi nam nadalje napovedujejo in poročajo vesele in žalostne dogodke. Kako vzneseno pojó na veliko soboto, ko oznanjajo veselo vest: Kristus je od mrtvih vstal! Kako hvaležno donijo pri zahvalnici Te Deum, ko nosijo našo zahvalo v nebesa in v daljni svet! Kako slovesno pojó pri procesijah, zlasti na praznik presvetega rešnjega Telesa! Zdi se nam, kakor da živijo in tekajo s hriba na hrib, iz doline v dolino, pojoč Najvišjemu čast in slavo.

Naobratno pa, kako milo in otožno se glasijo, kadar nam naznanjajo žalostno novico, bodi kakšno nesrečo ali celo smrt! Zares, zvon žaluje z nesrečnimi in joče za umrlimi. S svojo žalostinko nas

opominja, da naj ne obupamo v nezgodah, marveč da naj zaupamo v božjo pomoč, kakor nas izpodbuja sam sv. Duh po preroku Jeremiju: Kliči me, in jaz te hočem uslišati (Jerem. 33, 3), in po psalmistu Davidu: Vstiski si me klical in jaz sem te rešil; v hudi nevihti sem te uslišal. (Ps. 80, 8). Sicer pa nas zvonov čisti glas tudi uči, da se v trpljenju čistimo in spopolnujemo. Saj mora mēd za zvonove teči skozi ogenj, da je čista in blagoglasno doneča. In človek mora skozi ogenj trpljenja, da se očisti madežev ter utrdi v dobrem.

Mrtvaški zvon nas vabi in opominja, da molimo za svoje rajne brate in sestre, in da se sami pripravljamo na srečno smrt, za katero sledi večno srečno življenje. Zvonove radi imenujejo topove svete cerkve; res, da so kanoni, ki močno grmijo, ali ti topovi oznanjujejo mir in življenje, ne pa boja in pogina; oni ne morijo, pač pa oživljajo. Posvečeni zvonovi bodo tudi vam in meni zapeli ob smrtni uri; o da bi le srečna bila, da bi nam pel mrtvaški zvon pesem o sladkem počitku in da bi nas zazibal v nebeški raj!

Glejte, ljubi moji, tako nam kažejo zvonovi pot vzveličanja, pa nam kažejo pot v nebesa. Spremljajo nas od zibele do groba in še dalje čez grob tje v našo pravo domovino, kjer je naš Oče nebeški, naš brat Jezus Kristus, naš posvečevalec sv. Duh, naša ljuba gospa in mati Marija, naši angeli varihi, naši prijatelji svetniki in svetnice.

Kristjani predragi!

Kadar se zvonovi posvetijo in blagoslovijo, se obdarujejo z višjo močjo. Njihov glas ni prazen glas, kakor je zvok navadnega zvona, temveč je blagoslovljen in spremlja ga cerkvena molitev in prošnja.

Da nas vabi in kliče zvon k dobremu in odvrača od hudega, to je njegov zunanji posel, ki bi ga lahko opravljala tudi kaka druga zvoneča in bučeča reč. Toda zvonovi so blagoslovljeni, so na posebni način krščeni po svetih obredih, ter so tako podobni živim, pametnim stvarim, ki se krščujejo. Po blagosloavljenju dobijo zvonovi nečakšno dušo, dobijo višji pomen, prejmejo vzvišeno službo, da nam posredujejo božjo pomoč in nebeški blagoslov, kakor učinjajo to druga sveta blagoslovila, po katerih deli neskončno usmiljeni Bog pobožnim sprejemnikom odpuščenje malih ali odpustljivih grehov in časnih kaznij, deli dejanske milosti ter rešitev od hudega duha in pa razne časne dobrote.

Ta resnica sledi iz pomenljivih molitvic in obredov, med katerimi se posvečujejo zvonovi. Po vsebini posvetilnih ceremonij naj širijo zvonovi pomoč in varstvo božje nad farniki, njih hišami, družinami, polji in livadami. Kakor je pri sviranju mladega Davida zapuščal hudi duh kralja Savla, enako naj bi pri zvonjenju bežal hudobec od ljudi, ki bi naj mislili na sv. Duha. In kakor se je pri godbi izraelskih trobent zrušilo ozidje mesta Jerihe, slično naj bi zbežali hudi duhovi v zračje. Saj sem molil pri

posvetitvi zvonov: Pred glasom zvonov naj vselej beži sovražnik dobrega, naj se splaši sovražno krdelo, naj se daleč proč odbijejo pušice sovraga, pa se naj odvrne grozenje toče, piš oblakov, sila nevihte, ter naj miruje nevarni grom, in naj mirno in zmerno piše veter. In zopet sem molil in prosil, rekoč: Kadar glas zvonov po zraku doni, naj angelova roka varuje in brani zbrane v cerkvi, pa naj bo večna bramba nad sadovi in pridelki v rnikov, nad njih dušami in telesi.

Iz teh navedkov iz obrednika za posvečenje zvonov lahko razvidite, da nas branijo posvečeni zvoni zoper napade hudega duha, zoper blisk in grom, zoper kugo in drugo zlo. Napisi na starih zvonovih pričajo, da so zvonilu od nekdaj pripisovali posebno moč gledé na nevarnosti iz ozračja. V obče je znana prislovica: Vivos voco, mortuos plango, nimbum fugo, fulgura frango festaque honoro. Žive kličem, mrtve objokujem, oblake razganjam, tare m gromove in slavim praznike. Gotovo, ako ni brez koristi, kakor pravijo, strel zoper uimo, tedaj tudi bronasti glas zvona ni brez pomena. Naravski bi tukaj vplivalo pretresenje zraka in gibanje valov glasa. Pretres zraka, učinjen po strelnem poku, ne doseza prav lahko megel, ki se nahajajo šest sto do dva tisoč in še več metrov visoko. Pretres zraka, ki nastane po strelu, sega le kakih dve do tri sto metrov visoko, kar potrjujejo poskusi, in zatorej ne more tako lahko prodreti do višave oblakov; glas pa sega

mного dalje, saj se sliši do petnajst tisoč metrov v daljavo. Valovi glasa segajo torej veliko više, kakor oblaki visijo. Potemtakem treba le dognati, kar še ni dognano, ali vpliva valovje glasú na zbiralino in padavino iz ozračja. Dozdaj vemo le to, da vplivajo valovi, ki jih pouzročuje glas v zračjem morju, na slišala v ušesih.

Če imajo sploh valovi strelnega poka kakšen naravski vpliv na oblake, ima ga tudi zvonilo. Glas zvona sega prav daleč. Večji zvon slišimo lahko uro daleč, kar bi znašalo okoli pet tisoč metrov daljave, ki bi torej dvakrat tolika bila, kolika je oddaljenost najvišjih oblakov. Iz tega bi sledilo, da ima zvonjenje svoj pomen gledé na ozračje, kakor ga ima streljanje. Celo to ni izključeno, da bi mogli redni in pravilni valovi zvonovega zvoka večji uspeh imeti, nego neredni valovi strelnega poka. Od nekdanj je znana moč skladnega glasa.

Sicer pa nikakor ne govorim in nočem govoriti o naturni ali naravni moči zvonjenja, marveč o višji moči, ki jo zvon dobiva od cerkvenega posvečenja. Vas, ljubi moji, bo pri zvonjenju branilo trdno zaupanje na varstvo božje: Kogar Bog varuje, njemu ne škoduje nobena nevarnost. Vas bo čuval in stražil nadangel Mihael, voditelj dobrih in premagavec hudih angelov, da se vam ne bode bati ponočnega strahu, ne pušice, ki po dnevu leta, ne stvari, ki ponoči hodi, pa ne napada opoldanske hudobe. (Ps. 90, 5. 6). In posvečeni zvonovi vam bodo oznanjali blagoslov na mogočno priprošnjo Marije, kraljice nebes in zemlje, sv. Jožefa,

rednika Jezusovega, sv. Janeza krstnika, glasa vpijočega v puščavi, in sv. Jurija, slavnega viteza-mučenca.

V Gospodu ljubljani župljani!

Tako sem vam pojasnil namen, pa sem vam razložil pomen blagoslovljenih zvonov in sem vam pokazal, kaj so vernikom cerkveni zvonovi. Oni so jim poslanci božji, ki jim napovedujejo vzveličanje; so jim posredovalci varstva in blagoslova božjega po molitvah in prošnjah, katere opravlja cerkev pri njih posvečenju.

Zato ste pa modro ravnali in dobro delo storili, da ste jih z veseljem pripravili in pri vpeljavi radostno pozdravili. Imejte jih tudi v prihodnje v posebnem čislu, in sicer najbolj s tem, da njih glasne opomine radi poslušate in izpolnjujete Bogu na čast, njihovim svetim patronom v veselje in sebi v duhovno korist.

Končno se moram zahvaliti vsem, ki so omogočili pripravo dragocenih, blagoglasnih zvonov. Pred vsem bodi spodobna zahvala izrečena častivrednemu gospodu župniku. Predragi nam dušni pastir! Mi

obhajamo danes praznik veselja, vi pa poleg tega tudi praznik časti in slave. Kdo bi vam ne priznal zaslužene pohvale! Okoška okolica je pač dobro pogodila, da vas je pred kratkim izvolila za častnega občana zavoljo obilnih zaslug, ki ste si jih v dvaindvajsetih letih svojega župnikovanja pridobili za to sosesko. Pa vi ste si neprecenljivih zaslug stekli za vso faro, pa še tudi za dekanijo, škofijo, deželo in državo. Saj bode nova cerkev vsem v olepšavo in korist. Tu bodo verniki prejeli duhovne dobrrote, tu se bodo učili pristne cerkvene umetnosti.

Preblagi gospod, vi ste doslej že mnogo prestali, pa še niste onemogli. O vas velja geslo: *Defessus, non diffisus* — utrujen, pa ne obupen. Vem, da imate obilo nadlog in težav in tudi bridkostij, pa vi se ne daste premagati od hudega, temveč v dobrem zmagujete. (Rimlj. 12, 21). Sicer sta pa slajša od vseh sladčic sveta žolc in kis Gospodov. Zato pa še potrpite z Jezusom na križu; ne stopajte z njega, kakor ni stopil Gospod, dokler ni zaklical: *Dokonočano je*. Bodite tudi vi stanoviten, dokler ne poročete: *Dovršeno je*. In dovršenega je že mnogo. Jaz vam iskreno čestitam k radosti in zadovoljnosti, s katero smete gledati že na dosihdob dogotovljeno delo, s katero se pa smete tudi zanašati, da so vaše zasluge kot zgraditelja nove zale cerkve in kot prikrbnika novih, izvrstno vglasičenih zvonov zapisane v dolžno knjigo nebeško.

Nadalje izrekam svojo višepastirsko zahvalo vsem, ki so vam kakor Simoni cirenejski pomagali

križe nositi. Posebej se zahvaljujem vsem radodarnim botrom novih zvonov, kakor svetli knežji rodovini Windischgrätzovi, katera je dobra kakor Gospod, ki je drugim pomagal, sebi pa ne; cenjenemu gospodu Francu Jonketu, poštarju, ki je daroval sto goldinarjev in več sto vozov peska za potrebno stavbo; gospej Frančiški Magerl v Oplotnici, ki je žrtvovala petnajst sto goldinarjev; blagima zakonskima Antonu in Urši Kolar iz Markačice in vrlemu posestniku Francu Stoklasu, po domače Zadek, iz Maloharne, ki so poleg denarne podpore menda največ zvozili brezplačno za novi hram božji; blagodušni vdovi Alojziji Kunej iz Konjic, ki je volila petstopetdeset goldinarjev za stavitev cerkve; čislanemu Juriju in njegovi ženi Julijani Hohler, po domače Grof, iz Božjega pri sv. Kunigundi, ki sta dala sto goldinarjev v gotovini in dvaindvajset najlepših smrek za božje plačilo; in naposled spoštovanemu kmetu Jožefu in njegovi ženi Lizi Palir, po domače Erjavec, v Prihovski fari, ki sta darovala pet debelih hrastov.

Zares, ponosen smem biti in Boga moram hvalliti, da imam tako darežljive škofljane. Živo želim, da bi novi zvonovi prav dolgo peli vsem dobrotnikom, da bi oznanjevali še poznim rodovom, kako radodarni župljani so prebivali v Čadramu koncem devetnajstega stoletja, ki se niso ustrašili nikakšnih žrtev, kadar je šlo za spodobno opravljanje službe božje.

Ko bi imeli novo posvečeni zvonovi jezike, bi glasno zapeli danes najprej slavo Bogu na višavah,

in potem bi se naklonili k zemlji in bi klicali: mir ljudem na zemlji, ki so nas pripravili! Da, večna hvala bodi vsem dobrotnikom skupaj in vsakemu posebej, ki so pripomogli k veličastnemu zvonilu, ki stane okoli sedem tisoč in petsto goldinarjev, od katerih je šele 1140 goldinarjev plačanih. Zato zdaj oznanim, da se bo po slovesni sveti maši, katero bodo služili mnogočastiti gospod kanonik dr. Ivan Križanič, ki obhajajo danes petindvajsetletnico svojega doktorstva in katerih spisi so kakor lepo ubrani zvonovi, katerih prijetni glas se razlega po celi škofiji, priredilo okoli oltarja darovanje, katerega se hočemo vsi udeležiti in se pri tem ravnati po reku: Kadar imaš priložnost, dobro storiti: misli malo in daj mnogo. Ko je sv. Frančišek Asiški zidal tri cerkve, je prosil po mestu milih darov, rekoč: Kdor mi da en kamen, bo prejel od Boga eno plačilo, kdor mi da dva kamena, bo prejel dvojno plačilo, kdor mi da tri kamene, bo prejel trojno plačilo. Ko bodo doneli zvonovi, naj hiti njihov glas pred sedež božji, pa naj izprosi vsem današnjim darovateljem potrebnih blagodarov in milostij.

Krščanska hvaležnost terja, da se primerno zahvalim tudi vsem gospodom duhovskega in posvetnega stanu, ki so s svojo navzočnostjo povišali prelepo slovesnost. Zlasti izrekam dolžno zahvalo visokorojenemu gospodu grofu Henrikmu Attems, ces. kralj. okrajnemu glavarju v Celju, ki je s svojim obiskom razveselil gospoda župnika in vse druge goste. Bog povrni to ljubezen plemenitemu gospodu iz slavne rodovine, iz katere so bili štiri-

deseti knez in škof Lavantinski, Jožef I. Osvald grof Attems (1724 — 1744).

In zdaj, ko sem izpolnil prijetno dolžnost, za katero me je terjala krščanska hvaležnost, želim k sklepu svoje pridige prav iskreno, da bi se vsi, danes tukaj pričujoči, nadpastir, pastirji in ovčice, zbrali na desnici božjega sodnika, ko bo zapela trobenta sodnjega dne in klicala: Mrtvi ustanite in pridite na sodbo! In želim, da bi po srečni sodbi v tovarišiji preblazene device Marije, svetega Jožefa, blaženih angelov in svetnikov šli v sveto nebo in bi tamkaj vekomaj prepevali: Svet, svet, svet je Gospod Bog vojnih čet; vsa zemlja je polna njegovega veličastva. (Izaij. 6, 3). Njemu, ki sedi na prestolu, in Jagnjetu bodi hvala in čast in slava in oblast na vekomaj vse veke! (Apok. 5, 13). Amen.

Pridiga

o priložnosti posvečenja nove farne cerkve in
deljenja svete birme v Čadramu,

deseto nedeljo po binkoštih dne 30. meseca julija 1899.

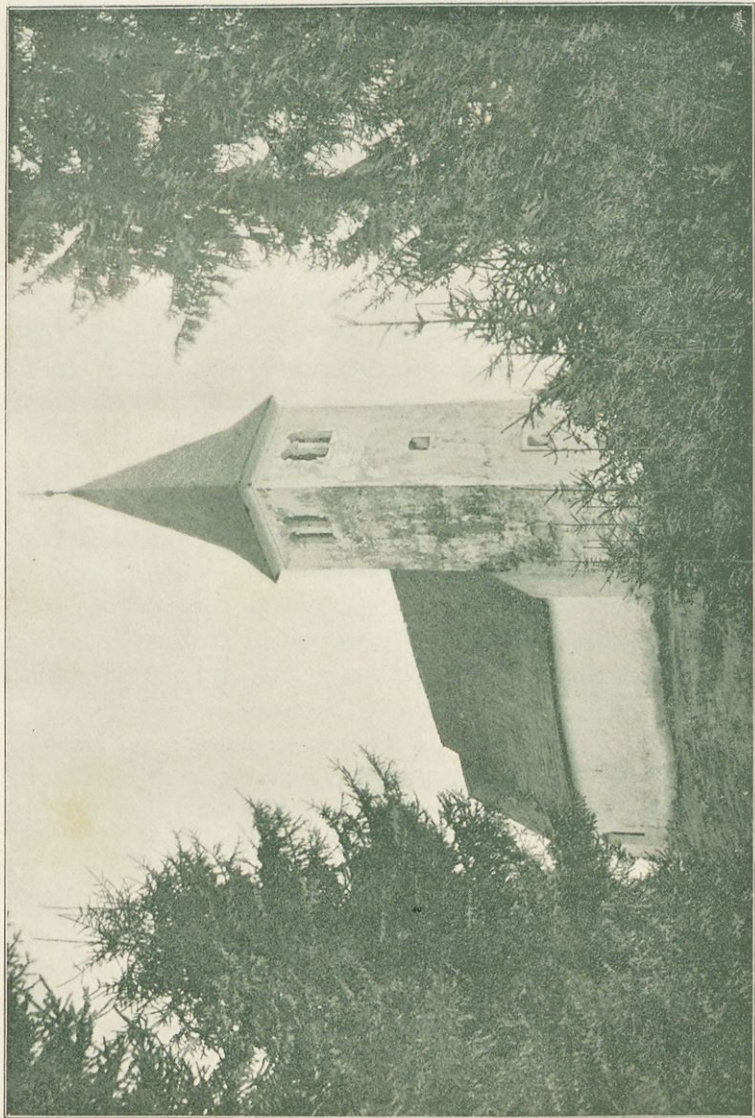
Elegi et sanctificavi locum
istum, ut sit nomen meum ibi
in sempiternum, et permaneant
oculi mei et cor meum ibi cun-
ctis diebus.

Izvolil in posvetil sem to
mesto, da je moje ime ondi na
večno, in da ostanejo moje oči
in moje srce tukaj vse dni.

(II. Kron. 7, 16).

eščen bodi Gospod, Izraelov Bog,
ki je v dejanju dopolnil, kar je
govoril. (II. Kron. 6, 4). Tako je Boga
hvalil kralj Salomon, ko je bil dozidal veli-

Sv. Mohor in Fortunat, podružnica Čadramske fare.

častni tempelj v Jeruzalemu. Pa tudi vsi Izrael-ovi otroci... so molili in hvalili Gospoda, ker je dober, ker je večno njegovo usmiljenje. (II. Kron. 7, 4). Slava Bogu na višavah. (Luk. 2, 14). Poveljučuj moja duša Gospoda... ker velike reči mi je storil On, ki je mo- gočen in katerega ime je sveto. (Luk. 1, 46. 49). To hvalno in zahvalno pesem angelov in deviške matere Marije smejo te dni peti mnogočastiti gospod kn. šk. duhovski svetovalec in župnik Juri Bezenšek. Vi pa, v Gospodu predragi Čadramčani, smete z menoj vred popevati, kakor smo včeraj po dovršeni slovesni posvetitvi nove farne cerkve navdušeno zapeli: Te Deum laudamus. Te Dominum confitemur. Tebe Boga hvalimo. Tebe Gospoda ča- stimo.

Odprite se vrata novoposvečene cerkve na ste- žaj, in semkaj pridi ljudstvo, dobro in pobožno; pridi iz vasij iz sel, in srenj in sošesk! Pridi ter si oglej svetišče božje in se veseli! Predragi farani! Izredne slovesnosti se vršijo te tri dni v vaši župniji. Včeraj na pomenljivi praznik sv. Marte, ki je nebeš- kemu gostu pripravila pristojni sprejem, dne 29. julija sem posvetil novo farno cerkev z velikim altarjem¹

¹ Dokazna listina se glasi v izvirniku:

Michael,

Dei miseratione Princeps-Episcopus Lavantinus etc. etc. etc.

Universis Christifidelibus hisce notum facimus, quod Di- vina Nobis favente gratia anno reparatae salutis MDCCCXCIX die 29. mensis Iulii, quae fuit Sabbatum post Dominicam nonam post Pentecosten, festum s. Marthae Virginis, Ecclesiam paro- chialem in honorem s. Ioannis Baptistae in Čadram, unacum

in sem blagoslovil ter z odpustki oblagodaryl krasni križev pot, katerega je slikal Tomaž Fantoni, okvire je naredil Jožef Kregar, pozlatil pa Alojzij Šket v Mariboru; jutri na veseli god sv. Ignacija Lojolana dne 31. julija bom posvetil še oba stranska altarja. Danes pa posvetim duše vaših ljubih otrok v žive templje sv. Duha, ko jim kmalu podelim zakrament svete birme.

Kristjani predragi! Vi prav dobro poznate sveto-pisemsko poročilo o gorečem grmu, iz katerega je govoril Gospod Mozesu. Ko je hotel Mozes bliže pristopiti in si ogledati čudovito prikazen, zaklical mu je Bog, rekoč: Ne bližaj se semkaj! Sezuj obutev svojig nog; zakaj mesto, kjer stojiš, je sveta zemlja. (Eksod. 3, 5). Ta božji klic in opomin velja od včera in bo veljal v prihodnje o tej od mene posvečeni farni cerkvi. Kraj, kjer mi danes stojimo, je resnično svet kraj. Bog sam prebiva tukaj, obkrožen od korov angelov, obdan od trume svetnikov in svetnic. In ravno zato smo včera med sila veličastnimi, pomen-

Altari maiori, in quo Reliquias sanctorum Martyrum: Iucundi, Pii et Urbani conclusimus, iuxta ritum sanctae Rom. Ecclesiae consecravimus, et singulis Christifidelibus in ipsa die Consecrationis unum annum et in die Anniversario Consecrationis ipsam visitantibus quadraginta dies de vera Indulgentia in forma Ecclesiae consueta concessimus.

In quorum fidem instrumentum hoc Manu Nostra propria subscriptum et sigillo Princ. Episcopali munitum extradi iussimus.

Ex Officio Nostro Princ. Episcopali Marburgi,
die 25. mensis Iulii 1899.

L. S.

† Michael,
Princeps-Episcopus.

ljivimi in genljivimi obredi posvetili in blagoslovili to hišo božjo. Kar beremo v skrivnem razodetju sv. apostola in evangelista Janeza na praznik posvečenja cerkvá, smemo trditi tudi o novo posvečeni župnijski cerkvi: Glej šator božji med ljudmi! In prebival bode Bog ž njimi. In oni bodo njegovo ljudstvo, in Bog sam, njih Bog, bode ž njimi. (Apok. 21, 3). Včeraj se je začela v tej cerkvi izpolnjevati blažena obljuba, ki jo je Bog sam storil kralju Salomonu, ko je bil srečno dozidal in posvetil tempelj Jeruzalemski: Izvolil in posvetil sem to mesto, da je moje ime ondi na večno, in da ostanejo moje oči in moje srce ondi vse dni. (II. Kron. 7, 16).

Krščanski poslušalci! Posvečenje vidnega pa mrtvega templja obrača vselej našo pozornost na dva druga nevidna templja. Spominja nas živega templja naše duše, in spominja nas večnega templja nebeškega Jeruzalema, ki se tako lepo opeva v večernicah praznika posvetitve cerkvá.

Coelestis urbs Ierusalem,
Beata pacis visio!

Nebeški grad Jeruzalem,
Presrečnega miru pogled,
Visoko mesto iz živih skal
Prot' nebu kviško dvigaš se.

Obdaja ko nevesto* te
Tisočkrat tisoč angelov.

.
So z dletom blago obsekane,
Z udarci brezštevilnimi
In s kladvom mojstra olikane

Te skale v zide stavljene,
In dobro vkupe sklenjene,
Na vrh visok postavljene.

V pobožni in hvaležni spomin na to zgodovinsko tridnevnicco si bomo ogledali tri templje. Kameniti tempelj, da ga častimo in skrbno rabimo; živi tempelj, da ga marljivo posvečujemo; in nebeški tempelj, da po njem hrepenimo in se pridno zanj pripravljamo.

Ti pa, pastir pastirjev, ti škof naših duš, Jezus Kristus, ti nam na mogočno priprošnjo svoje matere preblazene device Marije, hiše zlate, škrinje miru in sprave in vrat nebeških, kakor na priprošnjo svojega predhodnika sv. Janeza krstnika, ki si ga imenoval največjega od žene rojenega in so mu zato postavili njegovi iskreni častilci v Čadramu tako sijajni dom v svoji sredi, ti božji Vzveličar nam pošlji za to pre-mišljevanje sv. Duha, ki razsvetljuje nebeški tempelj, da mu ni treba solnca, in kateri nas je pri sveti birmi posvetil v svoje prebivališče: da nam vsem v tem trenutku podeli dar umnosti, meni, da bom prav govoril, vam pa, da me boste dobro umeli in potem prinesli vreden sad pokore!

Kdor je iz Boga, posluša božjo besedo.
(Jan. 8, 47).

V Gospodu pobožno zbrani kristjani!

Vudoviti so pač po številu in pomenu obredi, med katerimi posvetijo škof na novo zidano cerkev. Pred vsem gredo trikrat zunaj in kesneje tudi znotraj okoli cerkve in poškropijo s posebej blagoslovljeno vodo vse štiri stene, ki pomenijo vernike, da so očiščene in tako pomenjajo, naj tudi kristjani čisti in brezmadežni obiskujejo svoje cerkve, katerih vsi deli so globokega pomena.

Pri glavnem vhodu stoji navadno kakor tukaj zvonik, vabeč s svojim ubranim zvonjenjem vernike v hram božji, da pripravijo svoje duše za vstop v večni tempelj, kamor tudi vedno kaže stolp, kakor prst kazalec, opominjajoč s svetim apostolom Pavlom: Iščite, kar je gori, kjer je Kristus, sedeč na desnici božji; hrepenite po tem, kar je zgoraj, ne pa po tem, kar je na zemlji. (Kol. 3, 1. 2). To troje: cerkev, duša in nebo je v najožji zvezi.

Ko stopimo skozi vrata v notranjščino, zapazimo na desnici in levici škropilnik, ki je podoba tistega vodnjaka, ki ga je Mozes napravil pred šatorom, da si očistijo duhovniki roke in noge, pa umijejo in osnažijo žrtve, preden jih darujejo Bogu. Nas pa uči ta škropilnik, da moramo čisti stopiti pred obličje božje, da moramo srče oprati grešnih mislij in nečistih želj. Zato pa moli vsakdo, ki prihajaš v cerkev in se z blagoslovljeno vodo poškropiš, kakor je molil kralj David, rekoč: Poškropi me s hisopom in bom očiščen; operi me in

bom očiščen; operi me in bolj bom bel kakor sneg! (Ps. 50, 9).

Poleg škropilnikov se ob enem blizu cerkvenih vrat nahajajo izpovednice, naslonjene na zid. Opominjajo nas, da smo le skesani in spokorjeni vredni, vstopiti v svetišče božje. Kakor ne more nič nečistega vnti v nebesa, enako naj bi nič nečistega ne prišlo v cerkev, ki je podoba in odsev nebes. O izpovednica, kako svet in častljiv kraj si ti! Kakor je klical sv. Janez krstnik v puščavi, tako nam ti kličeš v cerkvi: Delajte pokoro, zakaj nebeško kraljevstvo je blizu... Pripravite pot Gospodovo; ravne storite njegove steze... Storite vreden sad pokore. (Mat. 3, 2. 3. 8). Opominjaš nas, kakor je opominjal prerok Izaija Izraelce: Umite se, očistite se... pridite in obtožite se... Ako bi bili vaši grehi kakor škrlat, bodo beli kakor sneg; in ako bi bili rdeči kakor bager (močno rdeča barva), bodo beli kakor volna. (Izaij. 1, 16. 18). Res, ni grešnika na svetu, ki bi moral obupati in zdvojiti. Izpovednica ga reši nedvomno obupa in zdvojbe, ter mu pomore, ubežati peklu in priti v nebesa. Daj ljubi Bog, da bo v nebesih odvezano vse, kar bo odvezano v izpovednicah te le cerkve. (Mat. 18, 18).

Če gremo zdaj dalje po cerkvi, zagledamo na stenah dvanajst križev, ki sem jih včeraj v podobi križa mazilil s sveto krizmo in jih trikrat pokadil z blagoslovljenim kadilom. Krizma, posvečeno olje in balzam, pomenja milost, ki jo bo v tej cerkvi

na vas bogato rosilo nebo. Kadilo pa zaznamenjuje molitve, katere bodo pošiljali verniki kot prijetno kadilo proti nebesom. Ti od mene posvečeni križi ostanejo vidni dokazi, da sem cerkev posvetil, in kakor so sveče včeraj ob njih gorele, tako naj bi gorele vsako leto na obletnico posvečenja. Teh dvanajsterih mest z dvanajsterimi gorečimi svečami pomenja dvanajstero apostolov, ki so kakor stebri cerkve, medtem ko je Jezus Kristus njen temelj, verniki pa zidovi. Tako uči sv. Pavel, ko piše Efežanom: Vi niste več gostje in tujci, ampak ste meščani svetih in domačini božji, vzdani na podlago apostolov in prerokov, in poglavitni vogeljni kamen je sam Kristus Jezus, na katerem je vse zidovje sestavljeno in raste v svet tempelj v Gospodu, v katerega ste tudi vi vzdani v prebivališče božje v Duhu. (Efež. 2, 19—22). Z lučjo svetega evangelija so apostoli iz mnogih ljudstev kakor iz mnogih kamenov ustanovili duhovno stavbo, vojskujočo cerkev. In zid mesta, piše sv. Janez v svojem skrivnem razodenju o cerkvi, je imel dvanajst temeljnih kamenov, in na njih je bilo dvanajst imen dvanajsterih apostolov Jagnjetovih. (Apok. 21, 14).

V srednjem veku so izraževali to resnico tudi tako, da so ob stenah cerkve naslikali doprsne podobe svetih apostolov, katerih vsak, označen po svojem imenu, je držal v roki križ, ki je bil maziljen tam, kjer se stikata rameni. Mnogokrat so pod ali pa nad vsako sveto podobo še zapisali člen apostol-

ske vere, ki so jo po starodavnem izročilu apostoli, zbrani v Jeruzalemu na Oljski gori, zložili pred svojim razhodom v svet, in sicer tako, da je sleherni sestavil en del. V pobožni spomin na to častitljivo sporočilo so postavili na Oljski gori zalo cerkev, imenovano Credo ali Vero. Zdaj je lastnina francoskih redovnic, ki so ob stenah štirih mostovžev svojega samostana dale napisati apostolsko vero v dvaintridesetih jezikih. — V cerkvi sv. Erharda v Breitenavu Sekovske škofije najdeš slike svetih apostolov z naslovi členov apostolske veroizpovedi. Pod podobo sv. Petra je latinski napisan prvi člen: Verujem v Boga, Očeta vseмогоčnega, stvarnika nebes in zemlje; pod podobo sv. Pavla je zabeležen drugi člen: In v Jezusa Kristusa, Sina njegovega edinega, Gospoda našega. — V nekaterih starih cerkvah so na stenah naslikane podobe svetih apostolov, ali pa stoje njih kipi iz lesa ali kamena na ličnih stojalih: kako gledajo kot principes populi, kot knezi vernikov, kakor jih slavi liturgija ali bogoslužje, na krščansko občino, zbrano zdolaj v cerkveni ladji.

Pa pomeknimo se dalje in občudujmo še druge svete in važne kraje v cerkvi. Tu, kjer se loči ladja od presbiterija ali duhovniškega kora, vidite na vzvišenem kraju leco, ali kakor vi govorite kancelj, katero ime prihaja od ograje, latinski imenovane cancellum, ki je navadno delala mejo med ladjo in svetiščem z velikim altarjem, in so pri tej ograji redno stavili pridižnice. Ta le leca, ljubi moji, o kako je krasna, kako se lesketa čistega mramorja. Prav tako, saj je sila svet in častitljiv kraj. Ta kraj je za

vas, ljubi moji, takorekoč Sinajska gora, kamor Bog pokliče vsako nedeljo in vsak praznik svojega Mozes, da razlaga njegove zapovedi. Ko so Izraelci tri dni pod Sinajsko goro stali in se osnažili, jelo je hudo grometi in bliskati, vsa gora se je zakrila v goste oblake, med gromom in bliskom so se razlegale glasne trobente. Vsa gora se je tresla in majala. Ljudstvo je stopilo pod goro, Mozes pa je šel više, in zdaj je Bog razodel deset zapovedij. Vsi so slišali in so se bali in trepetali. Ves narod je soglasno odgovoril: Vse besede, ki jih je govoril Gospod, bomo dopolnili. (Eksod. 19, 15—25; 20, 1—19).

Slično bi morali tudi vi, kristjani predragi, prazno oblečeni s strahom in trepetom božje zapovedi poslušati in pomisliti, da pridigar ne govori sam, temveč da govorijo usta božja, usta očakov in prerokov, usta apostolov, cerkvenih očetov in učenikov, usta svetih, pobožnih mož. Mislite si, preljubi, Jezus Kristus je zopet iz nebes prišel na svet; in zopet hodi kot človek med ljudmi in bo v nedeljo pridigoval v tej vzorno lepi farni cerkvi. O kako bi vse hrulo v cerkev! Kako bi vsako besedo iz Jezusovih ust hoteli ujeti in v srcu shraniti! Toda Jezus ne pride več iz nebes, dokler ne pride sodit živih in mrtvih; govori in pridiguje pa vendar in to po svojih namestnikih, katerim jē veleval: Pojdite in učite vse narode; učite jih, storiti vse, kar sem vam zapovedal. On uči, svari in prosi po svojih poslancih, kakor pripazuje apostol sveta: Namesto Kristusa smo poslani, kakor da bi

Bog po nas opominjal. Prosimo namesto Kristusa: Spravite se z Bogom. (II. Kor. 5, 20).

Jaz stojim prvi ob nedelji na tej Sinajski gori in oznanjujem kot poslanec Kristusov in kot pravi naslednik apostolov postavo ali voljo božjo. Jaz sem danes prvi sejalec, ki sejem tukaj seme božje besede. Za menoj bodo oznanjevali besedo božjo drugi služabniki Kristusovi, o katerih bodo veljale besede Gospodove: Kdor vas posluša, mene posluša; in kdor vas zaničuje, mene zaničuje. Kdor pa mene zaničuje, zaničuje njega, ki me je poslal. (Luk. 10, 16). Mogočna, da, vsemogočna je beseda božja. Ustvarila je nebo in zemljo. Bog je rekel: Bodi, in bilo je, beremo koj na prvi strani sv. Pisma. (Gen. 1, 3). Ali danes ta beseda nima več moči, da omehča trda srca ljudi, da raztali led v v njih dušah? Mar li niso moje besede kakor ogenj, pravi Gospod, in kakor kladivo, ki razbije skalo? (Jerem. 23, 29). Ali nima beseda božja več moči: žalostne tolažiti, nevedne učiti, dvomljivim prav svetovati, obupne osrčevati, vse razveseljevati, vsem pomagati? Pač, ima jo še. Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle. (Mark. 13, 31). One ne bodo izgubile svoje moči in veljave. Da, seme, ki se na leci seje, je dobro seme. Saj je tisto sejal sam Jezus Kristus, pot in resnica naša in življenje naše, saj so je sejali apostoli in njih nasledniki, papeži in škofje. Dobro je to seme, saj je rodilo toliko mučencev in mučenk, toliko devic in devičnikov, toliko spoznovalcev in spoznovalk, rodilo je milijonov in milijonov svet-

nikov in svetnic. Če to plemenito seme dandanes ne požene in ne rodi dobrega sadu, kje je vzrok? Pri Bogu? Ne. Bog da vsakemu poslušalcu potrebnih milostij. Pri sejalcih? Ne. Oni sejejo z vso vnemo in skrbjo čisto, dobro zrno. Kje je torej vzrok? Pri zemlji. Ona je nerodovitna, srca poslušalcev niso pripravljena, niso zrahljana, ona so trda, so trnjeva in skalnata.

Vi pa, ljubi moji, bodite vedno dobra zemlja, to je taki, ki besedo božjo slušajo in jo v dobrem in najboljšem srcu ohranijo in sad obrodé v potrpljenju. (Luk. 8, 15). Beseda božja ni nikdar zastoj. Ali bo poslušalca vzveličala ali pa pogubila; vzveličala, če po njej živi, pogubila, če se ne zmeni za njo. To si k srcu vzemite, kadar pridižnico vidite. Kakor pada dež in sneg z neba, govori Gospod po preroku Izaiju, in se ne vrača več gori, temveč napaja zemljo in jo namaka, ter jo dela rodovitno, da daje seme sejalcu in kruh uživalcu; taka bo moja beseda, ki pride iz mojih ust; ona se ne bo vrnila k meni prazna, marveč opravila bo, karkoli hočem, in srečna bo v tem, za kar jo pošljem. (Izaj. 55, 10. 11). Zato blagor njim, ki božjo besedo poslušajo in jo ohranijo. (Luk. 11, 28).

Kristjani predragi! Zdaj pa stopimo k najimenitnejšemu in najsvetejšemu delu cele cerkve: k velikemu altarju. Nova cerkev je tako postavljena, da stoji veliki altar proti solnčnemu izhodu, zvonik pa proti zahodu, je cerkev torej orientirana,

to je proti jutrovem obrnjena, kar je globokega pomena. Prvi žarki jutrnega solnca posvetijo skozi umetno barvana okna pri velikem altarju, kakor gori večna luč pred tabernakljom. Luč je podoba resnice in milosti. V tem smislu in pomenu je Jezus luč sveta, ker je prinesel z nebes nauk vzveličanja in milost božjo. Jaz sem luč sveta; kdor hodi za menoj, ne hodi po temi, temveč bo imel luč življenja. (Jan. 8, 12). To resnico izraža prav lepo tudi altar, ki je obrnjen proti izhodu, od koder prisija solnce na vse zgodaj nanj, in na katerem se daruje Jezus Kristus, on, ki izhaja iz višave, razsvetliti tiste, kateri v temi in smrtni senci sedé. (Luk. 1, 78. 79).

Kaj čuda, da sem včeraj najslovesneje posvetil glavni altar, kakor ste sami videli, ki ste bili navzoči. Pet križev sem napravil na mizni plošči z blagoslovljeno vodo sv. Gregorija, kateri sem pridodal soli, pepela in vina. Sedemkrat sem z isto vodo škropil okoli altarja, trikrat pa s kadilnico kadil, in drug duhovnik je ves čas posvečevanja hodil s kadilnico krog altarja in ga je kadil. Ostalo vodo sem izlil po predeli ali platišču altarja. Potem sem mazilil pet križev na kamenitni mizi: in sicer dvakrat z oljem za krščence ali katehumene, enkrat pa s sveto krizmo in sem vložil v grobec sredi altarja ostanke svetih mučencev Jukunda, Pija in Urbana. Nadalje sem polil celo ploščo s svetim oljem za krst in s sveto krizmo, sem naredil pet križcev iz blagoslovljenih kadilnih zrn in na nje položil pet križcev iz voska, katere smo potem vžgali. Končno sem altar

mazilil s sveto krizmo še na čelu in na štirih straneh, pa sem blagoslovil altarne rute ali prtiče, katere smo potem razgrnili po posvečeni mizi, kamor so se postavili tudi svečniki, križ in druge potrebne reči. Slednjič sem služil na novo posvečenem altarju prvo sveto mašo za ustanovnika cerkve, za vse mojstre in delavce, kakor za vse dobrotnike, žive in mrtve. Jelite, kako veličasten, svet in strašen je kraj, kjer stoji altar. Jutri še bom posvetil dva stranska altarja, in sicer na čast Jezusu Kristusu, na križu umirajočemu, in na čast brezmadežnemu spočetju preblažene device Marije.¹

¹ Za dokaz, da sem posvetil po zapovedanih obredih oba stranska altarja, služita dve latinski listini, ki se glasita tako-le:

Michael,

Dei miseratione Princeps-Episcopus Lavantinus etc. etc. etc.

Universis Christifidelibus hisce notum facimus, quod Divina Nobis favente gratia anno reparatae salutis MDCCCXCIX die 31. mensis Iulii, quae fuit feria secunda post Dominicam decimam post Pentecosten, festum s. Ignatii de Loyola, in Ecclesia parochiali ad s. Ioannem Baptistam in Čadram Altare in honorem Christi morientis in Cruce, in quo Reliquias sanctorum Martyrum: Faustini, Reparati et sanctae Beatae conclusimus, iuxta ritum sanctae Rom. Ecclesiae consecravimus, et singulis Christifidelibus in ipsa die Consecrationis unum annum et in die Anniversario Consecrationis ipsam visitantibus quadraginta dies de vera Indulgentia in forma Ecclesiae consueta concessimus.

In quorum fidem instrumentum hoc Manu Nostra propria subscriptum et sigillo Princ. Episcopali munitum extradi iussimus.

Ex Officio Nostro Princ. Episcopali Marburgi,
die 25. mensis Iulii 1899.

L. S.

† Michael,
Princeps-Episcopus.

To so poglavitni predmeti v novi cerkvi. Rad bi vam, ljubi moji, še opisal druge cerkvene reči, kakor na primer svete podobe, ki zaljšajo cerkev in so prav podučne knjige za vse vernike, bodi da ne znajo brati ali pa da znajo. Svete slike in sveti kipi imajo prednost pred knjigami, ker nam živeje predstavljajo krščanske čednosti, kakor pisane knjige. Kar vidimo na podobi, to nas močnejše gane, nego kar beremo, ter laglje umejemo in si globlje vtisnemo v spomin. Bridkega trpljenja Kristusovega ne moremo brati v bukvah s tolikim zavzetjem in ganutjem, kakor je beremo na križevem potu, katerega štirinajst postaj sem vam včeraj popoldne po genljivi, v srce segajoči pridigi mnogočast. gospoda

Michael,

Dei miseratione Princeps-Episcopus Lavantinus etc. etc. etc.

Universis Christifidelibus hisce notum facimus, quod Divina Nobis favente gratia anno reparatae salutis MDCCCXCIX die 31. mensis Iulii, quae fuit feria secunda post Dominicam decimam post Pentecosten, festum s. Ignatii de Loyola, in Ecclesia parochiali ad s. Ioannem Baptistam in Čadram Altare in honorem beatae Mariae Virginis sine labe conceptae, in quo Reliquias sanctorum Martyrum: Severini, Gratae et Honestae conclusimus, iuxta ritum sanctae Rom. Ecclesiae consecravimus, et singulis Christifidelibus in ipsa die Consecrationis unum annum et in die Anniversario Consecrationis ipsam visitantibus quadraginta dies de vera Indulgentia in forma Ecclesiae consueta concessimus.

In quorum fidem instrumentum hoc Manu Nostra propria subscriptum et sigillo Princ. Episcopali munitum extradi iussimus.

Ex Officio Nostro Princ. Episcopali Marburgi,
die 25. mensis Iulii 1899.

L. S.

† Michael,
Princeps-Episcopus.

kanonika dr. Jožefa Pajeka z obilnimi odpustki blagoslovil.¹ Omenil bi še rad orglje, o katerih vam v obče toliko povem, da so bile izumljene pred kakimi dvanajstimi sto leti v Aziji. Cesar Karol Veliki je koncem sedmega stoletja prve orglje v dar prejel od kalifa Harun al Rašida, ki je stoloval v Bagdadu. Cesar Karol jih je postavil v mestu Ahenu, in danes ima orglje skoro vsaka cerkev, vsaj župnijska. V cerkvi proslavljajo troedinega Boga vse umetnosti: zidarstvo, kiparstvo, slikarstvo, pesništvo, skladnoglasje, petje. Orglje pa so najpopolnejše godbeno orodje, ker zadržujejo v sebi vse druge muzikalne inštrumente in se najbolj približujejo človeškemu glasu. V večjih orgljah najdeš celo poseben spremen, ki se zove vox humana, glas človeški.

¹ Izpričevalna listina se glasi v izvirniku:

Michael,

Dei miseratione Princeps-Episcopus Lavantinus etc. etc. etc.

Vigore specialis facultatis, per rescriptum diei 7. mensis Iunii anni MDCCCXCI a Fr. Aloysio de Parma, Ministro Generali totius ordinis Fratrum Minorum, Mihi concessae, Ego Michael, Dei gratia Princeps-Episcopus Lavantinus, viam Crucis cum annexis indulgentis ad supplices preces admodum reverendi Domini Georgii Bezenšek, Consilarii Princ. Episcopalis nec non Parochi loci ad S. Ioannem Baptistam in Čadram, erexi die 29. mensis Iulii anno 1899 in eadem ecclesia s. Ioannis Baptistae in Čadram iuxta regulas a S. Indulgentiarum Congregatione die 10. Maii 1742 praescriptas.

In quorum fidem testimonium hoc Mea Manu exaravi et subscripsi hac die 29. mensis Iulii 1899.

L. S.

† Michael,
Princeps-Episcopus.

Kadar bodo vaše nove orglje, katere je izdelal gospod Jožef Brandl v Mariboru s 16 spremeni za 3200 gld., slovesno donele in bučale, bodo se vam vzdigovala srca in kipela kvišku, pojoč čast in hvalo Bogu najvišjemu.

O kako pomena in poduka polna je cerkev vsem, ki jo obiskujejo v strahu božjem in v sveti ljubezni! Kakor je srečni Cahej sprejel Gospoda z najslajšo radostjo v svojo hišo, kateri je došlo po tem prihodu vzveličanje, enako pozdravimo tudi mi danes nebeškega gosta v tem hramu, pa ga prosimo, da naj prebiva v njem s svojim blagoslovom in svojo milostjo. Res, častitljivi, vzvišeni in pretresljivi so obredi posvečevanja katoliške cerkve, ki je prava palača živega Boga. Dolgi sedem let je zidal kralj Salomon tempelj v Jeruzalemu in ko ga je dovršil, ga je najslavesneje posvetil. Daroval je kralj in vse ljudstvo klavne daritve pred Gospodom. Zaklali so v daritve dvaindvajset tisoč volov, stoindvajset tisoč ovnov. Duhovniki so izvrševali svoja opravila, in leviti so z glasbenim orodjem razglašali pesmi Davidove; in so sviralisti trobentami. Obhajali so praznik posvetitve štirinajst dni, so se veselili in radovali in so bili srečni, kralj in ljudstvo. (II. Kron. 7, 4—11). Izraelci so vsako leto praznovali obletnico posvetitve svojega čudovito lepega templja. Celo Jezus se je udeležil tega praznika, kakor piše sv. Janez: Bil pa je praznik posvečenja v Jeruzalemu. In Jezus je hodil v templju po Salomonovi lopi. (Jan. 10, 22. 23.)

Glejte, Izraelci so tako častili svoj tempelj, v katerem vendar ni prebival Bog resnično in bistveno; kako še le naj mi cenimo in čislamo cerkve, v katerih resnično stanuje sam živi Bog! Kakor je Kristus Jezus pogledal na smokvino drevo in videl Caheja — *suspiciens vidit illum* (Luk. 19, 5) — tako se Jezus milo ozira v cerkvi po njenih obiskovalcih in jih oblagodarja s svojimi milostmi. Tu se izpolnjuje obljuba božja, dana kralju Salomonu: *Erant oculi mei et cor meum ibi cunctis diebus*. Tam bodo moje oči in bo moje srce vse dni.

Tako pa naj napolni veličastvo Gospodovo to hišo! In godi se naj tukaj, kar je rekel Gospod Salomonu: Slišal sem tvojo molitev in sem si izvolil ta kraj v hišo daritve. Če zaprem nebo, in dež ne gre, in ukažem in zapovem kobilici, da obžre deželo, in pošljem kugo med svoje ljudstvo; sepa izpreobrne moje ljudstvo... ter me prosi in išče mojega obličja, in dela pokoro za svoja prehudobna pota: tedaj bom tudi jaz uslišal z nebes in bom milostljiv njih grehom ter bom ozdravil njih deželo; tudi bodo moje oči odprte in moja ušesa bodo nastavljena molitvi njega, ki moli na tem mestu. Zakaj izvolil in posvetil sem to mesto, da je moje ime ondi na večno, in da ostanejo moje oči in moje srce ondi vse dni. (II. Kron. 7, 12—16). O da bi o vsakem, ki bo tukaj molil, veljale besede, ki jih je v današnjem evangeliju izrekel Jezus o cestnarju: Ta je šel opravičen na dom. (Luk. 28, 14).

Ko sem včeraj od altarja šel k velikim vratom in sem s pastirsko palico zgoraj in spodaj zarisal križ na vrata, sem postal pri glavnem vhodu in opravil prelepo molitev, v kateri se naštevajo dobrote in darovi, ki jih bode Bog delil v cerkvi vsej srenji, če jih bode le vredna. »Bodi in ostani nepremagljivi križ na tem pragu zaznamenovan; oba podboja bodita z napisom tvoje milosti zaznamenovana; in po obilnosti tvojega usmiljenja naj nad vse, ki obiskujejo to hišo, prihaja mir in obilje, treznost in nrvanost, popolnost in usmiljenje. Vsak nemir in vsaka stiska naj beži od tod. Lakota, kuga, bolezen, slabost in napad hudih duhov naj bežé po tvojem trajnem obisku, da se milost tvojega vhoda, izlita na tem kraju, pretaka do najskerajnejših mej, ki ga obdajajo; in da v kopeli tega toka čisti vse prostore njegove in bivališča, da vedno tukaj vlada veselje, mir in edinost, blagoslov, strah božji in popolnost vzveličanja. Kadarkoli bo tu tvoje sveto ime klicano, rosi in siplji na nas polnost svojih dobrot; mi pa bomo bežali pred izkušnjavami zla, in pri nas bivaj angel miru, nedolžnosti, ljubezni in resnice, ki nas vselej pred vsem hudim vari in brani po Jezusu Kristusu, našem Gospodu.«

Srečna fara, ki ji deli Bog vse te darove in dobrote!

V Gospodu pobožno zbrani kristjani!

akaj nam morajo biti vidni templji ljubi, dragi in prijetni? Zato, ker v njih posvečujemo žive templje, v njih vzveličujemo svoje dragocene, neumrljive duše.

Kristjan postane pri svetem krstu, kjer se mazili s svetim oljem in opere z vodo, tempelj božji. Delitev svetega krsta je podobna v mnogem oziru posvetitvi cerkve. Pri obeh opravilih se vršijo pomenljive ceremonije. Med drugim se v altar vložijo sveti ostanki s tremi dišečimi zrni, ki pomenjajo prijetni duh, kakor ga razprostirajo zasluge in čednosti svetnikov pred Bogom, in pa prošnje, katere opravljajo in vzdigajo k Bogu za vernike, poleg tega s pergamentno listino, ki kaže dan in leto posvečenja ter ime posvetitelja škofa, cerkvenega patrona in imena mučencev, katerih koščice se vzdajajo v altar. Ta listina je krstni list za cerkev, kakor se napiše za krščenca krstno izpričevalo.

Prav posebej se človek posveti v tempelj sv. Duha pri sveti birmi. Kakor sem včeraj vašo cerkev posvetil, tako bom napolnil s svetim Duhom danes vaše ljube otroke. Živi templji, živi tabernakliji smo po svetem obhajilu, ko hranimo v sebi Jezusa Kristusa, Boga-človeka. To uči božji Vzveličar sam, ko pravi: Glej, stojim pri vratih in trkam; ako kdo moj glas posluša in mi vrata odpre, pojdem noter k njemu in bom z njim večerjal in on z menoj. (Apok. 3, 20).

Da smo kristjani duhovni templji, uči sv. Peter, ko piše: K njemu ste pristopili, živemu kamenu, od ljudi sicer zavrženemu, od Boga pa izvoljenemu in česčenemu; in tudi vi ste kakor živi kameni nanj zidani, ste duhovna hiša, sveto duhovništvo, da darujete duhovne darove, prijetne Bogu po Jezusu Kristusu. (I. Petr. 2, 4. 5). Lepe besede. Ker je vsak kristjan duhovni tempelj, mora tudi vsak biti duhovnik, ki daruje na altarju svojega srca Bogu prijetne žrtve, kakor molitev, milošnjo, post in druga dobra dela. Da smo templji božji, uči jasno in določno sv. apostol Pavel v prvem listu do Korinčanov: Ali ne veste, da so vaši udje tempelj svetega Duha, kateri je v vas, katerega imate od Boga, in da niste svoji? Zakaj odkupljeni ste za drago ceno. Poveljučujte Boga v svojem telesu! (I. Kor. 6, 19. 20). Nekoliko više ponavlja taisto vprašanje, in napoveduje hudo kazen oskrunjevalcu duhovnega svetišča. Ali ne veste, da ste tempelj božji, in da Duh božji v vas prebiva? Če pa kdo oskruni tempelj božji, tega bode Bog uničil. Zakaj tempelj, ki ste vi, je svet. (I. Kor. 3, 16. 17).

Z ozirom na te besede Pavlove je sestavil slavni škof Hiponski, sveti Avguštin, svoj 252. govor o času, ki ga bere cerkev na praznik posvečenja, kakor bere tretji, četrti, peti in šesti dan v osmini oddelke iz njegovega 256. govora o času. V prvem govoru pravi sveti učenik med drugim: »Bratje predragi, ker smo brez svojih zaslug le po milosti

božji vredni postali, biti templji božji, skrbimo, kolikor moremo z njegovo pomočjo, da naš Gospod v nas svojem templju ničesar ne najde, kar bi žalilo oči njegovega veličastva. Bodi torej prebivališče našega srca prazno hudobij, a polno čednostij; bodi zaprto hudiču, a odprto Kristusu: in tako si prizadevajmo, da si odpremo s ključi dobrih del vrata nebeškega kraljevstva. Kajti kakor se nam po slabih delih, kakor po zapahih in ključavnicah, zapirajo vrata k življenju; enako se nam nedvomno odpirajo po dobrih delih. In zatorej, bratje predragi, izprašujte vsak svojo vest, in kadar kateri spozna, da je ranjena po kakšnem grehu, naj jo izkuša pred vsem po molitvah, postih in milošnjah očistiti, in šele potem se naj drzne, prejeti evharistijo.» (S. Augustini sermo 252. de tempore. Lectio IV. et V. in dedicatione ecclesiae).

Tako je pridigoval sv. Avguštin v petem stoletju kristjanom svojega škofovskega mesta Hipone. Pač opravičen je govor. Kaj bi tudi koristilo, staviti kamenite templje še tako velikanske in krasne, jih znotraj čarobno lepšati in praznik njih posvetitve slovesno obhajati, ko bi pa pri tem ne skrbeli za duhovne templje, za svoje neumrljive duše! Koliko lepih, prekrasnih templjev božjih, ki bi naj bili zidani za večnost, se zruši in podere, ker ljudje ne skrbijo za svoje dragocene duše. Jelite, kolik greh bi bil, ko bi to-le prezalo cerkev zdaj prepustili razpadu; ali ko bi kdo vrgel žarečo bakljo v njo, da bi pogorela, in bi se drznil, jo izpremeniti v prah in pepel. Še večja hudobija je, kadar kdo živo stavbo, ki je

pripravljena za Kristusa in svetega Duha, oskruni in poškoduje s smrtnim grehom. Steri tabernakelj in vrži svete hostije na tla, in ti storiš, kar stori na primer nečistnež. Kaj čuda, če sv. Pavel takemu oskrunjevalcu grozi s kaznijo božjo, rekoč: Kdor oskruni tempelj božji, tega bode Bog ukončal. Pomislite, kaj je storil Kristus z oskrunjevalci templja Jeruzalemskega. On, ki je bil sama pohlevnost in potrpežljivost, je vzkipel v sveti jezi pri pogledu tistih, ki so v svetišču kupovali in prodajali. On, ki je vsem hotel in storil dobro, je vzel bič in je bil po teh razbojnikih. On, ki je tisoče nasitil, je prevrgel mize menjevalcem, da je denar žvenketaje padal na tla. In to je počel Jezus, ker so ljudje v preddvoru in ne v templju in ne v katoliški cerkvi tržili in truščali. Kako bi kaznoval razbojnike in razsajalce v cerkvi pred tabernakljom, kjer noč in dan prebiva? Kako bo kaznoval oskrunjevalce nedolžnih duš? Kaznoval jih bo, pa ne z bičem, ampak z večnim ognjem.

Skrbite, ljubi moji, da vas ne zadene ta grozna kazen, da vas ne uniči Bog. Če ste omadeževali svojo dušo, stavbo sv. Duha, da velja o njej zažuganje božje: Glejte, vaša hiša vam bo pusta puščena (Mat. 23, 38), pobrinite se za njeno popolno očiščenje. Kadar se cerkev oskruni s hudobijo, ki se v njej izvrši, izgubi svoje posvečenje, svojo svetost tako, da se ne sme v njej služba božja opravljati in se mora nemudoma zapreti. Podobno se duša po vsakem smrtnem grehu oskruni in omadežuje, ter izgubi svojo pravičnost, krstno ne-

dolžnost. Kako se naj zopet očisti in obnovi? Cerkev, eksekrirana po hudobnih činih, se ne sme znovič posvetiti, pač pa rešiti oskrumbe. In tega obreda ne imenujejo konsekracije ali posvetitve, temveč ga zovejo rekonziliacijo ali spravo, po kateri se cerkev blagoslovi, da se jej povrne poprejšnja svetost.

Slično se tudi kristjan, ki je izgubil krstno nedolžnost, več ne sme in ne more krstiti, pač pa se lahko z Bogom spravi po zakramentu svete pokore. Rekoncilirajte torej po tem načinu svoje po grehih oskrunjene duše, očistite jih madežev, da so zopet svete in pravične, da se vrne sv. Duh in jih vzame v svojo last in posest. Škof, duhovniki in verniki se morajo postiti pred posvečenjem cerkve, da se prvič vredno pripravijo za sveto in vzvišeno opravilo, in da drugič pokažejo, da ne moremo stopiti pred tron božji bodi v vidnem bodi v nevidnem nebeškem templju, dokler nismo očiščeni in opravičeni po spokornih delih. Sprejemajte torej radi in pogosto v tej novi cerkvi sv. zakramente. Saj veste, da se mora cerkev redno snažiti — enkrat v tednu ali vsaj v mesecu — sicer postane prašna, okajena, preprežena s pajčevinami.

Zdaj vam pa še posebič ljube otroke v skrb izročim, otroke, ki jih danes posvetim v templje sv. Duha. Glejte, da jih ne pohujšate. Ko pridejo danes domov, sprejmite jih spoštljivo in z veseljem, ker vam prinesejo v hišo blagodare sv. Duha: mir in blagoslov. Imejte pa tudi strah pred njimi, ker tempelj, ki so ti otroci, je svet. Ne oskrunjajte tega svetišča, ne kvarite in ne poškodujte ga. Glejte, da

vas ne zadene grozno gorjé, katero je zapretil Jezus Kristus zapeljivcem in pohujšljivcem nedolžne mladine. Gorje tistemu, ki ednega teh malih, ki v mene verujejo, pohujša; bolje bi mu bilo, da se mu mlinski kamen na vrat obesi in se potopi v globočino morja! (Mat. 18, 6).

Zares, kdor v greh zapelje nedolžnega otroka, je satan in ni vreden, da ga zemlja nosi, ona se naj odpre ter naj požre hudo bneža. Varujte, ljubi starši in dragi botri, te-le moje duhovne otroke, da se noben ne pogubi. Ni volja vašega Očeta, ki je v nebesih, da bi se teh malih kateri pogubil. (Mat. 18, 14). Tudi o otroku velja vzklik Jakobov: Resnično, Gospod je na tem kraju, in jaz nisem vedel. In je rekel prestrašen: Tukaj ni družega, kakor hiša božja. (Gen. 28, 16. 17). Zares, otrok je hiša božja, pa marsikdo ne ve ali noče vedeti tega. Kakor so hodili angeli po lestvici Jakóbovi gori in doli, noter in vun, tako hodijo z otrokom sem pa tje, ga vodijo in spremljajo po potu življenja.

V Gospodu pobožno zbrani kristjani!

Pri posvečevanju cerkve in velikega altarja nosijo duhovniki relikvije ali svete ostanke v sprevodu okoli cerkve v znamenje, da so svetniki morali kakor tujci in potniki na zemlji prebivati, preden so dospeli v hišo svojega nebeškega Očeta, v rajski Jeruzalem. Tudi mi nimamo stalnega mesta na svetu, temveč čakamo v umrljivem telesu, dokler Gospod ne zruši te hiše in nam odpre vrata v večno stanovanje.

Zato nam je potreba, da skrbno rabimo vidne templje, da radi zahajamo v cerkev, da tam posvečujemo svoje duše in jih delamo pripravne za nebesa, ki so naš pravi cilj in konec. Zato pa tudi cerkev na praznik posvečenja pozemeljskega templja obrača naše misli na rajski tempelj.

Sveta cerkev se pri tej svečanosti poslužuje besed o časnem templju, ki pa veljajo pred vsem o večnem. Glej, prebivališče Boga z ljudmi, in prebival bo ž njimi. In oni bodo njegovo ljudstvo, in Bog sam, njih Bog, bode ž njimi. In Bog bo obrisal vse solze od njih očíj, in smrti ne bo več; tudi ne bo več žalovanja, ne vpitja, ne bolečine, ker poprešnje je minulo. (Apok. 21, 3. 4). V nebesih se bo to uresničilo; na zemlji so še solze, so še bolečine, je še tuga in muka. Le deloma se ta obljuba uresničuje in sicer v cerkvi, kjer najdeš tolažbo, mir, pravo veselje, srečo in blaženost. Cerkev je kraj luči, kraj miru in kraj vzveličanja in je zato

predokus nebeškega raja. Cerkev je raj, je nebo na zemlji.

Zato pa želi cerkev, da se na dan posvečenja hiše božje oziramo v nebo, da se učimo biti vzstrajnim. Bodi zvest do smrti, in dal ti bom venec življenja. (Apok. 2, 10). Bodimo stano-
vitni, zakaj mi vemo, da, ko se naša po-
zemeljska hiša tega stanovanja podere,
imamo prebivališče od Boga, ne z rokami
narejeno, marveč večno hišo v nebesih.
Pa tudi pri tem vzdihujemo, ker želimo s
svojim stanovanjem, ki je v nebesih, pre-
oblečeni biti; če bomo le oblečeni in ne
nagi najdeni. Zakaj mi, ki smo v tem šatoru,
vzdihujemo obteženi, ker nočemo slečeni
ampak preoblečeni biti, da bi bilo požrto
od življenja, kar je umrljivo. Ki nas pa
pripravlja k temu, je Bog, ki nam je dal
zastavo Duha. Polni zaupanja smo zatorej
vselej, ker vemo, da dokler smo v telesu,
potujemo, ločeni od Gospoda. Polni za-
upanja pa smo in želimo veliko bolj se
ločiti od telesa, in pričujoči biti pri Go-
spodu. In zato si prizadevamo, ali nepriču-
joči ali pričujoči, da mu dopademo. Zakaj
mi vsi se moramo pokazati pred sodnjim
stolom Kristusovim, da prejme sleherni
v svojem telesu, kakor je delal, ali dobro
ali hudo. (II. Kor. 5, 1—10).

Zavoljo tega, bratje, si prizadevajte
bolj in bolj, da po dobrih delih svoj poklic

in svoje izvoljenje zagotovite; ako namreč to storite, ne boste nikdar grešili. Zakaj tako vam bo obilno dano, da pojdete v večno kraljevstvo našega Gospoda in Vzveličarja Jezusa Kristusa. Zatorej ne bom nehal vas vedno opominjati v teh rečeh, dasiravno veste in ste potrjeni v pričujoči resnici. Menim pa, da je prav, da vas budim z opominjanjem, dokler sem v tem šatoru. Vem namreč, da bom skoro svoj šator popustil... da se boste mogli tudi po moji smrti teh rečij pogosto spominjati. (II. Petr. 1, 10—15).

Kakor apostoli tako govorijo tudi sveti očetje o nebeški domovini, in vnemajo kristjane za njeno lepoto. O življenje, kliče sv. Avguštin v svojem zgoraj navedenem 252. govoru, o življenje, katero je Bog pripravil onim, ki ga ljubijo. Ti si pravo, srečno, mirno, lepo, čisto, neomadežano in sveto življenje. Ti si življenje, ki ne pozna smrti, ne žalosti, ti si življenje brez hibe in bolečine, brez strahu, brez izkušnjave, brez izpremembe, življenje polno veličja in veličastva! Enako še naprej in še dolgo opisuje sveti škof lepoto večnega bivališča, in koprne željno po njem. To hrepenenje hoče cerkev tudi v nas vseh zbuditi in živo ohraniti. Želi nam globoko utrditi prepričanje, da tukaj nimamo stalnega doma, temveč iščemo prihodnjega; kjer nam bo dal Gospod jesti od drevesa življenja, ki je v raju našega Boga. (Apok. 2, 7).

Ko je kruti kralj Antioh že šest Makabejskih bratov neusmiljeno dal umoriti, ker se niso hoteli judovski postavi izneveriti, da bi jedli prepovedano svinjsko meso, je hotel vsaj sedmega, najmlajšega junaških bratov z vsakterimi ponudbami k prelomljenju postave pripraviti. V tistem hipu pristopi njegova mati, rekoč: Prosim te, moje dete, ozri se v nebo! (II. Mak. 7, 28). In pogled v nebesa je ohrabil sinka, da je šel vesel v mučeniško smrt. — Ko je bil sv. Simforijan peljan na morišče, ga je spremljala tje njegova mati, ki mu je venomer ponavljala besede: »Ljubi otrok, spominjaj se večnega življenja! Ljubi otrok, spominjaj se večnega življenja!« In blagi otrok se je spomnil večnega življenja in je za nje rad daroval časno.

Zapustite danes, preljubi v Gospodu, novo posvečeno cerkev s trdnim sklepom, da jo boste pridno obiskovali, v njej svoje duše posvečevali ter jih tako za nebeški Jeruzalem pripravljali. V tem mestu je Gospod, vsemogočni Bog, tempelj in pa Jagnje. In mesto ne potrebuje ne solnca, ne lune, da bi svetila v njem, zakaj veličastvo božje ga razsvetljuje, in njegovo svetilo je Jagnje. Njegova vrata se ne bodo zapirala po dnevu; noči namreč ni tamkaj. (Apok. 21, 22. 23. 25).

Kristjani predragi!

a koncu svojega današnjega govora izrekam še pohvalo in zahvalo, komur gre.

Pred vsem zahvalim vsedobrega Boga, da je on zidal to hišo, da niso zastonj zidali, ki so zidali; da je on stražil mesto, da niso zastonj stražili, ki so stražili. (Ps. 126, 1. 2). Ker je božje oko čulo nad tem svetim delom, s katerim se je Bogu in ne človeku pripravljalo stanovanje, zato se ni pripetila nobena huda nesreča; temveč vse se je prav srečno izvršilo in dogotovilo.

Svojo višepastirsko zahvalo in pohvalo izrekam mnogočastitemu kn. šk. duhovnemu svetovalcu, vašemu zaslužnemu gospodu župniku Juriju Bezenšek, ki so tako umno in pogumno vodili stavitev cerkve, ki je in ostane njih slava in zmaga. Mož je začel zidati in je dozidal. Postavil si je spomenik, ki je najlepši na zemlji in najimenitnejši v nebesih. Mož je zidal za večnost.

Toda, gospodu župniku dolgujem še drugo pohvalo. Gospod so izveden stavbar kakor telesnega tako duhovnega templja. Skrbijo za zunanje, vidne templje, a ne pozabijo notranjih nevidnih svetišč, ki so vsi farani, stari in mladi. Skrbno so s svojim gospodom pomočnikom vred pripravili starejše in mlajše za izkušnjo iz krščanskega nauka, in več sto otrok še tudi za sveto birmo. Pastir in škof naših duš, kakor imenuje sv. Peter Jezusa Kristusa, naj poplača delo svojemu hlapcu na zemlji in v nebesih.

Jaz le želim, da je vsak pastir neumrljivih duš srečen, kakor more človek le v nebesih srečen biti!

Vse priznanje in vso hvalo izrekam nadalje blagim dobrotnikom, domačim in tujim, ki so podpirali stavbo z denarjem, katerega se je doslej že izdalo okoli 88.000 gld., od katerih ste dve tretjini plačani, tretjina je pa še na dolgu. Rad bi vse darovalce po imenih naštel, pa ne morem. Imenujem le nekatere in sicer pred vsem presvetlega cesarja Franca Jožefa I., ki so darovali tisoč kron za monumentalno stavbo. Bog jim poplačaj te krone z nebeško krono. Ker se je delo v splošno zadovoljnost obneslo, ne žalujem, pač pa se radujem v srcu, in mi je to sladko veselje zvrhano povračilo, da sem za lepo zgradbo poleg drugih manjših vsot daroval štiri tisoč kron. Ko bi bil pri svojih mnogostranskih plačilih zmogel, bi bil rad še izdatneje prispeval za prekornostno podjetje.

Med tujimi dobrotniki se morajo nadalje pohvalno imenovati: svetla rodovina gospoda kneza Hugona Windischgrätza s 600 goldinarji; rajni knez in škof Lavantinski Jakob Maksimilijan s 100 gold.; premilostni gospod knez in nadškof Olomuški Dr. Teodor Kohn s 25 gold.; prevzvišeni gospod škof Djakovaški Dr. J. J. Stroßmayer s 20 gold.; mnogočastiti gospod kanonik Dr. Jožef Pajek s 400 gold.; gospod Ad. Stiger, župan v Slovenski Bistrici, s 100 gold.; gospa vdova Alojzija Kunej v Konjicah s 550 gold.; gospa Ivana Steinauer v Gradcu s 560 gold.; rajni gospod župnik Anton Dvoršek s 320 gold.; Franc in Liza Palir, kmeta v Križanjcih,

s 300 gold.; Juri in Julijana Hohler, posestnika v Božjah, s 300 gold.; rajna vdova Marija Durgel v Gradcu s 220 gold.; gospod Stanislav vitez Milevski, ces. in kralj. nadporočnik v Gradcu, s 100 gold.; Juri Potnik, župan pri sv. Kunigundi na Pohorju, s 112 gold.; Janez Črešnar, kmet v fari sv. Kunigunde, s 100 gold.; gospa vdova Jozefa Prus v Konjicah s 100 gold.; gospod Jakob Pukl, posestnik v Maria-Enzersdoru pri Dunaju, s 120 gold.; rajni A. Frangež, kmet v Cirkovcah, s 100 gold.; Jožef Stanovšek, posestnik na Prihovi, s 110 gld., in Marija Flis na Prihovi s 105 gold. Vsem tem in mnogobrojnim neimenovanim tujim podpornikom, med katerim se nahajajo darovalci po sto in še več goldinarjev, naj vsedobri Bog povrne darove stokrat in tisočkrat.

Izmed domačih podpornikov zaslužijo posebno zahvalo: blaga Urša Magerl v Oplotnici s 1600 gold.; čislana Kunejeva rodbina v Oplotnici s 700 gold.; cenjeni gospod Franc Jonke s 200 gold.; Kuna Potočnik, kmetska hči v Maloharni, s 610 gold.; Jakob Kruhar, kmet v Markačici, s 210 gold.; Marija Založnik s 180 gold.; Lukež in Marija Zadek Grabenšek s 200 gold.; Marija Breznik Mlakarca s 200 gold.; Karol in Antonija Kriechbaum s 200 gold.; nekdanji Čadramski kaplan in kesneje župnik v Razborju, rajni gospod Anton Potočnik, s 200 gold.; Peter in Katarina Leskovar Pajer s 250 gold.; Franc in Neža Sparovic s 150 gold.; Franc in Marjeta Kuster s 130 in Marija Naglič s 100 gold.

Nadalje se zahvaljujem vam, predragi farani, ki ste pomagali zidati krasni hram božji. Mnogoteri

ste žrtvovali gradiva, kakor lesa, kamenja, peska, apna, opeke in drugega staviva. Saj se je pri zidanju porabilo 280 sežnjev kamenja, blizu en milijon opeke in nad 600 štrtinjakov apna. Drugi ste posodili svoj čas, svoje roke in noge, svojo živino in vozove. Vsem plačaj Bog tu in tam.

Marsikateri ni mogel, kakor bi bil rad, darovati talent zlata, pa je daroval vinar ubožne vdove, katero je Jezus sam očitno pohvalil. (Mark. 12, 41). S tem majhnim darom se sicer ni pripravil težek vzdni kamen, pa to malo darilo je priskrbelo vsaj lopatico malte, ki je tudi potrebna, da se napolnijo in zametajo vrzeli v ozidju, da se zvežejo kameni in opeka za stoletja in stoletja. Zato gre tudi bornim darilcem spodobna zahvala.

Posebno hvalo izrekam za milošnjo molitve, ki ni najzadnji zaklad pri stavljenju hiše božje. O, ko bi nam bilo očito, koliko je pri zidanju te cerkve pomagala molitev, mi bi se čudili in bi strmeli nad močjo in veljavo pobožne molitve.

Izrekam zahvalo vsem častivrednim gospodom duhovnikom in vsem prečislanim gospodom posvetnega stanu za udeležbo pri posvetitvi cerkve. Vsa svečanost je pridobila s tem na sijaju, na veselju, na povzdigi. Kaj čuda, da so se vernikom svetile oči veselja, da so jih lica gorela radosti, da so njih srca hitreje bila sladkosti!

Končno ne smem zabiti arhitekta, blagorodnega gospoda Janeza Pascherja, ces. kralj. profesorja na obrtni šoli v Gradcu, ki je mojsterski osnoval načrt za novo cerkev, katera je pravilno po tem

načrtu v renezanskem ali laškem slogu v podobi križa zidana tako somerno, da je zares vzorna, posnemanja vredna stavba. Poglavitna ladja je dolga 40 metrov, široka 14 in visoka 15; poprečna pa šteje 24 metrov v dolgosti, 12 v širokosti in 15 v visokosti. Čedni zvonik meri 58 metrov. Zidarsko delo je vestno po osnovi vodil čislani gospod Vincencij Grein iz Vojnika. Obema mojstroma bodi izrečena topla zahvala, kakor tudi vsem delavcem in delavkam pri težavnem zidanju.

Nadalje gre hvala vrloznani tvrdki »Neuhauser, Dr. Jele in sodrugi« v Inomostu, ki je izdelala dvajset čudovito lepih slikanih oken, visokih 7'30 in širokih 1'70 do 1'30 metrov; potem mojstrom: mizarju Janezu Roszmannu, rezbarju Jerneju Gorenčeku in pozlatarju Sirachu v Gradcu, ki so napravili veliki altar po načrtu arhitekta Janeza Pascherja; kakor je naredil gospod Alojzij Vodnik v Ljubljani stranska altarja in pridižnico; Jakob Žnidar podobe za veliki altar; Feliks Toman v Ljubljani mizne plošče za vse tri altarje; Oton Madile v Celovcu obhajilno mizo, stopnice, stebre pod pevskim korom iz brušenega in poliranega cementa in pa cerkveni tlak. Sekano kamenje za podboje pri vratih in oknih in okraske na stolpu je priredil gospod Franc Grein v Gradcu; podzid ali pritlični pas iz pohorskega granita je delo Jožefa Oliva; cerkvena vrata, stole in drugo mizarско delo je oskrbel domač mizar Anton Flurc, križ na zvoniku in dvojni strelovod in ostalo ključarsko delo pa gospod Janez Rebek v Celju. Tesarsko delo je izvršil Tomaž Anderlič od Sv. Heme pod vodstvom

mojstra gospoda J. Vrečerja v Celju, kleparsko delo in sicer kritje na zvoniku gospod J. Sadnik v Žalcu, in žlebove na robu strehe gospod Karol Miheljak v Konjicah. Vse svečnike za altarje in za križev pot je naredil gospod Karol Tratnik v Mariboru, kakor sta nove okvire za križev pot vkusno napravila gospoda J. Kregar in Al. Šket v Mariboru.

In tako je vse dopolnjeno, srečno dopolnjeno, častno dopolnjeno!

Včeraj so moje roke prvokrat povzdignile Jezusa Kristusa v tej zali cerkvi, in povzdignile so ga za vas, predragi mi gospod župnik, za vas, ljubi mi župljani, za vas, preblagi pomočniki, dobrotniki in prijatelji novo posvečene cerkve!

In kakor sem včeraj jaz napisal s svojo pastirsko palico grški in latinski alfabet ali začetne črke grškega in latinskega jezika sredi cerkve, kar pomenja, da je cerkev vsem narodom odprta, da ni razločka med judom in grkom; kajti eden in isti Gospod je vseh, pa je bogat za vse, ki ga kličejo (Rimlj. 10, 12) — enako naj zapiše angel, ki ga je prerok Ecehiel v svojem zamaknjenju videl s pisarsko pripravo (Eceh. 9, 2. 11), vsa imena dobrotnikov novo posvečene cerkve v knjigo življenja!

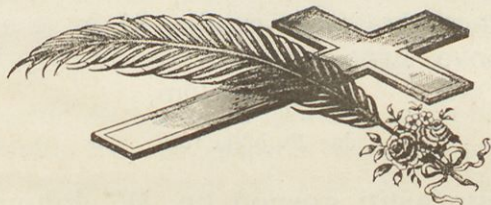
Sklenem pa svojo pridigo z besedami prelepega slavospева, ki ga poje sveta cerkev v hvalnicah za praznik posvečenja cerkve:

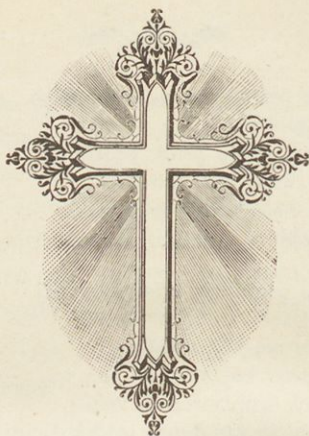
Haec templa, Rex coelestium,
Imple benigno lumine!

Te tempeljne, nebeški kralj,
Napolni z lučjo milostno!
Sem pridi, pridi, prosimo,
In želje sliši naroda,
In naša srca vsmiljeno
Napolni z rajsko milostjo!

Tu prejmejo kristjanov naj
Proseči vroči vzdihljeji
Darove hiše blažene!
Darov naj veselijo se,
Dok trupla rešeni vezi
V nebeške dvore pridejo!

Amen.

Govor

o priložnosti bratovske gostije, ki jo je ustanovitelj nove farne cerkve v Čadramu pripravil svojim gostom,

dne 29. julija 1899.

Mnogočastiti gospod kn. šk. duhovski
svetovalec in župnik!

Preljubi gostje!

Laetatus sum in his, quae dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus. (Ps. 121, 1). Razveselil sem se, ko ste mi rekli, da pojdemo posvečevat vašo novo hišo božjo.

Zares, vesel sem danes, prav vesel. Ne morem veselja skrivati in zapirati v srcu, ono mora na dan; zatorej pa se radujem in pojem alelujo, s katero končajo bukve Psalmov. (Ps. 150, 6). Malo štejem povsem veselih dni v svojem življenju; več jih je hudih in žalostnih. Pa jezik mi naj obvisi na nebu, ako ne prištejem današnjega dne najsrečnejšim, kakor so dnevi mojega posvečenja za mašnika, moje prve daritve svete maše, mojega prvega obiska večnega mesta Rima in svetega očeta Leona XIII., pa prve moje sinode.

Veselim se, da se še menda kralj Salomon ni mogel močneje veseliti, ko je posvetil novi tempelj Jeruzalemski, veselim se, pravim, ker sem danes posvetil veličastno cerkev, kjer se bo stoletja in stoletja molil troedini Bog, kjer se bodo častili angeli in svetniki, pa se bodo vzveličevale neumrljive duše in posvečevala umrljiva telesa za častno vstajenje.

Veselim se, ker so mi pravili mnogo lepega o novi stavbi; toda še polovice tega, kar sem našel, mi niso povedali, smem reči s kraljico iz Sabe. (III. Kralj. 10, 1). Prav tako. Kralj mora imeti najlepši grad. To je jasno. In kralj kraljev naj bi ne imel najzaljše palače? Kdo bi se ne veselil nove cerkve, kjer vidi, sliši in prejema toliko svetega? Vidi ladjo, kjer bodo verniki pobožno molili; vsak kotec bode poln molitve. Vidi altar s tabernakljom, najsvetejši kraj na zemlji. Vidi svete podobe in posode, sveta oblačila in opravila. Sliši besedo božjo, nabožno petje in pobožne molitve. Prejema svete zakramente, se

poslučuje blagoslovil, pa zadobiva uslišanje svojih prošenj in molitev.

Vesel sem, ker je moj preljubljeni Vzveličar dobil v Lavantinski škofiji zopet nov prekrasen šator. Pač težko se je kdaj v škofiji zidalo toliko novih in popravljalo toliko starih cerkvá, kolikor se jih je pozidalo in popravilo ravno v naši dobi. V desetih letih svojega škofovanja sem posvetil že osem novo postavljenih in šest docela prenovljenih hiš božjih. To je jasen dokaz, da so škofljani verni, navdušeni, goreči. Danes sem posvetil petnajsto cerkev. Zato se radujem. In z menoj se radujete vi, častivredni gospod župnik, ker ste nekako srečnejši od apostola Petra, ki ni smel in mogel postaviti svojemu ljubljenuemu mojstru šatora, kakor ste mu ga vi pripravili. Danes smete vesel klicati: Dopolnjeno je! Dopolnjeno je delo, kateremu ste posvetili dobršen kos svojega življenja. Prestali ste, vsaj zvečine, križe in prebili težave. Dovršeno je, križ se vam sname danes z ram in zasadi vrh cerkve in zvonika, in namesto njega se vam na glavo dene krona časti in zasluge.

O, kako je pač moral biti Cahej vesel svoje hiše, v katero mu je došel nebeški gost! In kako rad je pač hodil gledat smokvino drevo, na katerem ga je Gospod zagledal in ogovoril! Kako vesel je hodil mimo tega izvoljenega drevesa in kako srečen je prebival v hiši, v kateri je pogostil božjega Sina! Hiša je postala pozneje apostolska hiša in Cahej škof, pripoveduje pobožno izročilo. Z enakim veseljem boste tudi vi hodili mimo drevesa življenja, mimo

nove farne cerkve, kjer bo odslej prebival Jezus in bo pogoščeval svoje ljubljence. Ta hiša božja je in ostane vaša dika in slava, ki pa ne pojde z vami v grob, ampak v nebesa. Delali ste za veke. Prekopani boste pač že večkrat, ali tukaj se bo še vedno molil in slavil Bog, in verniki se bodo spominjali pri tem tudi vas hvaležno.

Mnogo ste potrebovali denarja, pa ne ve se, odkod je ta prišel in kam odšel, kakor smo o vodi danes pri posvečenju brali, da se ne ve, odkod priteče in kam odteče; ni znan ne njen začetek in ne njen konec, pa tu je in dela čudeže. Tudi zavoljo skrivnostnega pritoka in odtoka denarne podpore se veselite. Vendar vaša najizdatnejša pomoč je bil in bo Gospod, ki je ustvaril nebo in zemljo iz nič.

Z vami, gospod župnik, se danes nepopisno veselijo tudi vaši dragi župljani. Kakor veste, častiti gostje, sklepamo mi iz zunanjih znamenj na notranjo vrednost in dobroto kake stvari. Kdor se pri molitvi izpodbudno vede, smemo sklepati, da je v srcu pobožen. Če zagledamo lepo cerkev, takoj sodimo, tukaj mora službovati goreč dušni pastir. Najprvo sklepamo iz prijetne zunanosti cerkve na dobre lastnosti dušnega pastirja in potem na lepe lastnosti duhovljanov. Zakaj brez župljanov ne more župnik uspešno delovati, oni ga morajo pridno podpirati. Čedna cerkev, čednostni farani. Dobri farniki ne trpe slabe hiše božje. Zato jih močno razveseli, kdor jim reče: Vi imate lepo cerkev! In to je zares najboljša hvala, s katero so ob enem dostojno pohvaljeni tudi župljani.

In takšna pohvala velja tudi Čadramčanom, ki imajo zdaj krasno farno cerkev in še drugi dve lični in čedni cerkvi, medtem ko še druge nimajo niti ene primerne. Zato se prebivalci te fare lahko danes radujejo in veselijo. In gotovo danes nihče v fari ne govori o čem drugem, kakor o novo posvečeni cerkvi. Lepa farna cerkev je veselja kraj, pa je kraj luči, vzveličanja in miru. Luči, tu prebiva Jezus, luč in resnica sveta; vzveličanja, tu tekó potoki milostij; miru, tu odmeva sladki pozdrav: Mir z vami!

Neki pobožen, učen mož je dejal, da mora duša vsakega umrlega kristjana iti v farno cerkev, preden pride k sodbi. Duša se mora spomniti vseh milostij in dobrot, katere ji je ponujala in delila cerkev. Ko se je duša prepričala, da si je mogla s temi milostmi pridobiti vzveličanje, tedaj zasliši sodbo. Če je sodba neugodna, mora duša z ozirom na milosti, prejete v cerkvi, priznati: Pravičen si, Gospod, in pravična je tvoja sodba!

V novoposvečeni župnijski cerkvi bodo prejemali verniki vse k vzveličanju potrebne milosti. Zato se danes po pravici veselé. Pa veselijo se tudi dušni pastirji, bližnji in daljnji, da so se sveti kraji njih rednega delovanja pomnožili. Veselijo se duhovski bratje ter si štejejo v čast, da je sobrat zmozel toliko in si je toliko zaslug pridobil pred Bogom in pred svetom.

Veselijo se nadalje ljubitelji pristne cerkvene umetnosti, ker vidijo v novi cerkvi vzor umetne stavbe, nahajajo v njej zakladnico čarnih altarjev, pravilno narejenih po cerkvenih določbah, divno lepih slik,

kipov in podob. Vesela je škofija, ker je obogatela za prostorno cerkev. Vesela je dežela, ker posede zdaj monumentalno zgradbo več. Vesela je država, ker se je mnogim državljanom preskrbelo zavetje v dušinih in telesnih potrebščinah.

Da, ljubi gostje, le radujmo se! Meni se zdi, da se vračajo prvi časi krščanski. O, kako slovesen praznik je bil kristjanom posvečenje nove cerkve. Po zgledu kralja Salomona in Izraelcev, ki so štirinajst dni slavili posvečenje svojega prezalega templja, so prihajali škofje in drugi duhovniki od blizu in daleč k imenitni svečanosti. Dan pred posvetitvijo so se postili, potem so celo noč prebedeli v molitvah pri svetih ostankih, ki so jih v procesiji prenesli na določen kraj, in drugi dan so posvetili hišo božjo.

Po dokončanem svetem opraviu so se pa zbrali pri agapah ali gostiji, ki jim jo je priredila gostoljubna bratovska ljubezen. Pri tej ljubeznici so veseli použili darove, prejete od Boga, vedoč, da je to tudi znamenje hvaležnosti, ako veseli zaužijejo, kar jim je podelil dobrotljivi Oče nebeški.

Nepopisno veselje je vladalo v Carigradu, ko je bil cesar Justinijan I. (527—565) sezidal čudovito cerkev, ki jo je bil cesar Konstantin Veliki utemeljil na čast Sofiji ali božji Modrosti v Konstantinopolu, in jo je čez triintrideset let potem njegov sin Konstancij bil postavil, pa je bila žalibog kesneje pogorela. Cesar Justinijan je sklenil, cerkev Hagije Sofije znovič pozidati, a mnogo večjo in višjo in veličastnejšo. Stavbinski mojster Antemij iz Tral (Tralles v maloazijski pokrajini Kariji) je napravil načrt in je

vodil deset tisoč delavcev pri zidanju; cesar sam je nadzoroval velikansko delo in je podžigal zidarje k marljivosti.

Po preteku šestih let je bila stavba dovršena, patriarh je posvetil novi tempelj in Justinijan je sredi slovesnega opravila vzkliknil: Čast in hvala bodi Bogu, ki me je vrednega spoznal, izvršiti toliko delo; jaz sem premagal tebe, o Salomon! V svojem duhovnem veselju je pripravil gostom primerno gostijo. In občudovana cerkev je še danes krasen spomenik njegove slave.

Enako ste nam vi, častivredni gospod knežji in škofji duhovski svetovalec, pripravili agape, ste nam v svoji požrtvovalni ljubezni pokrili mizo k veseli gostiji. Zares, to je gostija, ker smo posvetili farno cerkev, ki je praznično opravljena kakor nevesta, ki ženina čaka, in ker smo krstili kaj drago vam farno dete, lepolično cerkev, ki jo ljubite in jo boste ljubili.

Gotovo, vašo novo cerkev smem primerjati zali nevesti, ki okrašena čaka ženina. Sicer pa je berilo sv. Janeza apostola, odločeno za praznik posvečenja cerkvá, kakor pisano prav za našo današnjo slavnost. Ali ne? Pa poslušajmo! In jaz sem videl sveto mesto, novi Jeruzalem, priti iz nebes od Boga, pripravljeno kakor nevesta, odičena svojemu ženinu. In slišal sem velik glas s sedežagovoriti: Glej, prebivališče Boga z ljudmi, in bival bode ž njimi. In oni bodo njegovo ljudstvo, in Bog sam, njih Bog, bode ž njimi. In Bog bo obrisal

vse solze z njih očíj . . in ne bo več žalovanja, ne vpitja, ne truda, ker poprejšnje je minulo. In ki je sedel na prestolu, je rekel: Glej, novo storim vse. In reče mi: Piši, ker te besede so resnične in zveste! (Apok. 21, 2—5).

Predragi rojak!

Uvaževaje vaše velike zasluge za novo cerkev, vam bi rad še tudi pismeno izrazil spodobno zahvalo, da bi tako imeli mojo zahvalno listino v trajni spomin na današnji zgodovinski praznik. Vaš in moj rojak, mnogočastiti gospod kanonik Dr. Jožef Pajek, ki vas je pridno podpiral pri stavitvi nove cerkve, naj prebere zdaj omenjeno spomenico. Glasi se:

Mnogočastitemu gospodu knezoškofijskemu duhovskemu svetovalcu Juriju Bezenšek, župniku v Čadramu.

V drugih bukvah Mozesovih beremo, da je Bog naročil svojemu zvestemu služabniku, naj zbira med ljudstvom prostovoljnih darov za sveti šator, v katerem je hotel On sam, njihov Bog, prebivati med njimi, svojim izvoljenim ljudstvom. Naredijo mi naj svetišče in prebival bom med njimi. (Eks. 25, 8). V edenintridesetem poglavju ravno tiste knjige pa beremo, da je obudil Gospod Bog dva umetnika, Bezeleela in Ooliaba, ki bi naj Mozesu pri delu pomagala in skrbela za notranjo umetno opravo hiše božje. Nadalje se nam poroča, da je 603.550 mož darovalo za hišo božjo in da je daroval vsak pol sekla, in da so zložili za vsem blizu dva miliona goldinarjev. (II. Moz. 38, 24).

Vsak posameznik je dal le malo, ali po združenih močeh so zmogli veliko in postavili so Bogu kaj lep in umeten šator, v katerem je veličastvo božje prebivalo sredi med njimi.

Tega nam v svetem Pismu podanega navoda, kako se naj stavijo hiše božje, držali ste se Vi, mnogočastiti gospod kn. šk. duhovski svetovalec Juri Bezenšek, ko ste postali dne 1. majnika leta 1876. župnik v Čadramu. Izprevideli ste, da farna cerkev, sicer prav prijazna in še dosti trdna, za 2632 faranov nikar več ne zadostuje.

Prepričali ste se pa tudi, da se cerkev, ki je bila že enkrat razširjena, ne more več prenarejati, če se naj ne pokazi vsa stavba. Zato ste leta 1885. ustanovili društvo za zidanje nove župnijske cerkve in ste po krajcarjih darove pobirali.

Medtem ste pa tudi prelepo cerkev sv. Barbare prenovili in za njeno notranjo opravo veliko storili, kar velja tudi o stari farni cerkvi.

Ko se je za novo cerkev nabralo blizu 30.000 goldinarjev, ste prosili dovoljenja, da smete z zidanjem pričeti. Kn. šk. Lavantinski ordinarijat je Vašo prošnjo dne 5. decembra leta 1894., števil. 3375 prav rad uslišal in tudi visoka ces. kralj. namestnija v Gradcu je Vaše osnove dne 16. februarja 1895, števil. 2830 blagovoljno potrdila.

Genljivo je bilo čuti, koliko so domači farani pa tudi blagi sosedi za čast božjo žrtvovali. Darovano gradivo, les, kamenje, opeka je bila več ko dvanajst tisoč goldinarjev vredna.

Za vsem so stroški dozdej narastli na 88.000 goldinarjev, in blizu dve tretjini sta že poplačani. Očiten je blagoslov božji, ki Vas je dozdej spremljal, in kar nič ni dvomiti, da božjega blagoslova in pa podpore radodarnih dobrotnikov tudi v prihodnje ne boste pogrešali.

Tega lepega uspeha je kn. šk. Lavantinski ordinarijat prav iz srca vesel in zdaj o posvečenju nove cerkve zahvaljuje troedinega Boga za njegov vsemogočni blagoslov.

Zahvaljuje se pa tudi Vam, mnogočastiti gospod kn. šk. duhovski svetovalec, in vsem dobrotnikom za njihove trude in darove ter prosi ljubega Boga, naj Vam povrne stotno in tisočrno na tem svetu in v večnosti, kar ste za čast božjo darovali in pretrpeli.

Milost Gospoda našega Jezusa Kristusa naj ostane z Vami! (Apok. 22, 21).

Kn. šk. Lavantinski ordinarijat v Mariboru, dne 29. julija 1899.

L. S.

† Mihael,
knez in škof.

Tako sem vam, mnogočislani gospod rojak, tudi pismeno izrekel svoje višepastirsko priznanje, ki vam naj služi v znamenje moje iskrene hvaležnosti. Danes se je menda tudi v nebesih priskrbel nov zvezek h knjigi vašega življenja, da zapiše vanj vaš angel varih vse zasluge, ki ste si jih stekli pri trudapolni stavitvi nove cerkve.

Ko boste stopili skozi vrata smrti v deželo večnosti, boste lahko rekli božjemu sodniku: Gospod, glej, jaz sem ljubil lepoto tvoje hiše in kraj prebivanja tvojega veličastva; zato mi dovoli zdaj, da prebivam v tvoji hiši, pa mi daj gledati tvoje veličastvo in uživati rajsko blaženost!

V tem smislu povzdignimo zdaj, velečenjeni gostje, svoje čaše in trcimo, da zazvoni: Mili Bog naj ohrani in krepí svojega zvestega služabnika, gospoda župnika Čadramskega, da popolnoma izvrši vse načrte, ki jih ima v svoji glavi še osnovane, v slavo božjo ter v rešitev in tolažbo in vzveličanje predragocenih duš! Fiat!

KAZALO.

Govori o raznih cerkvenih slovesnostih v Čadramu.

	Stran
Temeljni rek	2
Predgovor	3
Pridiga pri primiciji častitega gospoda Jakoba Hribernika v Čadramu	7
Pridiga o priložnosti prvega škofijskega obiskovanja in deljenja svete birme v Čadramu	30
Pridiga o priložnosti blagoslovitve temeljnega kamena za novo farno cerkev v Čadramu	60
Pridiga o priložnosti blagoslovitve novih zvonov za novo župnijsko cerkev sv. Janeza krstnika v Čadramu	90
Pridiga o priložnosti posvečenja nove farne cerkve in deljenja svete birme v Čadramu	110
Govor o priložnosti bratovske gostije, ki jo je ustanovitelj nove farne cerkve v Čadramu pripravil svojim gostom	146

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000513364

